

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Motivační název	S P O L E Č N Ě S E U Č Í M E
Název školy	Základní škola a Mateřská škola Okrouhlá, okr. Česká Lípa, příspěvková organizace
Adresa školy	Okrouhlá 11, 473 01 Nový Bor
Ředitel školy	Mgr. Simona Čučmanová
Kontakty:	
Telefon	487 726 050
E-mail	reditelka@zsmsokrouhla.cz
Zařazení do sítě	1.1.2003
REDIZO	600 075 001
IČO	706 95 440
Právní forma	příspěvková organizace
Zřizovatel	Obec Okrouhlá Okrouhlá 36, 473 01 Nový Bor

Platnost dokumentu: 1. 9. 2026

Projednán školskou radou dne: 09. 06. 2026

Projednán pedagogickou radou dne: 26.05.2026

Obsah

1.	Charakteristika školy	2
1.1	Úplnost a velikost školy	2
1.2	Umístění školy	2
1.3	Charakteristika žáků	2
1.4	Vybavení školy.....	2
1.5	Vlastní hodnocení školy	3
1.6	Spolupráce s dalšími institucemi.....	3
1.7	Charakteristika pedagogického sboru.....	3
1.8	Dlouhodobé projekty	3
2.	Charakteristika školního vzdělávacího programu	5
2.1	Zaměření školy	5
2.2	Obecné cíle vzdělávání	5
2.3	Výchovné a vzdělávací strategie	5
2.4	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	7
2.5	Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.....	8
2.6	Začlenění průřezových témat	9
3.	Učební plán	10
4.	Obsahy vzdělávacích oblastí.....	11
4.1	Český jazyk a literatura	12
4.2	Anglický jazyk	51
4.3	Matematika	61
4.4	Prvouka	76
4.5	Přírodověda	110
4.6	Vlastivěda	125
4.7	Hudební výchova.....	137
4.8	Výtvarná výchova	157
4.9	Pracovní činnosti.....	177
4.10	Tělesná výchova	194
4.11	Informatika	205
4.12	Dopravní výchova.....	210
4.13	Etická výchova	213
4.14	Finanční gramotnost.....	215
5.	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	219
5.1	Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	219
5.2	Stupně hodnocení chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií.....	220
5.3	Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií.....	222
5.4	Zásady pro používání slovního hodnocení včetně předem stanovených kritérií	226
5.5	Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	228
5.6	Opravná zkouška	229
5.7	Komisionální zkouška	229
5.8	Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci.....	231
5.9	Vyplňování vysvědčení	232

1. Charakteristika školy

1.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola a Mateřská škola v Okrouhlé je integrované školské zařízení, které poskytuje výchovu a vzdělání dětem předškolního a mladšího školního věku.

Součástí ZŠ a MŠ je školní jídelna.

Škola v této podobě existuje od r. 1993, kdy bylo na základě projektu a žádosti zřizovatele povoleno MŠMT ČR experimentální ověřování rozšíření jednotřídní MŠ o jednu třídu ZŠ.

Základním cílem integrované školy je poskytnout žákům co nejkvalitnější základy všeobecného vzdělání s vyvážeností složek vzdělávacích a výchovných a vytvořit jim podmínky pro plynulý přechod na úplnou školu v Novém Boru nebo ve Skalici u České Lípy.

V denním životě školy se projevují prvky rodinného života, ve kterém jsou přiměřeně uspokojovány potřeby všech jeho členů, kde nejsou od sebe oddělovány sourozenecké dvojice.

Kapacita školy je 20 žáků. Skutečný stav se pohybuje okolo 12 dětí 1. – 3. ročníku. Do školy dojíždějí i děti z Nového Boru.

1.2 Umístění školy

Škola je umístěna na okraji obce nedaleko Nového Boru.

1.3 Charakteristika žáků

Naše škola je jedinou, a tedy i spádovou školou v obci. Dojíždějí k nám však i žáci z nedalekého Nového Boru. Poblíž školy je umístěna autobusová zastávka, z Nového Boru lze však pohodlně dojet i pěšky.

Složení žáků je různorodé. Naši školu navštěvují i žáci s potřebou podpůrných opatření. Při jejich vzdělávání postupujeme podle doporučení školského poradenského zařízení.

1.4 Vybavení školy

V budově školy je 1 třída ZŠ s notebooky, malou žákovskou knihovnou a hracím koutkem, 1 třída MŠ, školní jídelna, odpočinková a relaxační místnost, ložnice MŠ, sborovna a školní družina. Součástí školy je prostorná zahrada, školní hřiště a letní herna.

Škola má světlé, čisté a estetické prostory. Na vzhledu školy se podílejí ve velké míře žáci a učitelé. Prostory pro výuku jsou dostatečné. Škola má hygienické zázemí (šatny, WC).

K pohybovým aktivitám žáci využívají odpočinkovou a relaxační místnost, prostornou zahradu, kde je letní herna, malé hřiště na míčové hry, dřevěné prolézačky a doskočiště. Na hodiny TV využívají žáci také sportovní areál v obci s tenisovými a volejbalovými kurty, s basketbalovými koši, tenisovou stěnou.

Vyučující mohou využívat počítače s připojením na internet, tiskárnu a kopírku. Učitelská knihovna je umístěna ve sborovně.

Materiální vybavení je dostatečné. Počítačové vybavení se nám podařilo získat z různých projektů.

1.5 Vlastní hodnocení školy

Podklady pro hodnocení školy jsou získávány průběžně, od vedení školy, pedagogických pracovníků, nepedagogických pracovníků, žáků, rodičů a ze zpráv kontrolních orgánů.

Metody využívané pro získávání těchto podkladů jsou: pozorování, kontrola, vlastní hodnocení učitelů a žáků, výstupy z pedagogických a provozních porad, sebehodnocení učitelů a žáků, zhodnocení inventarizace, školní dokumentace.

Hlavními oblastmi hodnocení jsou:

1. Technické vybavení školy, stav budovy
2. Podmínky ke vzdělávání (materiální vybavení, IT vybavení, audiovizuální technika)
3. Spolupráce s rodiči a ostatními institucemi
4. Výsledky vzdělávání žáků
5. Práce pedagogických pracovníků
6. Vedení a řízení
7. Klima školy

Využívanými nástroji hodnocení školy jsou rozbor školní dokumentace, hospitace vedením školy, zpětná vazba dětí, žáků, rodičů v rámci denního kontaktu, zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků, zprávy kontrolních orgánů.

Na základě zhodnocení autoevaluace (získání zpětné vazby) si škola stanoví cíle, tj. změny (zlepšení), kterých by chtěla do budoucna dosáhnout.

1.6 Spolupráce s dalšími institucemi

Spolupráce s rodiči probíhá při každodenním kontaktu přímo ve škole, případně prostřednictvím dálkové komunikace (e-mail, komunikační aplikace). Rodiče mohou školu navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícím. Ke styku s rodiči také využíváme třídní schůzky, dny otevřených dveří, akce školy i mimoškolních setkávání.

Veřejnost je informována na webových stránkách školy nebo prostřednictvím facebookových stránek obce. Od 1. ledna 2006 pracuje školská rada. Žáci školy se účastní akcí pořádaných obcí Okrouhlá. Spolupracujeme s místní knihovnou. Škola spolupracuje s PPP v České Lípě.

Spolupráce probíhá také se školami v Novém Boru a ve Skalici u České Lípy, kam žáci přecházejí do dalšího ročníku. Rádi se účastníme mnoha akcí v rámci malotřídních škol Novoborska a Českolipska.

1.7 Charakteristika pedagogického sboru

Náš pedagogický sbor je tvořen celkem pěti členy. Jde o ředitelku školy, učitelku ZŠ, učitelku MŠ a vychovatelku ŠD, která toho času působí i jako asistentka pedagoga v základní škole. Všichni mají požadovanou kvalifikaci a průběžně si své vzdělání prohlubují.

1.8 Dlouhodobé projekty

Mezi dlouhodobé projekty, do kterých byla nebo je škola zapojena, patří:

- Veselé zoubky
- Ovoce a zelenina do škol

- Třídění odpadu
- OP VK
- Šablony I. A Šablony II.
- OP J. A. Komenský

Kromě toho na škole pravidelně probíhají akce celoroční:

Preventivní program – akce vedoucí k vytváření pocitu zodpovědnosti a sounáležitosti

Environmentální výchova – akce vytvářející citový vztah k přírodě, k životnímu prostředí vyplývající z toho, že je naše škola vesnického typu

Výchova ke zdravému životnímu stylu - zdravá strava, pohybové aktivity, vyvýšené záhonky na školní zahradě a pěstování bylinek, jahod

Tematické akce

- zahradní slavnost (rozloučení s předškoláky, třetáky, školním rokem)
- mikulášská nadílka, vánoční besídka, maskarní karneval, Velikonoce, Den Země, čarodějnický týden, Den matek, Den dětí, školní výlety
- kulturní program pro rodiče, obyvatele obce
- zápis do 1. ročníku a do MŠ, Den otevřených dveří
- návštěvy kin, divadel, místní knihovny
- plavecký výcvik

Mezinárodní spolupráce – v letech 2012 – 2014, následně pak do r. 2019 jsme v rámci projektu „Příběh myšky a malého krtečka“ spolupracovali s německou školkou a zařízením zájmového vzdělávání KiTa Meuselwitz. Během dvouleté intenzivní spolupráce společně české a německé děti a žáci připravili dvojjazyčné divadelní představení popisující jejich vztah. Díky tomuto projektu byly ve škole zrekonstruovány prostory půdy a vzniklo tak místo pro školní družinu a učebna základní školy.

2. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a koncepce, která vznikla analýzou vlastních možností a schopností pedagogického sboru, požadavků rodičů. Je orientován na žáka, respektuje jeho osobní maximum a individuální potřeby.

Má vybavit každého žáka vším potřebným pro úspěšný a radostný život. Je tvořen tak, aby umožňoval výuku 3 ročníků.

Motto: „...a aby chodily děti do školy rády a škola je dobře připravila pro život...“.

2.1 Zaměření školy

Škola je založena na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Snaží se vytvářet odpovídající podmínky pro vzdělávání všech žáků. Dává jim možnost zažít úspěch, nebát se chyby a umět s ní pracovat.

2.2 Obecné cíle vzdělávání

- učit žáky využívat různé prostředky a metody k získávání poznatků a informací,
- podporovat u žáků aktivní přístup k řešení situací a problémů,
- vést žáky k otevřené komunikaci založené na dodržování pravidel slušnosti a hledání vhodných argumentů,
- motivovat žáky k práci v týmu a k uvědomování si výhod a úskalí spolupráce
- vést žáky k odpovědnosti za své chování, jednání a výsledky práce,
- pěstovat v žácích pozitivní vztah k sobě a okolnímu světu,
- učit žáky, jak předcházet úrazům a kde hledat pomoc v nouzi,
- vést žáky k základům pravidel slušného chování a vystupování,
- pomáhat žákům v odhadu jejich schopností a vést je k sebehodnocení
- umět pomoci sobě i ostatním

2.3 Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	Co to znamená na ZŠ a MŠ Okrouhlá
KOMPETENCE K UČENÍ – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací. Žáky vedeme k sebehodnocení. Individuálním přístupem k žákům, maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch. Žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, je podněcována jejich tvořivost. Žáci se zúčastňují různých soutěží. Učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost

	z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos. Zadávat dětem zajímavé domácí úkoly.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit. Při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života. Žáci si postupně zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat. Žáci jsou vedeni úměrně věku k používání internetu. V projektových dnech používáme k logickému řešení problémů mini projekty. Podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží. Děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci	Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. Podporujeme přátelské vztahy mezi žáky a dětmi v mateřské škole. Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování. Podporujeme komunikaci s jinými školami.
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých	Během vzdělávání mimo jiné používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení. Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech (při TV apod.). Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině. Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky. Chceme žáky naučit základům kooperace a týmové práce.
KOMPETENCE OBČANSKÉ- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti	Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování. Školní řád navazuje na pravidla chování vytvořená ve třídách. Je kladen důraz na environmentální výchovu, ekologicky myslící jedinec. Žáky vedeme k třídění odpadů.

	Při pobytech v přírodě se žáci chovají jako zodpovědné osoby.
KOMPETENCE PRACOVNÍ – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci	Pestrou nabídkou zájmových útvarů pomáháme žákům při profesní orientaci. Vedeme je k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. Výuku doplňujeme o praktické exkurze.
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ – pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.	V rámci výuky vedeme žáky k tomu, aby využívali při práci běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívali je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti. Vedeme žáky k využívání digitální technologie, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce. Rozvíjíme u žáků pochopení významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamujeme je s novými technologiemi Učíme žáky kriticky hodnotit přínosy technologií a uvědomovat si rizika jejich využívání. Vedeme žáky k tomu, aby uměli předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; aby při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky. Vedeme žáky k zvládnutí základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi, dodržování vymezeného času určeného pro práci s digitálními technologiemi.

2.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení, pro tyto žáky škola zpracovává individuální vzdělávací plán (IVP).

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP.

Plán pedagogické podpory (PLPP) sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učitelem konkrétního vyučovacího předmětu, případně s pomocí speciálního pedagoga. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Třídní učitel stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující. Obsahuje popis obtíží žáka, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola vyhodnocuje, sleduje naplňování cílů nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO.

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. IVP vyhodnocuje ŠPZ dvakrát ročně.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky od třetího stupně podpory bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV 2016.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

Na naší škole působí jako metodik prevence ředitelka školy. Ta také spolupracuje se školským poradenským zařízením. Škola také spolupracuje s PPP v České Lípě.

2.5 *Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných*

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP nadaného a mimořádně nadaného žáka.

Pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP nadaného a mimořádně nadaného žáka platí obdobná pravidla jako pro tvorbu PLPP a IVP žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

Individuální vzdělávací plán (IVP) mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učitelem vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského

poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Třídní učitel zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky nadané a mimořádně nadané:

Na naší škole působí jako metodik prevence ředitelka školy. Ta také spolupracuje se školským poradenským zařízením. Škola také spolupracuje s PPP v České Lípě.

2.6 *Začlenění průřezových témat*

Průřezová témata daná RVP ZV jsou realizována částečně formou začlenění do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů a částečně formou projektů. Konkrétní výstupy jednotlivých průřezových témat jsou zpracovány podrobně v Rámcovém vzdělávacím programu.

Jedná se o tato průřezová témata:

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)
2. Výchova demokratického občana (VDO)
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
4. Multikulturní výchova (MKV)
5. Environmentální výchova (EV)
6. Mediální výchova (MV)

3. Učební plán

Tab.: Učební plán I. stupeň 1. – 5. ročník

Celkem povinně hodin			18+2	18+3	21+3	24+3	21+6	118
oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Jazyk a jazyková komunikace	42	Český jazyk a lit.	7+1	7+1	7+1	7+1	5+3	33+7
		Cizí jazyk (Aj)	-	-	3	3	3	9
Matematika a její aplikace	20	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20+4
Informatika	2	Informatika	-	-	-	1	1	2
Člověk a jeho svět	11	Prvouka	2	2	2	-	-	6
		Vlastivěda	-	-	-	0+1	2	2+1
		Přírodověda	-	-	-	2	1+1	3+1
Umění a kultura	12	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
		Výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	2	2	7+3
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	5	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5

Poznámky k učebnímu plánu:

Český jazyk pojímá všechny tři složky oboru Český jazyk a literatura (Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární výchova).

V 1. – 4. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace, v 5. ročníku o 3 hodiny z disponibilní časové dotace.

Matematika je 2., 3., 4. a 5. ročníku posílena o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Předmět **výtvarná výchova** je v 1., 2. a 3. ročníku posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Předmět **vlastivěda** je 4. ročníku posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace, stejně jako předmět **přírodověda** v 5. ročníku.

4. Obsahy vzdělávacích oblastí

4.1 *Český jazyk a literatura*

Vzdělávací oblast : **JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE**

Vyučovací předmět : **Český jazyk a literatura**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Český jazyk a literatura** je realizován obsah vzdělávací oblasti **JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE**, oboru **Český jazyk a literatura**

Vzdělávací oblast zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Dovednosti získané v oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou zásadní i pro úspěšné osvojování poznatků ve všech dalších oblastech vzdělávání. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli ve společnosti a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Obsah předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Jednotlivé složky se vzájemně prolínají.

Komunikační a slohová výchova naučí žáka vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, ústně se vyjadřovat, rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, naučí žáka analyzovat text a kriticky posoudit jeho obsah. Naučí žáka vytvářet rozmanité stylistické žánry, posuzovat použité jazykové prostředky textové výstavby a rozumět kompozici textu.

Jazyková výchova předá žákovi vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Povede žáka k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování v ústní i písemné formě. Prohloubí obecné intelektové dovednosti, naučí porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se od počátku vzdělávání stane nástrojem získávání většiny informací, předmětem veškerého poznávání a celoživotního vzdělávání.

V literární výchově žák pozná prostřednictvím četby základní literární druhy a žánry, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názor na literární dílo. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Získá čtenářské návyky, schopnosti

interpretovat literární texty a tvořit vlastní literární produkci. Dospěje k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jeho postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jeho duchovní život.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

1. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení: Učí se zvládnout a využívat způsoby, metody a strategie efektivního učení tím, že dostane prostor pro naslouchání, čtení, ústní i písemný projev a tvořivé činnosti; bude veden k práci s informacemi, jejich třídění a uvádění do širších souvislostí, bude pracovat v týmu, učit se hrou, ve vzdělávacích projektech, v integrovaných oborech, bude pracovat s chybou a uplatní všestrannou vlastní prezentaci. Učí se poznávat smysl a cíl učení tím, že mu bude poskytována možnost aktivní účasti na učení, své poznatky a dovednosti bude aplikovat do praktického života a tvůrčích činností, bude poznávat účelnost a využitelnost vzdělání u sebe, své rodiny i ve společnosti. Získává pozitivní vztah k učení tím, že bude rozvíjena vnitřní motivace k učení (známky a přijímací zkoušky nejsou tím nejdůležitějším), tzn. že bude prakticky poznávat užitečnost vzdělání ve svém životě, bude využívat svou individualitu, bude mít možnost výběru, bude zažívat úspěchy. Posoudí vlastní pokrok v učení tím, že bude uplatňovat sebehodnocení a hodnocení spolužáků, bude pracovat se svým portfoliem a pozorovat vývoj svého vzdělávání. Učí se být zodpovědný za své vzdělávání a připravuje se na potřebu celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů: Na základě poznatků a dovedností žák rozpozná a pochopí problém, hledá jeho příčiny, vyhledává informace o vhodných způsobech řešení, navrhuje vlastní řešení, vyslovuje svůj názor, obhájí jej, vyvozuje závěr a uvědomuje si odpovědnost za své rozhodnutí tím, že budou předkládány simulované problémy i skutečné problémy ze života v nejrůznějších jazykových, slohových i literárních textech a při interpretaci textu se bude učit problém řešit; žák bude sám vyhledávat problémové situace v textech i v životních příbězích a bude je řešit při nácviku a tvorbě zpráv, rozhovorů, diskuse, kritiky, úvahy a při práci s dalšími publicistickými styly i literárními ukázkami; bude veden k organizování a řízení skupinové, projektové i dramatizační činnosti a k mimoškolním aktivitám a tak se bude učit prakticky řešit problémy.

Kompetence komunikativní: Učí se formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně a kultivovaně v mluveném i psaném projevu, využívá informační a komunikační prostředky pro účinnou komunikaci tím, že bude v rámci aktivního učení neustále zapojován do rozhovorů, bude diskutovat, argumentovat, obhajovat, navrhopvat, prezentovat svou práci zejména v samostatných i týmových projevech ústních i písemných, při jazykovém, slohovém i literárním poznávání, při speciálních mluvních cvičeních, tvorbě vlastních odborných i literárních prací, při besedách o knihách, při divadelních představeních, filmech i výstavách, v publikační činnosti, při veřejných vystoupeních ve škole i mimo ní, bude mít možnost rozvíjet komunikační dovednosti v kroužku tvůrčího psaní nebo tvořivé dramatiky, bude využívat širší informační systém – internet a veřejná media. Učí se zvládnout komunikaci s odlišnými skupinami lidí a řešit pomocí komunikace obtížné a ohrožující situace.

Kompetence sociální a personální: Spolupracuje ve skupině, přijímá svou roli, přispívá k dobrému výsledku práce skupiny, je ohleduplný k práci druhých a přispívá k vytváření dobrých mezilidských vztahů tím, že bude mít možnost pracovat v týmu různými formami a ne pouze frontálně, že bude často zařazována skupinová práce jako významná forma učení v jazykové, komunikační a literární výchově; žák bude veden

k aktivitě, k sebehodnocení, plnění svěřeného úkolu, zodpovědnosti za práci celé skupiny, k podpoře ostatních členů skupiny, k empatii a altruismu vůči ostatním, zvláště ke spolužákům se specifickými vzdělávacími potřebami, případně bude pověřen vedením skupiny; bude zapojován do projektových programů a tím bude posilovat vlastní sebevědomí a sebeúctu a zároveň bude spoluvytvářet přátelský třídní kolektiv; bude se učit v humanizované a demokratizované škole, kde atmosféra a partnerské vztahy s pedagogy a spolužáky budou kladně působit na žákovu osobnost.

Kompetence občanské: Respektuje názory a přesvědčení druhých, odmítá útlak a násilí, ocení naše kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoje k uměleckým dílům, má smysl pro kulturu a tvořivost, zapojuje se do společenského a kulturního dění tím, že bude v procesu učení zapojován do interaktivních projektů, ve kterých bude poznávat osudy národů a jednotlivců (v literatuře, historii, hudbě, výtvarném umění, rodinné a občanské výchově), bude číst literární texty s občanskou tematikou, bude je interpretovat a mít tak příležitost vcítit se do nejrůznějších vztahů i dějů, poznávat různé charaktery, s kterými se může ztotožnit, nebo je odsoudit a nechat na sebe působit příklady jejich jednání; bude získáván pro účast v různých soutěžích, bude mít možnost publikovat v třídním, školním nebo regionálním tisku, bude mít možnost účastnit se školních i mimoškolních veřejných vystoupení; zapojí se do různých forem spolupráce s představiteli obce, policie a dalšími organizacemi.

Kompetence pracovní: Využívá znalosti, zkušenosti a dovednosti získané v oboru Český jazyk a literatura k vlastnímu rozvoji a přípravě na své povolání a budoucí život tím, že bude veden k pracovitosti a zodpovědnosti, že se naučí dodržovat hygienické normy při čtení, psaní a učení vůbec, že bude výsledky své práce využívat ve svém životě, v životě třídy, školy i rodiny, že pokrok v učení a zážitky úspěchů jej přesvědčí o prospěšnosti práce; bude se učit v podnětném a tvořivém pracovním prostředí a změnami pracovních okolností bude veden k adaptaci na nové pracovní podmínky; náročnost práce se bude postupně zvyšovat, aby žák upevňoval vlastní sebevědomí, prožíval sebeuspokojení a přesvědčil se, že „bez práce nejsou koláče“.

Kompetence digitální: V českém jazyce dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů, učíme žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek), podporujeme žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu Český jazyk a literatura

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 Rozvoj schopností a poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- OSV 4 Psychohygienu: hledání pomoci při potížích, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
- OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě
- OSV 7 Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy, vztahy a naše třída
- OSV 8 Komunikace: cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (řeč těla a slov, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), specifické komunikační dovednosti; dialog; komunikace v různých situacích; efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci; rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci; rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu, problémy v seberegulaci
- OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

MkV Multikulturní výchova

MkV 1 Kulturní diferenciacce: poznávání vlastního kulturního zakotvení

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, ale i jejich rozdílnosti, právo všech žít společně a podílet se na spolupráci

MkV 4 Multikulturalita: vstřícný postoj k odlišnostem

MV Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení; hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení a objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou, mezi faktickým a fiktivním obsahem; identifikace společensky významných hodnot v textu; vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti; identifikace zjednodušení médiovaných sdělení, opakované užívání prostředků

MV 3 Stavba mediálních sdělení: příklady pravidelností a uspořádání sdělení zejména ve zpravodajství; příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení (skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

MV 4 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikace názorů a postojů autora sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění při vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru sdělení

MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: role médií v každodenním životě jednotlivce; vliv médií na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu, rozhlasu, televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tematické okruhy produktivních činností

MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, případně televizi, či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

MV 7 Práce v realizačním týmu: redakce školního časopisu, rozhlasu, internetového média, případně televize; utváření týmu, význam věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení cílů, časového harmonogramu, uložení úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

3. Učební plán

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Jazyk a jazyková komunikace	44	Český jazyk a lit.	8	7+1	7+1	7+1	6	35+3

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Český jazyk a literatura**

Období – ročník : **1. období – 1. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku (ČJ 3. ročník)

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

1. *plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
2. *porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
3. *respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
4. *pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
5. *v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
6. *volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
7. *na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
8. *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
9. *píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
10. *píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
11. *seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 12. rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky*
- 13. porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná*
- 14. porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost*
- 15. rozlišuje slovní druhy v základním tvaru*
- 16. užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves*
- 17. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy*
- 18. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky*
- 19. odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování*

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

- 20. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku*
- 21. vyjadřuje své pocity z přečteného textu*
- 22. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění*
- 23. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností*

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 1. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- Čtení písmen, slov, vět
- Čtení s porozuměním
- Naslouchání
- Psaní vět
- Kultivovanému projevu na úrovni věku

Jazyková výchova

- Správné výslovnosti hlásek
- Rozvoji slovní zásoby
- Chápání významu slov
- Rozlišování - hlásky, slova, věty

Literární výchova

- Poslechu literárních textů
- Zážitkovému čtení a naslouchání
- Tvořivým činnostem s literárním textem
- Poznávání základních literárních pojmů

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
ČTENÍ			
<i>OVO 1: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i>	<i>DV: pozná všechna písmena v tištěném i psaném textu DV: skládá slova a věty DV: používá základy techniky čtení DV: čte jednoduché texty</i>	Hlásky, písmena, slabiky, slova, texty podle zvolené nácvikové metody čtení (analyticko-syntetická, genetická, globální) Skládání slov a vět Rozvoj techniky čtení Čtení jednoduchého písemného Projevu	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení dovedností a zapamatování</i>
<i>OVO 2: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>	<i>DV: rozumí čteným slovům, větám a textům DV: vštěpuje si hygienické návyky při čtení</i>	Praktické čtení - pozorné, přiměřeně rychlé Věcné čtení - porozumění slovům, větám Hygienické návyky při čtení	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění</i>
NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 3: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i>	<i>DV: učí se naslouchat druhým, být pozorný a vyjadřovat svá přání DV: chápe roli mluvčího a posluchače DV: reaguje na jednoduché pokyny a sdělení</i>	Praktické naslouchání Věcné naslouchání Reakce na jednoduché pokyny a jednoduchá sdělení Základní komunikační pravidla - pozornost, naslouchání, role mluvčího a posluchače	<i>OSV 1 <u>Rozvoj sociálních schopností</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého OSV 8 <u>Komunikace</u>: cvičení pozorování, cvičení emfatického a aktivního naslouchání</i>

MLUVENÝ PROJEV			
Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 4: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	DV: vyslovuje správně všechny hlásky, opravuje nesprávnou výslovnost	Správná výslovnost, řečová cvičení, oprava nesprávné výslovnosti	OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání
OVO 5: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	DV: využívá hlasových a dechových cvičení DV: vštěpuje si základy mluveného projevu	Základy mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost, přiměřené tempo	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
OVO 6: volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	DV: používá verbální a nonverbální prostředky řeči DV: poznává základní komunikační pravidla	Rozvoj slovní zásoby Verbální a nonverbální prostředky řeči (mimika, gesta) Základní komunikační pravidla - role mluvčího a posluchače, zdvořilost, střídání rolí	OSV 8 <u>Komunikace</u> : řeč těla, zvuků, slov
OVO 7: na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	DV: dokáže vypravovat mluvený nebo slyšený text DV: vytvoří krátké komunikační žánry	Reprodukce textu Krátké komunikační žánry - pozdrav, oslovení, prosba, omluva, vzkaz	OSV 11 <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : dovednost rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne
OVO 11: seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	DV: vypráví podle obrázků příběh, pracuje s obrazovými materiály	Vypravování na základě obrazového materiálu	OSV 8 <u>Komunikace</u> : specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích
PÍSEMNÝ PROJEV			
OVO 8: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	DV: učí se základním hygienickým návykům při psaní	Správné sezení, držení psacího nástroje, hygiena zraku	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : řešení problémů, dovednosti pro učení
OVO 9: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	DV: učí se psát správné tvary písmen a číslic, správně spojuje slabiky, slova, píše krátké věty	Technika psaní - čitelný a přehledný písemný projev, úhlednost, úprava	OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací – uvolnění, relaxace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	DV: poznává správnou techniku psaní	Psaní jednotlivých písmen, číslic, spojování písmen a slabik, psaní slov, psaní krátkých vět	
OVO 10: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	DV: opisuje a přepisuje jednoduché texty DV: píše jednoduchá sdělení, krátké žánry písemného sdělení	Opisy, přepisy, interpunkční znaménka Psaní jednoduchých sdělení Žánry písemného projevu - vzkaz, pozvánka, zápis do notýsku	OSV 5 <u>Kreativita</u> : cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA			
OVO 12: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	DV: učí se rozlišovat zvukovou a grafickou podobu slov, člení slova na hlásky, učí se odlišit krátké a dlouhé samohlásky DV: výslovnost souhláskových skupin DV: intonace vět	Sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek dlouhých a krátkých, souhlásek a souhláskových skupin, intonace vět Rozlišování zvukové a grafické podoby slova	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV			
OVO 13: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	DV: poznává a porovnává významy slov	Slova a pojmy Význam slov	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení dovedností zapamatování
OVO 14: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	DV: porovnává a třídí slova podle stanoveného hlediska DV: rozšiřuje si slovní zásobu	Porovnávání slov podle zobecnujícího významu Slovní zásoba	MV 1 <u>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</u> : hodnotící prvky ve sdělení – výběr slov

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
TVAROSLOVÍ			
<i>OVO 15: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</i>	<i>DV: používá správné tvary</i>	Poznávání správných tvarů slov	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: řešení problémů, dovednosti pro učení</i>
<i>OVO 16: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i>	<i>DV: používá správné gramatické tvary podstatných a přídavných jmen i sloves v mluveném projevu</i>	Poznávání správných tvarů podstatných jmen, přídavných jmen a sloves v mluveném projevu	<i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: komunikační dovednost MV 5 <u>vliv medií na každodenní život</u></i>
SKLADBA			
<i>OVO 17: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</i>	<i>DV: učí se tvořit jednoduchá souvětí DV: správně řadí slova ve větě DV: používá základní interpunkční znaménka ve větách</i>	Spojování slov do vět Stavba věty Pořádek slov ve větě Interpunkční znaménka ve větě	<i>OSV 10: <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u>: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
<i>OVO 18: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</i>	<i>DV: čte věty se správnou intonací podle postoje mluvčího</i>	Modulace souvislé řeči - intonace ve větách oznamovacích, tázacích, rozkazovacích	<i>OSV 3 <u>Sebekontrola, sebeovládání</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání</i>
PRAVOPIS			
<i>OVO 19: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i>	<i>DV: odlišuje v písmu krátké dlouhé samohlásky DV: používá základní interpunkční znaménka DV: píše správně hlásky, slabiky, slova, věty DV: používá velká písmena na začátku vět</i>	Lexikální pravopis - odlišování krátké a dlouhé samohlásky - používání tečky, čárky, otazníku, vykřičníku - správné psaní hlásek, slabik, slov, vět Velká písmena na začátku vět	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly</i>

Vzdělávací obsah předmětu v 1. – 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Český jazyk a literatura**
Období – ročník : **1. období – 2. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku (ČJ 3. ročník)
Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 1. plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
- 2. porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
- 3. respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
- 4. pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
- 5. v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
- 6. volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
- 7. na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
- 8. zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- 9. píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
- 10. píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
- 11. seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 12. rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky*
- 13. porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná*
- 14. porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost*
- 15. rozlišuje slovní druhy v základním tvaru*
- 16. užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves*
- 17. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy*
- 18. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky*
- 19. odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování*

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

- 20. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku*
- 21. vyjadřuje své pocity z přečteného textu*
- 22. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění*
- 23. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností*

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 2. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- Zdokonalování techniky čtení
- Poslechu různých textů a práci s nimi
- Orientaci ve slovnících a encyklopediích
- Seznámení s útvary společenského styku, vypravování
- Úpravnému a čitelnému projevu
- Docvičování tvarů psacího písma
- Kultivovanému projevu

Jazyková výchova

- Učení o větě
- Správnému řazení slov ve větě a vět v textu
- Osvojení pravopisu – jevy ú/ů, ě, tvrdé a měkké souhlásky, párové souhlásky, velká písmena
- Osvojení základních druhů slov
- Poznávání slovních významů
- Dělení slova na slabiky

Literární výchova

- Poslechu literárních textů
- Zážitkovému čtení a naslouchání
- Tvořivým činnostem s literárním textem
- Poznávání základních literárních pojmů

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
ČTENÍ			
<i>OVO 1: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i> <i>OVO 2: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>	<i>DV: rozvíjí plynulé čtení krátkých méně náročných textů</i> <i>DV: zdokonaluje techniku čtení</i> <i>DV: porozumí jednoduchým textům</i> <i>DV: při čtení získává informace a nachází klíčová slova</i> <i>DV: zlepšuje hygienické návyky při čtení</i>	Praktické čtení - pozorné, plynulé, přiměřeně rychlé čtení Zdokonalování techniky čtení Cvičné texty pro nácvik techniky čtení Porozumění jednoduchým textům Věcné čtení - čtení jako zdroj informací - čtení vyhledávací (klíčová slova) Hygienické návyky při čtení	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení dovednosti a zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i>
NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 2: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>	<i>DV: chápe jednoduché mluvené pokyny a reaguje na ně</i>	Reakce na jednoduché pokyny a jednoduchá sdělení	<i>OSV 1 <u>Rozvoj sociálních schopností</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i> <i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: cvičení pozorování, cvičení empatického a aktivního naslouchání</i>
<i>OVO 3: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i>	<i>DV: učí se respektovat základní komunikační pravidla v rozhovoru</i> <i>DV: snaží se vyjádřit svůj zážitek z naslouchání</i>	Praktické naslouchání - zdvořilé, ohleduplné, vyjádření kontaktu Věcné naslouchání - pozorné, soustředěné, s aktivní reakcí - role mluvčího a posluchače Zážitkové naslouchání	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání</i> <i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
MLUVENÝ PROJEV			
OVO 4: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	DV: je schopen poznat chyby ve správné výslovnosti, snaží se správně vyslovovat	Jazykolamy, řečová cvičení Správná výslovnost, poznávání chyb ve výslovnosti	OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání
OVO 5: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	DV: zdokonaluje techniku mluveného projevu používání správného dýchání a tempa řeči v mluvených projevech	Technika mluveného projevu Cvičení zaměřená na hospodaření s dechem a užití správného tempa řeči	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
OVO 6: volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	DV: učí se volit vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních situacích DV: vštěpuje si základní komunikační pravidla	Vhodný výběr jazykových prostředků, mimika, gesta Základní komunikační pravidla - oslovení, zahájení a ukončení dialogu, role mluvčího a posluchače, střídání rolí, zdvořilost	OSV 8 <u>Komunikace</u> : řeč těla, zvuků, slov
OVO 7: na základě vlastních zážitků vytvoří krátký mluvený projev OVO 11: seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	DV: učí se tvořit krátké mluvené projevy DV: vypráví příběh podle obrázků	Komunikační žánry - pozdrav, oslovení, prosba, omluva, vzkaz, dialog na základě obrazového materiálu	OSV 11 <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : dovednost rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne OVO 8 <u>Komunikace</u> : specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích
PÍSEMNÝ PROJEV			
OVO 8: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	DV: upevňuje si základní hygienické návyky spojené se psaním	Správné sezení, držení psacího nástroje, hygiena zraku	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : řešení problémů, dovednosti pro učení
OVO 9: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	DV: v zásadě píše správné tvary písmen a číslic, obvykle správně spojuje písmena i slabiky, učí se kontrolovat vlastní písemný projev	Technika psaní - čitelný a přehledný písemný projev, úhlednost, úprava Docvičování tvarů psacího písma,	OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací – uvolnění, relaxace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	<i>DV: vštěpuje si zásady techniky psaní</i>	málo používaná písmena malé i velké abecedy (X, Y, W) Kontrola písemného projevu	
<i>OVO 10: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>	<i>DV: učí se psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i> <i>DV: píše poznané jednoduché žánry písemného projevu</i>	Žánry písemného projevu - adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, obrázková osnova vypravování, jednoduchá osnova vypravování	<i>OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA			
<i>OVO 12: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i>	<i>DV: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky a slabiky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i> <i>DV: umí dělit hlásky</i> <i>DV: snaží se používat zásady modulace souvislé řeči</i>	Slovo – hlásky, slabiky Dělení hlásek Sluchové rozlišení hlásek Modulace souvislé řeči - tempo, intonace, přízvuk, hlasitost	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i>
SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV			
<i>OVO 13: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</i> <i>OVO 14: porovnává a třídí slova Podle zobecněného významu-děj, věc, okolnost, vlastnost</i>	<i>DV: učí se porovnávat a třídít slova podle zobecněného významu</i> <i>DV: významy podstatných jmen</i>	Významy slov Slova podle zobecněného významu Podstatná jména	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: Cvičení dovedností zapamatování</i> <i>MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky ve sdělení – výběr slov</i>
TVAROSLOVÍ			
<i>OVO 15: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</i>	<i>DV: seznamuje se se slovními druhy, poznává podstatná jména a slovesa v základním tvaru</i>	Slovní druhy - podstatná jména - slovesa v základním tvaru	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 16: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	DV: učí se užívat v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves	Správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves v mluveném projevu	OSV 8 <u>Komunikace</u> : komunikační dovednost MV 5 <u>vliv medií na každodenní život</u>
SKLADBA			
OVO 17: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	DV: vytváří jednoduchá souvětí, učí se vybírat spojky nebo spojovací výrazy	Věta, pořádek slov ve větě Řazení vět v textu	OSV 10: <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u> : zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
OVO 18: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	DV: poznává v textu druhy vět podle postoje mluvčího DV: rozeznává správná interpunkční znaménka ve větách oznamovacích, tázacích, rozkazovacích	Věty podle postoje mluvčího Interpunkční znaménka - tečka, vykřičník, otazník	OSV 3 <u>Sebekontrola, sebeovládání</u> : cvičení sebekontroly, sebeovládání OSV 8 <u>Komunikace</u> : dovednosti pro verbální sdělování
PRAVOPIS			
OVO 19: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	DV: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě mimo morfologický šev, párové souhlásky DV: píše velká písmena na začátku vět a v typických příkladech vlastních jmen osob a zvířat	Pravopis lexikální - y/i po tvrdých a měkkých souhláskách - ú/ů, dě, tě, ně, bě, pě, vě mimo morfologický šev - orientačně párové souhlásky - velká písmena na začátku vět - vlastní jména osob a zvířat	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : cvičení sebekontroly

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 21: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i>	<i>DV: snaží se rozpoznat své zážitky z četby a vyjadřovat své dojmy a pocity</i>	Zážitky z čtení a naslouchání Vyjadřování dojmů a pocitů z četby literárních textů	<i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: specifické komunikační dovednosti, otevřená pozitivní komunikace</i>
TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM			
<i>OVO 20: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</i> <i>OVO 23: pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	<i>DV: vypravuje příběh čteného nebo slyšeného literárního textu</i> <i>DV: přednáší vhodné literární texty</i> <i>DV: účastní se dramatizací, přijímá role</i> <i>DV: vytváří vlastní ilustrace k literárním textům</i>	Vypravování čteného a slyšeného textu Přednes vhodných literárních textů Dramatizace Vlastní výtvarný doprovod k literárním textům	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: regulace vlastního jednání a prožívání, vůle</i> <i>OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli</i> <i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY			
<i>OVO 22: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i>	<i>DV: rozliší vyjadřování v próze a ve verších</i> <i>DV: orientuje se v pojmech básník, spisovatel, kniha, čtenář</i> <i>DV: odlišuje pohádku od ostatních vyprávění, pozná básničku</i> <i>DV: poznává a navštěvuje divadelní Představení</i>	Literární druhy - poezie, próza Literární pojmy - básník, spisovatel, kniha, čtenář Literární žánry - básně, pohádky, ostatní vypravování, divadelní představení	<i>OSV 6 <u>Poznávání lidí</u>: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě</i> <i>MV 2 <u>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</u>: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce</i> <i>MV 1 <u>Kulturní diferenciac</u>e: poznávání vlastního kulturního zakotvení</i>

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Český jazyk a literatura**
Období – ročník : **1. období – 3. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku (ČJ 3. ročník)

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 1. plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
- 2. porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
- 3. respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
- 4. pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
- 5. v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
- 6. volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
- 7. na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
- 8. zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- 9. píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
- 10. píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
- 11. seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 12. rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky*
- 13. porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná*
- 14. porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost*
- 15. rozlišuje slovní druhy v základním tvaru*
- 16. užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves*
- 17. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy*
- 18. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky*
- 19. odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování*

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

- 20. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku*
- 21. vyjadřuje své pocity z přečteného textu*
- 22. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění*
- 23. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností*

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 3. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- Plynulému čtení s porozuměním
- Porozumění písemným nebo mluveným pokynům
- Respektování základních komunikačních pravidel v rozhovoru
- Vytvoření krátkého mluveného projevu
- Osvojení základních hygienických pravidel spojených se psaním
- Psaní věcně i formálně správného jednoduchého sdělení
- Kultivovanému projevu

Jazyková výchova

- Rozlišení grafické a zvukové podoby slova
- Porovnávání významu slov
- Rozlišení slovních druhů v základním tvaru
- Užití správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves
- Volbě vhodných jazykových i zvukových prostředků
- Odůvodňování a správnému psaní i/y po měkkých, tvrdých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
- Správnému psaní typických příkladů vlastních jmen

Literární výchova

- Poslechu literárních textů
- Zážitkovému čtení a naslouchání
- Tvořivým činností s literárním textem
- Poznávání základních literárních pojmů

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
ČTENÍ			
<i>OVO 1: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i>	<i>DV: rozvíjí plynulé čtení náročnějších textů</i>	Praktické čtení - pozorné, plynulé, přiměřeně rychlé čtení hlasité i tiché Zdokonalování techniky čtení Porozumění jednoduchým textům	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i>
<i>OVO 2: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>	<i>DV: vyhledá klíčová slova a věty v textu, získá při čtení základní informace</i> <i>DV: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>	Věcné čtení - čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací (klíčová slova, věty) Hygienické návyky při čtení	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení dovedností zapamatování</i>
NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 3: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i>	<i>DV: získává zážitky z naslouchání a vyjadřuje své dojmy</i> <i>DV: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i>	Praktické naslouchání - zdvořilé, ohleduplné, kontakt s partnerem Věcné naslouchání - pozorné, soustředěné, aktivní reakce na mluvčího Role mluvčího a posluchače, střídání rolí Zážitkové naslouchání	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání</i> <i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého</i>
MLUVENÝ PROJEV			
<i>OVO 4: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</i>	<i>DV: umí správně vyslovit nejznámější přejatá slova</i> <i>DV: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou výslovnost</i>	Cvičení správné výslovnosti (slova přejatá) Oprava nesprávné a nedbalé výslovnosti	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 5: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	DV:: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	Technika mluveného projevu – dýchání, tvoření hlasu, tempo, plynulost, zvukové prostředky řeči –intonace, hlasitost, přízvuky	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
OVO 6: volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	DV: volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	Základní komunikační pravidla - oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí, zdvořilé vystupování Výběr jazykových prostředků Mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	OSV 8: <u>Komunikace</u> : řeč těla, zvuků, slov dovednosti pro sdělení verbální a neverbální
OVO 7: na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev OVO 11: seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	DV: začíná používat vyjadřování závislé na komunikační situaci DV: vypravuje podle obrazového materiálu DV: na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	Komunikační žánry - vypravování podle osnovy - vypravování podle obrazového materiálu - vypravování podle vlastních zážitků Základy mluveného projevu závislého na komunikační situaci	OSV 11 <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : dovednost rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne OVO 8 <u>Komunikace</u> : specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích
PÍSEMNÝ PROJEV			
OVO 8: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	DV: upevňuje si základní hygienické návyky spojené se psaním	Základní hygienické návyky - správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : řešení problémů, dovednosti pro učení
OVO 9: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	DV: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, učí se kontrolovat vlastní písemný projev	Technika psaní - úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, Kontrola vlastních písemných projevů	OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací – uvolnění, relaxace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 10: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>	<i>DV: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>	Žánry písemného projevu - vypravování podle osnovy, popis zvířete, popis předmětu, omluvenka, blahopřání	<i>OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA			
<i>OVO 12: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i>	<i>DV: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova DV: správně vyslovuje samohlásky a souhláskové skupiny DV: produkuje souvislou řeč</i>	Zvuková a grafická podoba slov Výslovnost souhláskových skupin Výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek Spisovná a nespisovná výslovnost Modulace souvislé řeči - intonace, přízvuky, hlasitost, tempo	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i>
SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV			
<i>OVO 13: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</i>	<i>DV: zná aktivně abecedu, vyhledává a zařazuje slova podle abecedy DV: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</i>	Slova a pojmy Abeceda, řazení slov podle abecedy Vyhledávání v seznamech Význam slov, porovnávání významů slov Slova souznačná a protikladná	<i>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i>
<i>OVO 14: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</i>	<i>DV: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</i>	Porovnávání a třídění slov podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	<i>MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky ve sdělení – výběr slov</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
TVAROSLOVÍ			
<i>OVO 15: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</i>	<i>DV: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</i>	Slovní druhy, zařazování slov v základním tvaru ke slovním druhům	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: řešení problémů, dovednosti pro učení</i>
<i>OVO 16: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i>	<i>DV: určuje mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves DV: skloňuje a časuje DV: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i>	Mluvnické kategorie podstatných jmen: pád, číslo, rod Mluvnické kategorie sloves: osoba, číslo, čas Skloňování a časování	<i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: komunikační dovednosti MV 5 <u>Vliv medií na každodenní život</u></i>
SKLADBA			
<i>OVO 17: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</i>	<i>DV: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</i>	Věta jednoduchá, spojování vět do jednoduchých souvětí Spojky a jiné spojovací výrazy	<i>OSV 10 <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u>: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
<i>OVO 18: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</i>	<i>DV: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</i>	Věty podle postoje mluvčího Melodie věty	<i>OSV 3 <u>Sebekontrola, sebeovládání</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání OSV 8 <u>Komunikace</u>: dovednosti pro verbální sdělování</i>
PRAVOPIS			
<i>OVO 19: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i>	<i>DV: odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i>	Vyjmenovaná slova Slova příbuzná Skupiny bě, pě, vě, mě (mimo morfologický šev) Vlastní jména míst - obce, řeky, hory Psaní nejčastějších přejatých slov	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly</i>
Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma

LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 21: vyjadřuje své pocity z přečteného textu</i>	<i>DV: vyjadřuje své pocity z přečteného textu</i>	Zážitkové čtení - čerpání prožitků a dojmů z literárních textů Vyjadřování pocitů	<i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: specifické komunikační dovednosti, otevřená pozitivní komunikace</i>
TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM			
<i>OVO 20: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</i> <i>OVO 23: pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	<i>DV: volně reprodukuje přečtený nebo slyšený literární text, účastní se dramatizací, přijímá role</i> <i>DV: vytváří vlastní ilustrace k literárním textům, čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</i>	Přednes vhodných literárních textů Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu Dramatizace Vlastní výtvarný doprovod Rozvoj čtenářství	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: regulace vlastního jednání a prožívání, vůle</i> <i>OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli</i> <i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
ZÁKLADY LITERÁRNÍ TVORBY			
<i>OVO 22: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i>	<i>DV: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i>	Literární druhy - poezie, próza, drama Literární žánry - báseň, pohádka, povídka, divadelní hra - spisovatel, básník, divadelní představení, herec	<i>OSV 6 <u>Poznávání lidí</u>: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě</i> <i>MV 2 <u>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</u>: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce</i> <i>MkV 1 <u>Kulturní diferenciac</u>e: poznávání vlastního kulturního zakotvení</i>

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Český jazyk a literatura**
Období – ročník : **2. období – 4. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 1. čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas*
- 2. rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává*
- 3. posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení*
- 4. reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta*
- 5. vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku*
- 6. rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě*
- 7. volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru*
- 8. rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace*
- 9. píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry*
- 10. sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti*

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

11. *porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu*
12. *rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku*
13. *určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu*
14. *rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary*
15. *vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty*
16. *odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí*
17. *užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje*
18. *píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách*
19. *zvládá základní příklady syntaktického pravopisu*

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

20. *vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je*
21. *volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma*
22. *rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů*
23. *při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy*

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 4. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- čtení s porozuměním potichu i nahlas
- reprodukci přiměřeně složitých sdělení
- náležitě intonaci podle komunikačního záměru
- užívání spisovné výslovnosti
- psaní jednoduchých komunikačních žánrů

Jazyková výchova

- rozvíjení slovní zásoby
- rozlišování spisovných a nespisovných tvarů
- rozlišování slovních druhů a jejich využívání v gramaticky správných tvarech v mluveném projevu
- rozlišování věty jednoduché a souvětí, užívání vhodných spojovacích výrazů
- rozvíjení základů správného pravopisu

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činností s literárním textem
- orientaci v základních literárních pojmech

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
ČTENÍ			
<i>OVO 1: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</i>	<i>OVO 1: ví, co obsahuje dodržování správné techniky čtení DV: podle svých schopností přečte předem připravený text správnou technikou čtení DV: po tichém čtení je schopen reprodukovat text - zachytí posloupnost děje DV: čte s porozuměním textu DV: snaží se přednes čteného textu DV: dodržuje hygienické návyky při čtení</i>	Praktické čtení - pozorné, plynulé, přiměřeně rychlé Uvědomělé hlasité čtení - dodržování správné techniky čtení Tiché čtení - schopnost reprodukce posloupnosti děje Čtení s porozuměním Čtení s přednesem Hygienické návyky při čtení	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění dovednosti pro učení a studium</i>
<i>OVO 2: rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</i>	<i>OVO 2: rozumí pojmům podstatné a okrajové informace DV: ve vhodné úpravě zaznamená s pomocí učitele podstatné informace DV: začíná používat slovník a encyklopedii</i>	Věcné čtení - čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací (klíčová slova, věty) Záznam podstatných informací Literární slovník, encyklopedie	<i>MV 1 <u>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</u>: hodnotící prvky, výběr slov a záběrů identifikace základních orientačních prvků v textu</i>
NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 3: posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</i>	<i>OVO 3: je ohleduplný a zdvořilý k partnerovi, navazuje s ním kontakt DV: odliší od sebe jednoduché druhy sdělení</i>	Praktické naslouchání - zdvořilost, ohleduplnost, kontakt s partnerem Posuzování úplnosti jednoduchého sdělení	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 4: reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	OVO 4: při naslouchání je pozorný, ohleduplný, aktivní, zná roli mluvčího a posluchače, uvědomuje si střídání rolí DV: rozliší podstatná fakta ve sdělení, v případě potřeby využívá kladení otázek; snaží se správně sdělení reprodukovat DV: pojmenuje situace, které může nesprávně reprodukovat obsah sdělení způsobit DV: sděluje své dojmy a pocity	Věcné naslouchání - pozorné, soustředěné, aktivní role mluvčího a posluchače, střídání rolí Reprodukce přiměřeně složitého sdělení, reprodukce podstatných fakt, kladení otázek Záznam slyšeného projevu Zážitkové naslouchání	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
MLUVENÝ PROJEV			
OVO 5: vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	OVO 5: používá základní komunikační pravidla DV: dokáže správně oslovit, zahájit i ukončit dialog i telefonický rozhovor DV: rozpozná odlišné vedení a obsah telefonického rozhovoru (přivolání pomoci, linka bezpečí, běžný hovor, manipulativní hovor – cizí osoba) DV: pozná, když uslyší záznamník, ví, kdy začít se zanecháním vzkazu	Základní komunikační pravidla - střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování, oslovení, zahájení a ukončení dialogu Komunikační žánry - dialog, telefonický rozhovor, vzkaz na záznamníku, vypravování vlastních zážitků, popis osob, zvířat, věcí	OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli, hledání pomoci při potížích OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč těla, zvuků, slov, specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích, otevřená a pozitivní komunikace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 7: volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</i>	<i>OVO 7: zná a uvědoměle využívá techniku mluveného projevu DV: odhadne, jak působí intonace, pauzy a tempo na jiného člověka DV: vyjadřuje se podle svého komunikačního záměru a komunikační situace</i>	Základy techniky mluveného projevu - intonace, přízvuk, pauzy, plynulost, zvukové prostředky řeči Vyjadřování závislé na komunikační situaci a komunikačním záměru Mimojazykové prostředky řeči Zdvořilé vyjadřování	<i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)</i>
<i>OVO:8: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</i>	<i>DV: rozliší spisovnou a nespisovnou výslovnost DV: zná situace, kde by se měl spisovný jazyk používat</i>	Výběr vhodných jazykových prostředků podle komunikační situace Spisovná a nespisovná výslovnost	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání MkV 1 <u>Kulturní diferenciaci</u>: poznávání vlastního kulturního zakotvení</i>
PÍSEMNÝ PROJEV			
<i>OVO 9: píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</i>	<i>OVO 9: podle daného návodu napíše obsahově i formálně správně vzkaz, oznámení, pozvánku i zprávu DV: umí číst tiskopisy, uvědomuje si potřebnost a důležitost uváděných údajů DV: zná a dodržuje techniku psaní, především úhlednost a čitelnost DV: dodržuje hygienické návyky při psaní DV: kontroluje své písemné projevy</i>	Technika psaní - úhledný, přehledný, čitelný písemný projev Kontrola vlastních textů Hygienické návyky při psaní Žánry písemného projevu - vzkaz, oznámení, pozvánka, zpráva, vypravování, popis, dopis, jednoduché tiskopisy - dotazník, přihláška	<i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: péče o dobré vztahy OSV 8 <u>Komunikace</u>: specifické komunikační dovednosti MV 2 <u>Interpretace mediálního sdělení a reality</u>: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 10: sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti</i>	<i>OVO 10: rozpozná základní části osnovy vyprávění, s pomocí učitele vytváří a zapisuje podrobněji její jednotlivé části DV: dokáže předložené osnovy využívat DV: seznámí se s odlišnostmi mezi vyprávěním, popisem a dopisem, získané informace prakticky dokáže využít, začíná využívat informace ze slovníku a encyklopedie</i>	Vytváření osnovy Základní části osnovy Využívání osnovy při psaní vypravování, popisu, dopisu Vypisování jednoduchých údajů ze slovníku a encyklopedie	<i>MV 6 <u>Tvorba mediálního sdělení</u>: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení</i> <i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA			
<i>spisovně vyslovuje česká a nejčastěji užívaná cizí slova</i>	<i>DV: zná zásady spisovné výslovnosti DV: moduluje souvislou řeč DV: člení souvislou řeč</i>	Zásady spisovné výslovnosti Modulace souvislé řeči Členění souvislé řeči	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly a sebeovládání</i> <i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: dovednosti pro sdělování – technika řeči</i>
SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV			
<i>OVO 11: porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu</i>	<i>OVO 11: orientuje se v uváděných pojmech a dokáže je od sebe odlišit i využívat</i>	Slovní zásoba - slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení dovedností zapamatování</i>
<i>OVO 12: rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i>	<i>OVO 12: naznačí stavbu slova – kořen, předponu a příponovou část DV: učí se správně využívat stavbu slova při dělení slov DV: v příponové části odlišuje při skloňování a časování koncovku</i>	Stavba slova - kořen, předpona, přípona Dělení slov na konci řádku Rozlišení přípony a koncovky při skloňování a časování	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: řešení problémů, dovednosti pro učení</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
TVAROSLOVÍ			
<i>OVO 13: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i>	<i>OVO 13: zná správné otázky a další pomůcky při rozlišování slovních druhů a používá je DV: skloňuje a časuje slova, uvědomuje si gramaticky správné tvary DV: určuje základní mluvnické kategorie, zvrtná slovesa</i>	Slovní druhy ohebné a neohebné Skloňování podstatných jmen Mluvnické kategorie: pád, číslo, rod, vzor Časování sloves Mluvnické kategorie: osoba, číslo, čas Rozlišování zvrtných sloves	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: řešení problémů, dovednosti pro učení</i> <i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: komunikační dovednosti</i>
<i>OVO 14: rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</i>	<i>OVO 14: Rozliší slova spisovná a nespisovná DV: Zachytí nespisovné tvary slov i odlišnou výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin</i>	Spisovné a nespisovné tvary slov Odlišná výslovnost hlásek v nespisovných tvarech slov	<i>MV 6 <u>Tvorba mediálního sdělení</u>: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení</i>
SKLADBA			
<i>OVO 15: vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty</i>	<i>OVO 15: vyhledá úplnou základní skladební dvojici ve větě jednoduché a označí ji DV: pozná věty jednoduché, které nemají úplnou základní skladební dvojici, a určí jejich základ DV: orientuje se v pořádku slov ve větě</i>	Základní skladební dvojice Neúplná základní skladební dvojice Základ věty Pořádek slov ve větě	<i>OSV 10 <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u>: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
<i>OVO 16: odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i>	<i>OVO 16: podle počtu sloves bezpečně rozliší větu jednoduchou od souvětí DV: podle počtu sloves spočítá počet vět v souvětí, všímá si spojovacích výrazů</i>	Věta jednoduchá a souvětí Určování počtu vět v souvětí	<i>MV 6 <u>Tvorba mediálního sdělení</u>: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 17: užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</i>	<i>OVO 17: pozná nevhodný výběr spojovacího výrazu v závislosti na smyslnosti sdělení</i>	Spojky a jiné spojovací výrazy v souvětí Obměna spojek a spojovacích výrazů	OSV 8 <u>Komunikace</u> : komunikační dovednosti
PRAVOPIS			
<i>OVO 18: píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	<i>OVO 18: přiřazuje k vyjmenovaným slovům i slova příbuzná – odůvodní pravopis</i> <i>DV: učí se využívat pomůcky při řešení správného pravopisu – např. Pravidla českého pravopisu</i> <i>DV: vysvětlí pravidlo psaní předložek z, s (2. a 7. pád)</i> <i>DV: zeměpisné názvy</i> <i>DV: orientuje se ve správném psaní koncovek sloves v přítomném čase</i>	Lexikální pravopis - vyjmenovaná slova a slova s nimi příbuzná - psaní předložek z, s - předpony od-, nad-, před-, pod-, roz-, bez- - vlastní jména nejvýznamnějších hor, řek, států Morfologický pravopis - koncovky podstatných jmen podle vzorů slovesa v přítomném čase Pravidla českého pravopisu	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování OSV 3 <u>Seberegulace</u> a <u>sebeorganizace</u> : cvičení sebekontroly
<i>OVO 19: zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</i>	<i>OVO 19: řeší správně shodu přísudku s podmětem v psaném projevu</i>	Syntaktický pravopis - shoda přísudku s holým podmětem v jednoduchých případech	OSV 3 <u>Seberegulace</u> a <u>sebeorganizace</u> : cvičení sebekontroly
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ			
<i>OVO 20: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i>	<i>OVO 20: pojmenovává své dojmy z četby, učí se je vyjadřovat slovně, výtvarně i dramaticky</i> <i>DV: získává vztah k literatuře a čte knihy podle vlastního zájmu</i>	Zážitkové čtení a naslouchání - získávání pocitů a dojmů při poslechu i četbě literárních textů Vyjadřování zážitků slovně, písemně, kresbou, dramatizací Rozvoj čtenářství	OSV 8 <u>Komunikace</u> : specifické komunikační dovednosti, otevřená a pozitivní komunikace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM			
<i>OVO 21: volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</i>	<i>OVO 21: přednáší vhodné literární texty DV: před ostatními spolužáky dokáže reprodukovat předem připravený text DV: podle zadané osnovy napíše literární text na dané téma DV: účastní se dramatizací a přijímá role DV: vytváří vlastní ilustrace k literárním textům</i>	Tvořivé činnosti s literárním textem - přednes básní a prózy - dramatizace-nácvik hříčky, scénky - volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu - vlastní tvořivé psaní - vlastní výtvarný doprovod k literárním textům	<i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích OSV 9 <u>Kooperace a kompetice</u>: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí soutěže a konkurence MV 7 <u>Práce v realizačním týmu</u>: utváření týmu, význam věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolup. v týmu</i>
ZÁKLADY LITERÁRNÍ TVORBY			
<i>OVO 22: rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i>	<i>OVO 22: rozlišuje pojmy umělecký a neumělecký text DV: pojmenovává na základě nabídky různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i>	Umělecké a neumělecké texty Základní charakteristika uměleckých a neuměleckých textů, jejich rozlišnosti	<i>MV 1 <u>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</u>: rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních</i>
<i>OVO 23: při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i>	<i>OVO 23: zná základní literární druhy DV: odliší od sebe pohádku, bajku a povídku DV: používá a dovede vysvětlit pojmy spisovatel, básník, báseň próza DV: vyznačí v básni slova, která se rýmují; odlišuje pojmy rým - verš DV: na základě vlastních zkušeností objasní rozdílnou roli herce a režiséra DV: využívá k četbě časopisy pro děti DV: navštěvuje knihovnu DV: orientuje se ve filmových a televizních produkcích pro děti</i>	Základní literární pojmy - literární druhy – poezie, próza, drama - literární žánry – báseň, pohádka, bajka, povídka - spisovatel, básník, báseň, próza - verš, rým, přirovnání - divadelní přestavení, herec, režisér Časopisy pro děti Film a televize	<i>MV 5 <u>Fungování a vliv médií ve společnosti</u>: vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny a společnosti) MkV 1 <u>Kulturní diferenciaci</u>: poznávání vlastního kulturního zakotvení</i>

4.2 *Anglický jazyk*

Vzdělávací oblast : **JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE**

Vyučovací předmět : **Anglický jazyk**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Anglický jazyk** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**, oboru **cizí jazyk**

Anglický jazyk je důležitý cizí jazyk. Přispívá k chápání a objevování skutečností. Poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v Evropě i ve světě.

Pozornost v hodinách je zaměřena na nácvik porozumění mluvenému slovu, na osvojení zvukové podoby angličtiny a na gramatiku. Žáci pracují s bohatým obrazovým materiálem v pracovní učebnici. V kombinaci se zvukovou nahrávkou napodobují správnou výslovnost rodilých mluvčích. Bohatě jsou využívány jednoduché říkánky, písně, nacvičování dialogů a konverzace.

Angličtina je jedním z jednacích jazyků mezinárodních organizací. Proniká však i do každodenního života dětí. S angličtinou se pravidelně setkáváme prostřednictvím nápisů na zboží v obchodech, v populární hudbě, ve filmu i při práci s počítačem, příp. na internetu.

U žáků se SPU je kladen důraz především na mluvený projev a dovednost dorozumět se.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

3. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka anglického jazyka společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: je rozvíjena tím, že nabízí žákům řadu aktivačních metod, např. práci s textem, cizojazyčnou beletrií, hledání ve slovníku, poslech autentického textu, dále všechny konverzační metody, kooperativní výuku, projektovou formu výuky, tematickou výuku, vyučování „vestanických“ zpracování referátů, motivační hry, písňe, využívá modelu evokace, učení a reflexe, dává prostor pro sledování vlastního pokroku používáním jazykového portfolia, předkládá různé možnosti učení slovní zásobě – např. „rodiny slov“, skládání slov, využití protikladů, umožňuje setkání s rodilými mluvčími (zahraniční asistent, exkurze), zajišťuje možnost volby při zpracování různých úkolů.

Kompetence k řešení problémů: je rozvíjena tím, že vede žáky k porovnávání a odvozování problémů, např. hledáním souvislostí, společných či rozdílných znaků reálií ČR a cizojazyčných zemí, k aplikaci stávajících jazykových pravidel pro vyvozování složitějších gramatických jevů, předkládá žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů o cizojazyčných zemích při práci s internetem, časopisy, výkladovými slovníky, s mapou, s autentickými materiály – prospekty atd.

Kompetence komunikativní: je rozvíjena tím, že nabízí a vytváří žákům dostatek možností k mluvenému projevu prací ve dvojicích, skupinách, rozhovory v rolích, modelových situacích, ale i k četbě a poslechu.

Kompetence sociální a personální: při výuce jazyka pěstuje v žácích národní identitu a zároveň příslušnost k EU, evropskému a světovému společenství tím, že seznamuje žáky s reáliemi, kulturními tradicemi ostatních zemí EU besedami a setkáními s rodilými mluvčími, účastí na poznávacích zájezdech, účastí na různých mezinárodních projektech apod., pozitivně rozvíjí sebedůvěru a vědomí vlastních schopností tím, že vede žáky k reálnému sebehodnocení, sebereflexi prostřednictvím diskusí o jednotlivých krocích svého pokroku a vytváření jazykového portfolia.

Kompetence občanské: je rozvíjena tím, že poskytuje žákům dostatek modelových situací k prokázání praktických jazykových dovedností, k prokázání hrdosti na svoji zemi a odstranění jazykových bariér při tematické výuce, využívá vlastních zkušeností žáků z cestování při diskusích..

Kompetence pracovní: vede žáky k propojení jednotlivých jazykových znalostí a dovedností k praktickému ovládnutí jazyka tím, že vytváří prostor pro diskuzi v cizí, jazyce, vytváření pracovních listů, příprava diskusních setkání s rodiči a spolužáky, zpracování referátů, výstupů ze společných mezinárodních projektů, zpracování výstupních a absolventských prací.

Kompetence digitální: Motivovat žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti, vést žáky k využívání online aplikací pro seznámení s realitou.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: informace o mé osobě

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle

MkV Mezilidské a kulturní vztahy

MkV 2 Lidské vztahy: tolerantní vztahy s jinými lidmi – příběhy dětí

Učební plán

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Jazyk a jazyková komunikace								
		Cizí jazyk (Aj)	-	-	3	3	3	9

Vzdělávací oblast předmětu ve 3. ročníku

Vyučovací předmět : **Anglický jazyk**
Období – ročník : **1. období – 3. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- 1. vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby*
- 2. rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje*
- 3. rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova*
- 4. pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění*
- 5. používá abecední slovník učebnice*

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI			
<i>OVO 1: vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby</i>	<i>DV: vybaví si slovní zásobu v daných okruzích</i>	Číslice 0-20 Barvy, motivační říkanky a písňe Nálady a pocity Rodina Lidské tělo Jídlo Zvířata (mazlíčci, farma, ZOO) Hračky Sporty Hudební nástroje	<i>OSV 2 <u>Sebezpoznání a sebezpojetí</u>: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem</i> <i>MkV 2 <u>Lidské vztahy</u>: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování</i>
<i>OVO 2: rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje</i>	<i>DV: pozdraví kamaráda a představí se</i> <i>DV: podá základní informace o sobě</i> <i>DV: rozumí jednoduchým pokynům užívaným ve výuce</i> <i>DV: klade a plní jednoduché, každodenně užívané příkazy</i> <i>DV: zadá a plní základní pokyny užívané při hře</i>	Pozdravy a základní komunikační fráze Pokyny ve škole Pokyny a fráze k základním hrám Rozkazovací způsob Osobní údaje	<i>OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u>: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání</i>
<i>OVO 3: rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova</i>	<i>DV: napíše krátká sdělení</i> <i>DV: vybaví si a reprodukuje anglickou abecedu</i> <i>DV: čte velmi krátký komiksový příběh, rozumí jeho obsahu</i> <i>DV: vyhledá konkrétní informace v textu pomocí nápodědy</i> <i>DV: vyhledá určité informace v krátkém textu odpověďmi na „ano/ne“ otázky</i>	Pozdrav z prázdnin Anglická abeceda Otázky a krátké odpovědi Otázka na množství Některá tázací zájmena	

<i>OVO 4: pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění</i>	<i>DV: utvoří větu jednoduchou, zápor a otázku</i> <i>DV: získá hledané informace ze slyšeného textu</i>	Věta jednoduchá Sloveso „to be“ v kladné větě a otázce Kladná a negativní odpověď Přídavná jména Sloveso „have got“ v otázce a odpovědi Množné číslo podstatných jmen Sloveso „like“ v kladné větě a otázce (bez 3.osoby)	
<i>OVO 5: používá abecední slovník učebnice</i>	<i>DV: orientuje se a používá slovníček v učebnici</i>	Slovní zásoba učebnice	

Vzdělávací oblast předmětu ve 4. ročníku

Vyučovací předmět : **Anglický jazyk**
Období – ročník : **2. období – 4. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- 1. rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům*
- 2. rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci*
- 3. čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu*
- 4. vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku*
- 5. používá dvojjazyčný slovník*

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- 6. sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů*
- 7. reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace*
- 8. obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu*

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- 9. aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci*

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI			
<i>OVO1: rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům</i>	<i>Vybaví si slovní zásobu daného tématu</i>	Časové údaje(dny v týdnu, měsíce)) Domov-místo, kde bydlím Počasí Číslice 0-100 Nákupy, volný čas Zvyky a tradice-Vánoce, Velikonoce	<i>MkV1- zvyky a tradice</i>
<i>OVO2: rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci</i>	<i>Seznamuje se s jednoduchými autentickými materiály</i>	Motivační písničky a říkanky Autentické ilustrativní materiály, krátké poslechové ukázky k tématům	<i>MkV 1- písně, poezie ang .mluvících zemí</i>
<i>OVO3: čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu</i>	<i>Čte nahlas krátké texty, napodobuje předkládanou správnou výslovnost</i>	Krátké texty k tematickým okruhům	
<i>OVO4: vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku</i>	<i>Orientuje se v krátkém textu, odpoví jednoduše na položenou otázku</i>	Komiksy, jednoduché příběhy na daná témata, říkanky	<i>MkV 2- příběhy dětí VMEGS1 – život dětí v jiných zemích</i>
<i>OVO5: používá dvojjazyčný slovník</i>	<i>Orientuje se v anglické abecedě, používá slovník učebnice</i>	Anglická abeceda	
<i>OVO7: reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace</i>	<i>Reprodukuje jednoduchou říkanku a Písničku Seřadí věty podle kontextu (pořadí) Reprodukuje krátkou konverzaci na známé téma</i>	Říkanky a písničky Orientace v textu, překlad textu Hra v rolích Přít. čas, prostý a průběhový (have got, to be), zákl. předložky místa, frekventovaná příslovce	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI			
OVO9: aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci	Vybaví si pozdravy při setkání a loučení s dítětem i dospělým Sestaví odpověď na jednoduchou otázku při konverzaci Sdělí, co má a nemá rád Zeptá se na množství	Pozdravy Hra v rolích, modelové situace na dané téma Určení místa, popis počasí, nákup zboží v obchodě	

4.3 Matematika

Vzdělávací oblast : **MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE**

Vyučovací předmět : **Matematika**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Matematika** je realizován obsah vzdělávací oblasti **MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE**, v oboru **Matematika a její aplikace**

Mezi hlavní cíle matematiky 1.období patří vnímání významu matematiky založeného především na aktivních činnostech a jejich použití v praktickém životě. Žáky postupně vedeme k získání matematické gramotnosti tak, aby si uvědomovali, že se matematika prolíná celým základním vzděláváním.

Žáci v ní mají získat početní dovednosti v oboru přirozených čísel do 1 000, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby, ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení.

Matematika by měla být postavena na rozvíjení vlastních zkušeností žáků, potřeby počítat, kreslit, hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující.

Ve vzdělávacím předmětu matematika směřujeme výuku ještě specificky k :

- porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- rozvíjení pozornosti, přesnosti, vytrvalosti
- rozpoznávání různých typů změn na jejichž základě se učí uvažovat, svoji práci kontrolovat, srovnávat
- učení sebedůvěry, sebekázně a vzájemným vztahům ve skupině, třídě, škole
- uplatnění logického myšlení na základě řešení problémových situací, jejichž obtížnost je závislá na rozumové vyspělosti žáků, logické uvažování může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní
- využívání prostředků výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používání některých dalších pomůcek, které umožňují přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a základech rýsovacích technik

Vzdělávací oblast matematika je tvořena v tomto období třemi tematickými okruhy:

- a) Čísla a početní operace
- b) Závislosti, vztahy a práce s daty
- c) Geometrie v rovině a v prostoru

Matematika se vyučuje ve všech ročnících 1. i 2. období. Část geometrická prolíná matematikou v 1. a 2. ročníku, od 3. ročníku je doporučena 1 hodina týdně.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby

- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvrácení pomocí protipříkladů

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka matematiky vzdělávací oblasti **Matematika a její aplikace** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učí se metodám poznávání matematiky a využívá je v praktických činnostech tím, že učitel seznamuje žáky s několika různými postupy řešení a při výuce používá matematické termíny, znaky, symboly, rozvíjí kreativitu a učební dovednosti žáků, potřebné k samostatnému učení (makety peněz, matematické pomůcky), používá vhodné učební pomůcky (rýsovací potřeby, obrazový materiál, pracovní listy) a věnuje se dovednosti autokorekce chyb.

Kompetence k řešení problémů: Učí se řešit problémové situace a úlohy běžného života tím, že žáci ověřují správnost řešení problémů, pokud možno prakticky. Volí vhodné postupy, přiměřené věku tím, že učitel žákům předkládá dostatečné množství vyřešených úloh a zadává dostatek úloh k samostatnému řešení, zadává úlohy k posílení schopnosti žáků využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problémům, znalosti kreativity při jejich řešení, předkládá modely matematických postupů, vede žáky k jejich porozumění a správnému používání.

Kompetence komunikativní: Učí se užívat matematický jazyk včetně symboliky a na úrovni věku jej používat při řešení praktických příkladů a slovních úloh. Je veden k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování v matematice. Učí se stručně, přehledně sdělovat postup tím, že učitel dává prostor pro samostatné řešení zadaných problémů a jejich ústní a písemnou obhajobu, seznamuje žáky s historií matematika, učí žáky aplikovat matematické postupy v praxi.

Kompetence sociální a personální: Je veden k osvojování dovedností kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů, pracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje řešení matematických úloh a učí se vzájemně spolupracovat se všemi žáky ve třídě, škole. Vytváří pozitivní představu o sobě samém tím, že učitel zadává dostatek úloh pro skupinu žáků a dává žákům prostor objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vznáší přátelskou atmosféru do procesu výuky, uplatňuje individuální přístup jak talentovaným žákům, tak i žákům s poruchami učení.

Kompetence občanské: Učí se poznávat realitu života tím, že učitel vede žáky k uvědomění si odpovědnosti sám k sobě samému a rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu, k respektování věkových , intelektových, sociálních a etnických zvláštností žáků.

Kompetence pracovní: Žáci se učí zpracovávat data získaná pozorováním a měřením tím, že učitel žáky seznámí s různými metodami zápisu naměřených hodnot, vede žáky k samostatnosti, k vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušeností nebo pokusu k jejich ověřování, rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku).

Kompetence digitální: Žák se soustřeďuje na využívání různých aplikací, programů a webových stránek k osvojování učiva.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání

OSV 5 Kreativita

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, chyby při poznávání lidí

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

EV Environmentální výchova

EV 4 Vztah člověka k prostředí: řešení odpadového hospodářství, ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci

3. Učební plán

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Matematika a její aplikace	20	Matematika	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 4

ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace - matematika

Ročník: 1

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy</i>	<i>Poznámky</i>
zná číslice 1 až 20, umí je napsat a přečíst zná význam méně, více, první, poslední, větší, menší apod. umí seřadit čísla podle velikosti umí zakreslit čísla do 20 na číselnou osu zná a používá matem. symboly +, -, =, <, > umí zapsat, přečíst, vyřešit příklady na sčítání a odčítání do dvaceti bez přechodu přes desítku provádí rozklad na desítky a jednotky řeší jednoduché slovní úlohy a sám je tvoří slovní úlohy řeší tak, že podtrhne v zadání důležité údaje ,zapíše příklad a odpověď' řeší slovní úlohy „o více“, „o méně“ rozumí pojmu zvětšujeme, zmenšujeme počítá „číselné řetězy“ rozumí pojmu sloupec, řádek rozlišuje a umí pojmenovat jednoduché geom. útvary (trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh) modeluje jedn. geom. útvary v rovině pozná geometrická tělesa – krychle, koule, válec geom. útvary třídí podle tvaru, velikosti, barev orientuje se v prostoru – vlevo, vpravo, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu, uprostřed, hned před, hned za apod.	počítání do dvaceti Geometrie	VDO 1,2 EV 4 VV- obrázky stejného druhu podle počtu	

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy</i>	<i>Poznámky</i>
zná značku pro litr, kilogram, metr, korunu	jednotky	VV, PČ – znázornění slovní úlohy VV, PČ – užití barev, vystřihování, modelování Prvouka	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Ročník: 2.

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy</i>	<i>Poznámky</i>
umí zapsat a vyřešit příklady na sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku početní operace provádí z paměti i písemně řeší slovní úlohy a sám je tvoří řeší slovní úlohy „o více“, „o méně“ v praxi využívá znalosti o záměně sčítanců umí zapsat a přečíst čísla do sta umí zakreslit čísla do sta na číselnou osu porovnává čísla do sta, umí je seřadit vzestupně i sestupně sčítá a odčítá čísla do sta zná význam závorek počítá příklady se závorkami zaokrouhluje čísla na desítky umí provést zápis slovní úlohy řeší slovní úlohy s výpočty do sta seznámí se s principem násobilky v oboru do 50 zná rozdíl mezi mincemi a bankovkami zná mince a bankovky v hodnotě do sta korun počítá s mincemi a bankovkami v hodnotě do sta korun	počítání do dvaceti počítání do sta slovní úlohy násobení do 50 mince a bankovky		

<i>Výstup</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy</i>	<i>Poznámky</i>
umí si připravit pomůcky na rýsování (tužka, pravítko) zná pojem bod, přímka, čára, úsečka narýsuje přímku, lomenou čáru, úsečku dané délky zná rozdíl mezi přímkou, přímkou a křivou čarou porovná úsečky podle velikosti umí změřit úsečku na cm přenáší úsečky pomocí proužku papíru pozná geometrická tělesa krychli, kvádr, kouli, válec zná jednotky délky a času	geometrie		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Ročník: 3

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná symboly pro násobení a dělení chápe násobení jako opakované sčítání stejných sčítanců násobí a dělí v oboru malé násobilky používá výrazy <i>činitel, činitel, součin, dělenec, dělitel, podíl</i> řeší slovní úlohy s pomocí malé násobilky řeší slovní úlohy typu „n krát více“, „n krát méně“ dokáže pamětně vynásobit dvojciferné číslo jednociferným sestavuje a čte tabulky násobků využívá tabulek násobků v praxi (ceny zboží, vzdálenosti,...) dělí dvojciferné číslo jednociferným mimo obor násobílek a určí neúplný podíl a zbytek provádí samostatně kontrolu svých početních výkonů provádí odhady výsledků používá výraz <i>neúplný podíl</i> umí sčítat a odčítat dvojciferná čísla z paměti (typ příkladů 34+25, 67-56) umí sčítat a odčítat dvojciferná čísla písemně a provádí kontrolu svého výpočtu používá výrazy <i>sčítanec, sčítanec, součet</i>	malá násobilka násobení a dělení dvojciferných čísel jednociferným dělení se zbytkem počítání v oboru do sta		

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
řeší slovní úlohy v oboru do sta umí zapsat a přečíst čísla do tisíce umí porovnávat, setřídít vzestupně a sestupně čísla do tisíce umí zakreslit čísla do tisíce na číselné ose umí sčítat a odčítat z paměti i písemně řeší slovní úlohy v oboru do tisíce zaokrouhluje na desítky, sta a tisíce zná význam symbolu = řeší jednoduché rovnice zná jednotky délky mm, cm, dm, m, km jednotky délky používá k měření umí změřit rozměry geom. útvarů (úsečka, čtverec, obdélník apod.) a vyjádřit je ve vhodných jednotkách převádí jednotky délky provádí odhady vzdálenosti a délky umí narysovat a označit bod, přímku, polopřímku, úsečku, trojúhelník, obdélník, čtverec zná pojem opačná polopřímka zná rozdíl mezi kružnicí a kruhem zná význam pojmu průsečík a umí ho určit pozná jehlan a kužel	počítání v oboru do tisíce rovnice jednotky délky geometrie	EGS 2 PRV - měření	

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět: **Matematika**
Období – ročník: **2. období – 4. ročník**

Výuka probíhá ve třídě ve 4.ročníku 2.období.Je zařazena do hlavních předmětů. Měření, odhadování vzdáleností, práce ekolog.rázu probíhají v okolí školy. Je členěna na výuku geometrie a aritmetiky.

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- 1. využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení*
- 2. provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel*
- 3. zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel*
- 4. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel*

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- 5. vyhledává, sbírá a třídí data*
- 6. čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy*

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- 7. narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici)*
- 8. užívá jednoduché konstrukce*
- 9. sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- 10. sestaví rovnoběžky a kolmice*
- 11. určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu*
- 12. rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru*

NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

- 13. Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky*

Cílové zaměření předmětu matematika a její aplikace ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu matematika ve 4. ročníku směřuje k:

Čísla a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech do 10 000 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 10 000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čtení, zapisování a porovnávání čísel do 10 000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 10 000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 10 000
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů - kvádr, válec
- určování geometrických rovinných útvarů – kružnice, kruh, trojúhelník, užívá jednoduché konstrukce trojúhelníku ze tří stran pomocí kružítka
- sčítá a odčítá graficky úsečky
- rýsuje přímky, polopřímky, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
- rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky cm, mm
- orientace v prostoru, čtvercová síť
- osa souměrnosti

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řešení jednoduchých praktických slovních úloh
- porozumění práci s kalkulátorem, jednoduchým počítačovým programem

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE			
<i>OVO 6: využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</i> <i>OVO 7: provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</i> <i>OVO 8: zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel do 10 000</i>	<i>DV: používá komutativnosti v řešení početních operací</i> <i>DV: sčítá a odčítá dvojčíselná čísla do 1 000 z paměti i písemně</i> <i>DV: používá násobilku k řešení úloh</i> <i>DV: dokáže správně používat matematické symboly +, -, x, :</i> <i>DV: poznává jednotlivá čísla do 10 000 na základě názoru</i> <i>DV: určí počet daného čísla do 10 000</i> <i>DV: snaží se využívat počtu do 10 000 v nejrozumnějších životních situacích</i> <i>DV: dokáže písemně sčítat, odčítat, násobit, dělit v oboru do 10 000</i> <i>DV: umí zaokrouhlovat čísla na desítky a stovky</i> <i>DV: dokáže použít komutativní a asociativní zákon</i> <i>DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky větší, menší, =</i> <i>DV: pracuje s jednotkami hmotnosti, objemu, délky a času</i>	Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly Sčítání a odčítání dvojčíselných čísel do 1 000 z paměti i písemně Násobilka a dělení v oboru násobilky do 100 Násobení jednocíselným a dvojčíselným činitelem Pamětné dělení se zbytkem v oboru násobilky Vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru Přirozená čísla 0 – 10 000 Určování čísel v řadě do 10 000 po jednotkách, desítkách, stovkách, tisících Pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě Počítání a určování předmětů v daném souboru Využívání názorných pomůcek: dominových, karet, kostky, počítadlo apod. Písemné algoritmy početních operací Zaokrouhlování čísel na desítky, stovky, odhady Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly do 10 000 Sčítání a odčítání z paměti Cvičení odhadů, kontroly výsledků	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: pozornost a soustředění, cvičení dovedností, zapamatování, řešení problémů</i> <i>OSV 8: <u>Komunikace</u>: cvičení pozorování a aktivního naslouchání</i> <i>OSV 3: <u>Osobnostní rozvoj</u> : cvičení sebekontroly, vůle, organizace vlastního času, plánování učení</i>

<i>OVO 9: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</i>	<i>DV: převádí jednotky délky na dm, m, km Hmotnosti dkg, kg, t DV: sestaví graf pomocí výsledků v tabulkách DV: řeší jednoduché slovní úlohy DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností</i>	početních operací Jednotky hmotnosti kg, dkg, tuna Délky – dm, m, km Tabulky, grafy Řešení slovních úloh Jednoduchá měření Práce s kalkulaátorem, softwarem	<i>OSV 10: <u>Morální rozvoj</u>: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládání učebních problémů vázaných na látku.</i>
ZÁVISLOSTI A PRÁCE S DATY			
<i>OVO 13: vyhledává a třídí data</i> <i>OVO 11: popisuje jednoduché závislosti z praktického života</i>	<i>DV: dokáže měřit, vážit, zaznamenávat důležitosti, sestavit a doplnit tabulku DV: na základě doplnění sestaví a zhodnotí výsledky grafu DV: pokouší se o sestavení diagramu</i>	Práce s tabulkami, zápisy, řešení Názorné sestavení grafů, zapisování a vyhodnocení na základě údajů v tabulce Práce s diagramem Praktické využívání v TV, přírodovědě	<i>EV3: Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>
Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
GEOMETRIE			
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
<i>OVO 13: řeší jednoduché, praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</i>	<i>DV: účastní se řešení zajímavých slovních úloh DV: využívá časové přímky v dějinách vlasti DV: porovnává čísla počtu obyvatel v jednotlivých státech Evropy DV: pokouší se řešit zajímavé matematické hry DV: pracuje s krychlemi</i>	Řešení zajímavých slovních úloh na úrovni skupinové práce, praktické příklady - obchodování, pošta, banka Letopočty, výpočty doby minulé x současné Propojení s vlastivědou, přírodovědou Magické čtverce – sestavování, řešení Stavby z krychlí	<i>VMEGS 1: Evropa a svět nás zajímá, místa události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu</i> <i>VMEGS 2: Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa</i>

4.4 Prvouka

Vzdělávací oblast : **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

Vyučovací předmět : **Prvouka**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Prvouka** je realizován obsah vzdělávací oblasti **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**, oboru **Člověk a jeho svět**

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a jeho svět* je členěn do pěti tematických okruhů: ***Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví.***

Prvouka je komplexně pojatým předmětem s mnoha vazbami k ostatním předmětům. Cílem je rozvoj osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti. Výchova a vzdělání dětí v tomto předmětu má připravit do života lidi, kteří budou dobře zorientováni ve světě, tj. budou schopni nalézt své místo v rodině, zaměstnání, společenském životě. Budou umět pečovat o své zdraví, využít svůj volný čas a žít stylem, který umožní život i dalším generacím. Při vymezení témat se v žádném případě nejedná o jejich vymezení časové. Časový plán si sestavuje učitel sám, využívá možností projektů, vycházek a exkurzí.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo jsou problémy globálními. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické

funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Cíle v oblasti postojů:

- jsem školák
- pozitivní vztah ke vzdělání, ke spolužákům, učitelům a škole jako instituci
- negativní vztah k nežádoucím formám chování, jako je podlost, lež, krádež a násilí
- chci se chovat správně
- pozitivní vztah k přírodě a její ochraně
- staří a postižení lidé, malé děti, těhotné ženy a slabí jedinci si zaslouží ochranu a pozornost.
- chování ve škole je v určitých ohledech odlišné od chování doma nebo venku
- zdraví a rodina má vysokou nenahraditelnou hodnotu.

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- sdělit svoji adresu
- používat prakticky základní formy společenského styku
- připravit si své pracovní místo, plnit své základní školní povinnosti
- zapsat počasí pomocí dohodnutých značek
- umět správně pojmenovat části svého těla včetně intimních částí
- provádět základní úkony osobní hygieny
- pozorovat jevy v přírodě a pozorování jednoduchým způsobem sdělit
- zapojit se do her s ostatními dětmi
- napsat svoji adresu a adresu školy
- orientovat se bezpečně v kalendáři. Přechíst na hodinách čas na hodiny a minuty
- dovést pečovat o pokojové rostliny
- zhotovit jednoduché krmítko a doplňovat ho krmivem
- pohybovat se podle pravidel pro chodce.
- v okolí školy a bydliště umět určit hlavní světové strany
- dodržovat dopravní kázeň, připravovat se na roli cyklisty
- třídit odpady
- pozorovat lupou a pořídit jednoduchý nákres pozorování
- podle instrukce provést jednoduchý pokus
- měřit délku a teplotu
- přiložit na ránu náplast a jednoduchý obvaz, změřit si teplotu

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Prvouky společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů: Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím učí žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní:

učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů a obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální: Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla. Učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat; učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské: Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Rovněž umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím jej učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní: Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního

prostředí

Kompetence digitální: Klást důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování, vést žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč, vést žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek, motivovat žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů
- OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
- OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení
- OSV 4 Psychohygiena: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
- OSV 5 Kreativita: nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

- OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě
- OSV 7 Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
- OSV 8 Komunikace: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání, komunikace v různých situacích
- OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

- OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
- OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

VDO

Výchova demokratického občana

- VDO 2 Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

MkV Multikulturní výchova

MkV 2 Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)

EV Environmentální výchova:

EV 1 Ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina

EV 2 Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině

EV 4 Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví,

MV Mediální výchova:

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot

MV 4 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v medializovaném sdělení, výrazové prostředky

MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv a role médií v každodenním životě

3. Učební plán

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Člověk a jeho svět	11	Prvouka	2	2	2	-	-	6
		Vlastivěda	-	-	-	0+1	2	2+1
		Přírodověda	-	-	-	2	1+1	3+1

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět: **Prvouka**
Období – ročník: **1. období – 1. ročník**

Očekávané výstupy předmětu Prvouka

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Prvouka v 1. ročníku je soustředěna kolem dvou základních témat. V prvním pololetí je to zejména začlenění dítěte do života třídy a školy. Celým rokem prochází pozorování změn v přírodě v různých ročních dobách. Témata prvouky představují velmi často jádro, kolem kterého je koncipován celý školní den.

Na právě aktuální téma navazují další předměty, které ho umožní nahlížet z jiných pohledů. Tento přístup podporuje v dětech návyk komplexního přístupu, udržuje zájem dětí střídáním činností a umožňuje udržet zájem dětí i v předmětech, kde je to jinak těžké.

Tematické okruhy v předmětu Prvouka v 1. ročníku

- Jsem školák: moje škola, učitelé, spolužáci, základy společenského styku, moje pracovní místo, moje školní povinnosti
- Moje rodina: moje adresa, moje rodina, příbuzenské vztahy, můj volný čas, moje zájmy, čím se baví ostatní
- Roční doby: změny v přírodě, počasí, tradice (Vánoce, Velikonoce)
- Živočichové a rostliny: v jednotlivých ročních dobách, pozorování přírody, hry dětí
- Orientace v čase: (měsíce, dny, celé hodiny)
- Části lidského těla: chci znát své tělo a chci o něj pečovat, názvy vnějších částí lidského těla včetně částí intimních, důležitost všech částí lidského těla, odmítání hanlivých (vulgárních) výrazů v souvislosti s lidským tělem, znalost správných názvů částí těla je nezbytná například ve styku s lékařem
- Pečujeme o své zdraví: osobní hygiena, správná výživa, nemoc, úraz, prevence
- Jsem chodec: základy dopravní výchovy chodce, bezpečná cesta do školy

MÍSTO, KDE ŽIJEME

1. *vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*
2. *začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí*
3. *rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost*

LIDÉ KOLEM NÁS

4. *rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi*
5. *odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*
6. *projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům*

LIDÉ A ČAS

7. *využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
8. *pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije*

ROZMANITOST PŘÍRODY

9. *pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*
10. *roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*
11. *provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

12. *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
13. *dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
14. *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě*
15. *uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu*
16. *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Cílové zaměření předmětu Prvouka v 1. ročníku

Vzdělávání v předmětu Prvouka v 1. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
<i>OVO 1: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i>	<i>DV: zná název školy, jméno učitelky, vychovatelky, ředitele školy</i> <i>DV: rozlišuje jednotlivá povolání vyskytující se ve škole</i> <i>DV: orientuje se v prostředí školy</i> <i>DV: zná cestu do školy a zpět, rozpozná „kritická místa“</i> <i>DV: zná pravidla bezpečné chůze po chodníku, po silnici</i> <i>DV: přechází silnici na bezpečném místě</i> <i>DV: orientuje se ve škole – rozmístění tříd, jídelna, školní družina</i>	Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka bezpečná cesta do školy škola – prostředí školy, orientace ve škole, činnosti ve škole	<i>MkV 2 <u>Lidské vztahy</u>: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování</i> <i>VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u>: přijímat odpovědnost za své postoje a činy</i>
<i>OVO 3: rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</i>	<i>DV: rozlišuje typy domů, bytů</i> <i>DV: rozpozná ekosystémy (les, pole, louka, rybník, řeka) v blízkosti školy a domova</i> <i>DV: uvědomuje si rozdíl mezi silnicí, polní cestou, lesní cestou</i> <i>DV: uplatňuje bezpečné chování na různých typech cest</i>	Obec – její části, významné budovy v obci, poloha v krajině, okolí školy	<i>VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u>: přijímat odpovědnost za své postoje a činy</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
LIDÉ KOLEM NÁS			
OVO 4: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	DV: rozlišuje vztahy v rodině (rodiče, děti, prarodiče, teta, strýc) DV: vypráví o životě v rodině na základě osobních zkušeností DV: vnímá role v rodině a vztahy mezi jednotlivými členy rodiny DV: uvědomuje si rozdíl mezi právem a povinností v souvislosti s rolemi v rodině (rodič – dítě) DV: zprostředkovává ostatním oslavy a tradice v rodině na základě vlastní zkušenosti	Rodina – postavení jedince v rodině, příbuzenské vztahy, rodinné soužití, pomoc v rodině oslavy a zvyky v rodině soužití lidí – komunikace v rodině projevy lásky a citu, pomoc slabým	OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
OVO 6: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	DV: podílí se na vytváření pravidel soužití DV: vnímá pravidla soužití jako nutnou součást mezilidských vztahů DV: umí si připravit pomůcky podle pokynu učitele DV: učí se rozlišovat nežádoucí formy chování DV: začíná si uvědomovat rozdíly mezi spolužáky (charakter, vlastnosti, dovednosti, schopnosti) DV: tyto rozdíly se snaží respektovat DV: vnímá rozdíl mezi základními lidskými právy a naplňování povinností	Škola – pravidla soužití: vztahy mezi dětmi, vzájemná pomoc a respektování Chování lidí : pravidla společenského styku – pozdrav, poděkování právo a spravedlnost – právo na relaxaci, na základní lidské potřeby (pitný režim, toaleta), práva a povinnosti žáků školy povinnosti: v rodině, ve škole	OSV 6 <u>Poznávání lidí</u>: vzájemné poznávání ve třídě OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc OSV 11 <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u>: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
LIDÉ A ČAS			
<i>OVO 7: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	<i>DV: orientuje se v čase (rok, měsíc, týden, den, hodina, včera, dnes, zítra)</i> <i>DV: sestavuje svůj režim dne s ohledem na povinnosti i práva</i> <i>DV: vyjmenuje dny v týdnu</i> <i>DV: orientuje se v souvislostech (dnes pondělí, včera neděle) minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i>	Orientace v čase a časový řád – určování času, režim dne, kalendář, roční období	<i>OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení</i> <i>OSV 4 Psychohygiena: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích</i>
ROZMANITOST PŘÍRODY			
<i>OVO 9: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	<i>DV: zná roční období a umí pojmenovat jejich základní charakteristické rysy (např. s volným časem dítěte, s proměnami přírody)</i> <i>DV: rozlišuje skupenství vody na základě vlastního pozorování</i> <i>DV: přiřadí do ročních období významné oslavy a tradice (Vánoce, Velikonoce)</i> <i>DV: uvědomuje si tradiční význam svátků</i>	Orientace v čase – roční období, kalendář, významné dny a svátky	<i>EV 2 Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 10: roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	DV: pozná listnaté, jehličnaté stromy a ovocné stromy DV: rozlišuje strom, keř a bylinu DV: zná základní části stromu a byliny DV: podle viditelných znaků rozlišuje ovoce a zeleninu DV: uvědomuje si jejich význam v přírodě i význam pro člověka DV: zná domácí i volně žijící zvířata DV: pojmenuje mláďata domácích zvířat	Rostliny a živočichové ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody: ochrana rostlin a živočichů	EV 4 <u>Vztah člověka k prostředí</u> : naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
OVO 11: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	DV: provádí jednoduchá pozorování změn v přírodě v souvislosti s ročními obdobími DV: změny zapisuje pomocí jednoduchých značek	Jednoduché pokusy a pozorování	
ČLOVĚ A JEHO ZDRAVÍ			
OVO 12: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	DV: pojmenuje základní části lidského těla DV: uplatňuje správný pitný režim DV: sestavuje správný denní režim i s ohledem na pohybové aktivity DV: zná zásady správné životosprávy DV: dodržuje správné hygienické návyky (mytí rukou, celková osobní hygiena, čisté zuby)	Lidské tělo – životní potřeby a projevy péče o zdraví – nemoc, drobná poranění a úrazy, první pomoc	OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u> : moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 13: dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i>	<i>DV: zná zásady bezpečného chování ve skupině a uvědomuje si následky svého chování DV: snaží se předcházet úrazům a poraněním sebe i druhých</i>	Osobní bezpečí – krizové situace (šikana, týrání)	<i>OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem</i>
<i>OVO 14: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</i>	<i>DV: ví, jak se chovat při setkání s neznámými osobami DV: upozorní na podezřelé chování jedince dospělou osobu (rodič, učitel, vychovatelka) DV: vyhýbá se osamělým místům, kde by byl vystaven nebezpečí</i>	Osobní bezpečí; krizové situace	
<i>OVO 15: uplatňuje základní pravidla silničního provozu</i>	<i>DV: ví, kde jsou nebezpečná místa na cestě do školy i ze školy DV: pozná přechod pro chodce, světelnou signalizaci DV: zná zásady bezpečné chůze po chodníku i po silnici DV: připravuje se na roli cyklisty – jízda v doprovodu starších, ochranné prvky při jízdě na kole DV: zná základní povinnou výbavu jízdního kola</i>	Osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty	

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět: **Prvouka**
Období – ročník: **1. období – 2. ročník**

Očekávané výstupy předmětu Prvouka

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Prvouka ve 2. ročníku

Pojetí prvouky v druhém ročníku se v zásadě neliší od ročníku prvního. Pro děti je zajímavé, umožníme-li jim využít nabyté dovednosti čtení a psaní.

Nalezneme-li vhodnou spojitost mezi tématem, kterému se chceme věnovat v prvouce, zpestříme tak významně vyučování jazykové složky i prvouky samotné. Úspěch je většinou věcí vhodné motivace dětí, kterou lze právě v prvouce nalézt velmi často.

Tematické okruhy Prvouky ve 2. ročníku:

- Žiji mezi lidmi: základy slušného chování v rodině a společnosti, ohleduplnost, kamarádství, správné stolování, datum narození, adresa školy
- Náš rok: orientace v čase – kalendářní a školní rok, týdny, dny, hodiny a minuty, denní režim dětí, práce a odpočinek, minulost, současnost, budoucnost, úcta k tradicím a památkám
- Příroda kolem nás: ochrana přírody, domácí zvířata a jejich mláďata, pokojové rostliny, zelenina, ovoce (ovocné stromy), pomoc živočichům v přírodě v nepříznivých situacích
- Člověk a jeho smysly: péče o sluch a zrak
- Pečujeme o zdraví: prevence nemocí a úrazů, zdravý životní styl, vliv pohybu na zdraví, poučení o škodlivosti kouření, základy duševní hygieny
- Technika a práce lidí: povolání rodičů, úcta k práci a jejím výsledkům, hry a hračky dříve a nyní
- Dopravní výchova: prohlubování dopravních návyků chodce, dítě v dopravních prostředcích

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- 1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*
- 2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí*
- 3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby jejich estetické hodnoty a rozmanitost*

LIDÉ KOLEM NÁS

- 4. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi*
- 5. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*
- 6. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům*

LIDÉ A ČAS

- 7. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
- 8. pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije*

ROZMANITOST PŘÍRODY

- 9. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*
- 10. roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*
- 11. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- 12. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- 13. dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- 14. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě*
- 15. uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu*
- 16. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Cílové zaměření předmětu Prvouka ve 2. ročníku

Vzdělávání v předmětu Prvouka v 2. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
<i>OVO 1: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i>	<i>DV: popíše svoji cestu do školy DV: rozezná základní dopravní značky ,přechází na přechodu pro chodce, zná semafor DV: zná běžné dopravní prostředky včetně hromadných DV: ví, kde je zastávka MHD a jak se na ní chovat</i>	Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka Bezpečná cesta do školy	<i>MkV 2 <u>Lidské vztahy</u>: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u>: přijímat odpovědnost za své postoje a činy</i>
<i>OVO 3: rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</i>	<i>DV: popíše svůj domov (byt, dům) DV: vyjmenuje jednotlivé místnosti svého domova a jeho vybavení DV: nakreslí jednoduchý plánek svého domova DV: jednoduše vysvětlí rozdíl mezi vesnicí a městem DV: pozná významné budovy v obci a jejich značení</i>	Domov: prostředí domova, panelový dům, nájemní dům, byt, vesnice, město Obec: úřady, policie, hasiči, nemocnice, pošta, nádraží, kulturní zařízení, jiné dominanty města	<i>VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u>: přijímat odpovědnost za své postoje a činy</i>
LIDÉ KOLEM NÁS			
<i>OVO 4: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i>	<i>DV: zná role rodinných příslušníků DV: orientuje se v širších rodinných vztazích (sestřenice, teta, strýc) DV: hovoří o významných událostech v rodině (oslavy, výročí) DV: vyjmenuje povolání členů rodiny DV: zná běžné domácí práce, přiměřeně se některých účastní DV: rozliší pojem „známý rodiny“ na základě důvěry a míry přátelství</i>	Rodina: známí a noví lidé – odstupňování známosti podle důvěry a přátelství (pomoci) Známí a noví lidé podle společných zájmů Jak se seznamujeme: na co musíme být opatrní Práce, zaměstnání, řemesla, nezaměstnanost, odpočinek, zábava Využití volného času: cestování, sport, kultura, hry	<i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 6: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	DV: nejen barva vlasů liší lidi navzájem DV: uvědomuje si odlišnosti v nářečí i cizím jazyku DV: vnímá povahové vlastnosti jako další prvek odlišností DV: uvědomuje si odlišnosti podle různých zájmů a koníčků DV: vypráví o svých koníčcích a zálibách	Podobní a odlišní lidé – barva pleti, místní původ, povahové vlastnosti, jazyk a nářečí Volný čas	OSV 6 <u>Poznávání lidí</u> : vzájemné poznávání ve třídě OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u> : chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc OSV 11 <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování
LIDÉ A ČAS			
OVO 7: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	DV: rozlišuje jednotlivé části dne (svítání, ráno, dopoledne...) DV: určuje celé hodiny, půlhodiny, čtvrt hodiny DV: vyjmenuje měsíce kalendářního roku a přiřadí k nim volnočasové aktivity DV: vyjmenuje měsíce školního roku a přiřadí k nim důležité mezníky (začátek a konec roku, pololetí) DV: přiřadí členy rodiny k časovým pojmům DV: znázorní jednoduchý rodokmen – strom života rodiny	Orientace v čase: hodiny nástěnné, sluneční, přesýpací (historické hledisko) Budík, hodiny náramkové, věžní Kalendář: stolní, trhací, záznamník, diář Minulost a současnost: dříve, dávno, nedávno, včera, předevčírem, zítra, pozítří Rodokmen	OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : organizace vlastního času, plánování učení OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
ROZMANITOST PŘÍRODY			
<i>OVO 9: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	<i>DV: pozoruje přírodu v ročních obdobích</i> <i>DV: svá pozorování zapíše domluvenými značkami</i> <i>DV: pozoruje změny i na živočiších (zimní a letní srst)</i> <i>DV: ptáci stěhovaví a přezimující</i> <i>DV: stromy opadavé a neopadavé</i> <i>DV: dokáže jednoduše definovat pojmy - savec, pták, hmyz</i>	Proměny přírody Živočichové ve volné přírodě: srst, přezimování, stavba těla ptáků, savců (čtyřnohá zvířata) Ptáci a jejich hnízda, péče o ptáky v zimě	<i>EV 2 <u>Základní podmínky života:</u> voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje</i>

	<i>DV: rozlišuje práce na poli – setí, sklizeň, plevele, výrobky</i> <i>DV: ví, co dává les člověku</i> <i>DV: pozná stromy jehličnaté a listnaté</i> <i>DV: ví, jak se v lese chováme a jak jej chráníme</i> <i>DV: zná ptáky a zvířata žijící v lese</i> <i>DV: podle atlasu hub pojmenuje alespoň tři jedlé a tři jedovaté houby</i> <i>DV: vysvětlí, co můžeme vyčist z pařezu</i> <i>DV: pozná sever v přírodě podle mechu na stromech a podle mraveniště</i> <i>DV: vyjmenuje ryby žijící v rybníku nebo v řece</i> <i>DV: zná další živočichy žijící u vody a ve vodě</i> <i>DV: vysvětlí, co je nebezpečím pro čistotu rybníků a řek</i>	Ekosystém – les Ochrana životního prostředí – les Péče o své zdraví První pomoc při otravě Ekosystém – rybník, řeka	<u>životního prostředí</u>: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině EV 4 <u>Vztah člověka k prostředí</u>: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví EV 1 <u>Ekosystémy</u>: vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina
--	---	---	--

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 11: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	DV: pozoruje a zapisuje růst rostlin ze semena (hrách, pažitka) DV: pozoruje a zapisuje koloběh vody v přírodě DV: jednoduchým způsobem zjišťuje čistotu vody v přírodě DV: pozoruje přeměnu vody v páru DV: pozoruje přeměnu páry na vodu DV: pozoruje a zapisuje změnu vnitřní i venkovní teploty v závislosti na ročním období DV: zakládá herbář	Semeno – rostlina Koloběh vody v přírodě Ochrana životního prostředí – voda Teplota vody Teplota vzduchu Herbář	OSV 10 <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u> : zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů OSV 9 <u>Kooperace a kompetice</u> : rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci
ČLOVĚ A JEHO ZDRAVÍ			
OVO 12: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	DV: popíše své hygienické návyky během dne DV: rozezná a umí použít mycí prostředky, čisticí prostředky, prací prostředky DV: umí vysvětlit, proč je nezbytné udržovat pracovní místo a dům v pořádku a čistotě DV: rozlišuje části trupu, hlavy, horní a dolní končetiny DV: zná pět smyslů a ví, jak je chráníme DV: seznámí se se základními vnitřními orgány člověka – mozek, plíce, srdce, žaludek DV: porovnává funkci vnitřních orgánů se životem rostlin a zvířat	Lidské tělo – vnitřní orgány Hygiena a čistota Pořádek a čistota Péče o zdraví	OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u> : moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 13: dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	DV: zná zásady bezpečného chování ve skupině a uvědomuje si následky svého chování DV: snaží se předcházet úrazům a poraněním sebe i druhých	Osobní bezpečí – krizové situace (šikana, týrání)	OSV 2 <u>Sebezpoznaní a sebepojetí</u> : moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
OVO 14: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	DV: učí se komunikovat s cizími lidmi bez ostychu, ale obezřetně DV: ví, komu se může svěřit s nepříjemným pocitem při komunikaci s neznámým člověkem DV: požádá o pomoc pro svého kamaráda DV: vnímá rozdíl mezi hrou, šikanou a násilím DV: je schopen odsoudit brutalitu a násilí v médiích (akční filmy)	Osobní bezpečí: rizikové prostředí Osobní bezpečí: služby odborné pomoci Brutalita a násilí v médiích	OSV 8 <u>Komunikace</u> : řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání, komunikace v různých situacích MV 2 <u>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</u> : vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot
OVO 15: uplatňuje základní pravidla silničního provozu	DV: zná a dodržuje pravidla silničního provozu – chodec DV: učí se předvídat nebezpečí na silnici a na chodníku i při hrách DV: umí se slušně a bezpečně chovat v hromadné dopravě	Osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu Hromadná doprava	VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u> : přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)
OVO 16: reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	DV: naslouchá a respektuje pokyny dospělých DV: zachová klid při vyhlášení poplachu a dále jedná podle pokynů	Situace hromadného ohrožení	OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u> : chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět: **Prvouka**
Období – ročník: **1. období – 3. ročník**

Očekávané výstupy předmětu Prvouka

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Prvouka ve 3. ročníku

Třetí ročník uzavírá první etapu výchovy a vzdělávání dětí zaměřenou na oblast přírody a společnosti. Základním zdrojem informací je stále bezprostřední dětská zkušenost, konkrétní věci a jevy v přírodě a společnosti. Na základě této konkrétní zkušenosti dochází již k prvním zobecněním a vytváření základů budoucích postojů mladého člověka. Nic není hotovo, jsou jen připraveny základy další výchovy a vzdělávání.

Tematické okruhy Prvouky ve 3. ročníku:

- Místo, kde žijí - okolí školy, okolí bydliště, orientace v místní krajině, hlavní světové strany,
- Minulost naší obce (města), lidé a jejich práce, volný čas, služby, kultura, sport, školství, náboženství
- Neživá příroda - základní vlastnosti látek a změny látek (hmotnost, teplota, objem), koloběh vody v přírodě, půda a její součásti, význam, nezbytné podmínky života
- Živá příroda - rostliny kvetoucí a nekvetoucí, části rostlin, hospodářské a léčivé rostliny, rostliny v okolí školy
- Živočichové - rozmanitost, stavba těla vybraných druhů, hospodářská a domácí zvířata
- Člověk - správné držení těla, správné pracovní polohy při běžných činnostech ve škole i doma, volba oblečení a správné obuvi, péče o zdraví, otužování
- Ochrana přírody a životního prostředí - ochrana živočichů a rostlin, přírodního prostředí, životní prostředí člověka a jeho ochrana
- Dopravní výchova - dopravní kázeň, cestování dopravními prostředky, dokončení výchovy chodce

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- 1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*
- 2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí*
- 3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost*

LIDÉ KOLEM NÁS

- 4. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi*
- 5. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*
- 6. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům*

LIDÉ A ČAS

- 7. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
- 8. pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije*

ROZMANITOST PŘÍRODY

- 9. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*
- 10. roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*
- 11. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- 12. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- 13. dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- 14. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě*
- 15. uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu*
- 16. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Cílové zaměření předmětu Prvouka ve 3. ročníku

Vzdělávání v předmětu Prvouka v 3. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
OVO 1: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	DV: ví, kdy a kde se narodil, kde prožil své dětství DV: řekne a napíše celou svoji adresu DV: pojmenuje jednotlivé místnosti bytu a jejich vybavení DV: nakreslí jednoduchý plánek svého bytu DV: popíše a do plánu obce zakreslí cestu z místa bydliště do školy DV: do plánu vyznačí i polohu významných budov DV: řekne a zakreslí nebezpečná místa DV: vyjmenuje dopravní značky z okolí bydliště a školy	Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka Bezpečná cesta do školy	VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své chování</u>
OVO 2: začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí	DV: vypráví zajímavosti z historie své obce DV: vyjmenuje významné historické památky své obce DV: mapuje okolí školy a bydliště DV: nakreslí jednoduchý orientační plánek DV: orientuje se v dalších částech obce, zná směr cesty DV: zná nejbližší okolní obce, vyhledává je na regionální mapě DV: pracuje s regionální mapou, dává do souvislostí vyčtené údaje – řeky, silnice, obce, popíše podle mapy cestu do krajského města	Obec Minulost a současnost obce Rozdíly mezi městem a vesnicí Mapa	MV 1 <u>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými sděleními</u> OSV 5 <u>Kreativita: nápady, originalita, tvořivost</u>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 3: rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	DV: ví, podle čeho se orientuje ve volné přírodě a na neznámém místě DV: pozná rozdíl mezi rybníkem a nádrží DV: ví, jak je využita krajina v okolí obce (zemědělská, lesy, průmyslová..) DV: uvědomuje si estetické hodnoty přírody DV: srovnává různé prvky výstavby (historické, současné, cihlové – panelové)	Plán obce a blízkého okolí Značky na mapě Příroda v okolí obce Zástavba – byty, domy, obchodní centra, historické budovy	EV 3 <u>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</u> : doprava a životní prostředí EV 4 <u>Vztah člověka k prostředí</u> : naše obec, náš životní styl
LIDÉ KOLEM NÁS			
OVO 4: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	DV: vypráví, při jakých příležitostech se setkává širší rodina DV: pojmenuje příbuzenské vztahy v rodině s určením otcovy a matčiny strany DV: hovoří o pravidlech chování v rodině, pojmenuje svoji pravidelnou účast na chodu domácnosti	Rodina – příbuzenské vztahy, oslavy, tradice Role v rodině, pravidla chování a soužití v rodině	OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u> : chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc MkV 2 <u>Lidské vztahy</u> : právo všech lidí žít společně
OVO 5: odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	DV: zná povolání svých rodičů i blízkých příbuzných a dokáže jednoduše popsat, co se dělá v daném povolání DV: vyvozuje potřebu i význam povolání (pro rodinu, společnost, kolektiv) DV: uvědomuje si rozdíl mezi psychickou a fyzickou prací	Povolání, práce, řemesla Fyzická a psychická práce Relaxace – volný čas	VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u> : přijímat odpovědnost za své chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 6: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	DV: naslouchá různým názorům spolužáků DV: vychází vstříc přiměřeným Požadavkům DV: umí dát najevo svůj nesouhlas Bez projevu agresivity či ironie	Třída, škola – respektování různých povahových vlastností a dalších odlišností Spolužáci s různým zdravotním postižením	OSV 6 <u>Poznávání lidí</u> : vzájemné poznávání ve třídě OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u> : chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc OSV 8 <u>Komunikace</u> : řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikace, komunikace v různých situacích
LIDÉ A ČAS			
OVO 7: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	DV: pro orientaci v čase běžně používá kalendář DV: v kalendáři s jistotou vyhledá datum svého narození i blízké rodiny DV: popíše různá měřidla času DV: ví, kde získá informace o životě v dávných dobách	Orientace v čase, časový řád	OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : organizace vlastního času, plánování učení OSV 4 <u>Psychohygiena</u> : dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
OVO 8: pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	DV: pojmenuje významné rodáky a přiřadí k nim danou činnost DV: sestavuje „encyklopedii“ významných osobností – sportovní a kulturní DV: interpretuje báje a pověsti spjaté s místním okolím	Jak žili lidé dříve Významné osobnosti současnosti i nedávné minulosti Regionální báje a pověsti	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
ROZMANITOST PŘÍRODY			
<i>OVO 9: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i>	<i>DV: na základě vlastních pozorování ví, v jaké podobě se v přírodě nachází voda a jak mění svoji podobu</i> <i>DV: popíše a jednoduše zakreslí koloběh vody v přírodě</i> <i>DV: vyjmenuje základní podmínky života na Zemi</i> <i>DV: ví, jaký význam má Slunce pro život na Zemi</i> <i>DV: pozoruje a zaznamenává délku a intenzitu světla v ročních obdobích</i> <i>DV: ví, při jaké teplotě voda mění své skupenství</i> <i>DV: uvědomuje si důležitost vzduchu pro život a co je zdrojem kyslíku</i> <i>DV: uvědomuje si vztah lidí k životnímu prostředí: čistota vody, vzduchu</i> <i>DV: navrhuje opatření ke zvýšení čistoty ovzduší a vody</i> <i>DV: rozlišuje správné a špatné v chování lidí k přírodě</i>	Neživá příroda – podmínky života na Zemi Slunce – Země Voda Světlo, teplo Teplota Vzduch Čistota životního prostředí Ochrana životního prostředí	<i>EV 2 <u>Základní podmínky života</u>: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje</i> <i>EV 3 <u>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</u>: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině</i>
<i>OVO 10: roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i>	<i>DV: rozlišuje užitkové přírodniny</i> <i>DV: jednoduchým způsobem vysvětlí rozdíl mezi přírodninou a surovinou</i> <i>DV: ví, z jakých přírodnin se získávají suroviny: dřevo vlna, mléko, kůže</i> <i>DV: vysvětluje rozdíl mezi živou a neživou přírodou</i>	Živá a neživá příroda	<i>EV 3 <u>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</u>: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině</i>

	<i>DV: pozoruje a popisuje, jakým způsobem probíhá výživa rostlin</i> <i>DV: zná v okolí obce chráněné přírodní druhy a uvědomuje si správné chování</i> <i>DV: uvádí příklady a porovnává kvetoucí a nekvetoucí rostliny</i> <i>DV: jednoduchým způsobem popíše rozdíl mezi rostlinami dřevnatými a dužnatými</i> <i>DV: vyvozuje a popisuje odlišnost hub od rostlin</i>	Výživa rostlin Chráněné rostliny a živočichové Kvetoucí a nekvetoucí rostliny Dřeviny – stromy a keře Bylina Houby	
OVO 11: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	<i>DV: pozoruje, kdy se mění skupenství vody, měření zapisuje</i> <i>DV: pozoruje a zapisuje koloběh vody v přírodě</i> <i>DV: pozoruje a zapisuje intenzitu slunečního světla</i> <i>DV: voda, důležitá součást života – provádí jednoduchá pozorování</i> <i>DV: provádí jednoduchá měření: délka, hmotnost, objem, teplota</i> <i>DV: k měření používá správné nástroje, provádí zápisy pozorování a měření</i>	Pracovní nástroje a jejich užívání Veličiny: délka, hmotnost, objem, teplota	OSV 10 <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u>: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů OSV 9 <u>Kooperace a kompetice</u>: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 12: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	DV: vysvětlí rozdílnosti člověka od ostatních savců DV: vnímá rozdíly mezi pohlavím DV: učí se respektovat odlišné pohlaví DV: uvědomuje si, co je důležité pro zdravý způsob života a co našemu tělu škodí DV: vyjmenuje zásady zdravého způsobu života a snaží se je dodržovat DV: ví, jaké látky by měla obsahovat zdravá výživa DV: vyjmenuje možné návykové látky (alkohol, tabák, léky) DV: rozlišuje smyslová ústrojí a některé důležité vnitřní orgány: ledviny, plíce a žaludek	Lidské tělo – vnitřní orgány Stavba těla rostlin, savců, ptáků a člověka Zdravý životní styl Návykové látky	OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u> : moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem OSV 11 <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování
OVO 13: dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	DV: zná rozdíl mezi nemocí úrazem DV: uvědomuje si souvislosti mezi výživou a zdravím DV: respektuje pravidla kolektivních her DV: pravidelným pohybem pomáhá ke zdravému životnímu stylu	Nemoc a úraz Zdravá výživa Pravidla při hrách, první pomoc Pravidelný pohyb jako součást Zdravého životního stylu	VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u> : přijímat odpovědnost za své chování
OVO 14: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	DV: upozorní na podezřelé chování neznámého jedince DV: umí odmítnout nepříjemnou komunikaci DV: ví, kam se obrátí o pomoc či radu	Osobní bezpečí Komunikace s neznámým jedincem Instituce a organizace poskytující pomoc	OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u> : chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc OSV 8 <u>Komunikace</u> : řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání, komunikace v různých situacích

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 15: uplatňuje základní pravidla silničního provozu</i>	<i>DV: respektuje pravidla silničního provozu</i> <i>DV: umí používat hromadné dopravní prostředky (vlak, autobus) a ví, jak se v nich správně chovat</i> <i>DV: ví, jak se správně chovat v silničním provozu jako chodec</i> <i>DV: připravuje se na roli cyklisty</i> <i>DV: ví, že jako cyklista se pohybuje v doprovodu</i> <i>DV: jako cyklista používá správné ochranné prostředky</i>	Pravidla silničního provozu Hromadné dopravní prostředky Jsem chodec Budu cyklista	<i>VDO 2 <u>Občan, občanská společnost a stát</u>: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)</i>
<i>OVO 16: reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	<i>DV: respektuje pokyny dospělých při mimořádných událostech</i> <i>DV: zachovává chladnou hlavu při cvičeních (vyhlášení cvičného poplachu)</i>	Mimořádné události Cvičný poplach	<i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc</i>

4.5 Přírodověda

Vzdělávací oblast : **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

Vyučovací předmět: **Přírodověda**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Přírodověda** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v pěti tematických okruzích: **Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví.**

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápou organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy.

Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase.

Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život.

Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Cíle v oblasti postojů:

- pozitivní vztah k ochraně přírody a životního prostředí
- negativní vztah ke kouření, alkoholu, drogám, násilí a bezohlednosti mezi lidmi
- technika musí člověku sloužit, ne ho ovládat. Člověk je odpovědný za techniku
- při práci odpovídám za bezpečnost svou i svých spolupracovníků
- planeta Země je nepatrnou součástí vesmíru, která je značně ohrožena současným způsobem rozvoje civilizace

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- poznávat domácí zvířata, některé typické rostliny a živočichy volně žijící
- poznávat nejběžnější nerosty a horniny vyskytující se v regionu
- popsat známého živočicha, nalézt jeho zobrazení v atlasu, totéž u známých rostlin

- změřit teplotu těla, přivolat pomoc, přiložit obvaz, uložit raněného do stabilizované polohy
- měřit délku, hmotnost, objem, čas, teplotu
- zaznamenat jednoduchá pozorování, zpracovat údaje do tabulky, pořídit jednoduchý nákres
- pozorovat lupou
- určit živočicha či rostliny s použitím atlasu
- v přiměřené míře třídit informace
- účastnit se práce ve skupině, vyřešit dílčí úkol, spolupracovat s ostatními
- používat základní úkony první pomoci
- sestavit podle návodu jednoduchý pokus, elektrický obvod

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Přírodovědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů: Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím vede žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní: Učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů, obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální: Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla, učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat. Učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské: Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Učitel umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím se žák učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní: Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí.

Kompetence digitální: Učitel motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací, k využívání různých informačních zdrojů pomocí digitálních technologií.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení

OSV 4 Psychohygienu: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

OSV 5 Kreativita: nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

OSV 8 Komunikace: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích

OSV 9 Kooperace: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů

OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

VDO Výchova demokratického občana

VDO 2	<i>Občan, občanská společnost a stát:</i> přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)
MkV	Multikulturní výchova
MkV 2	<i>Lidské vztahy:</i> právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)
EV	Environmentální výchova
EV 1	<i>Ekosystémy:</i> les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina
EV 2	<i>Základní podmínky života:</i> voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,
EV 3	<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí:</i> doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině
EV 4	<i>Vztah člověka k prostředí:</i> naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
MV	Mediální výchova
MV 1	<i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:</i> hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení
MV 2	<i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality:</i> vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot
MV 3	<i>Vnímání autora mediálních sdělení:</i> identifikování postojů a názorů autora v medializovaném sdělení, výrazové prostředky
MV 4	<i>Fungování a vliv médií ve společnosti:</i> vliv a role médií v každodenním životě

3. Učební plán

Člověk a jeho svět	11	Prvouka	2	2	2	-	-	6
		Vlastivěda	-	-	-	0+1	2	2+1
		Přírodověda	-	-	-	2	1+1	3+1

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět: **Přírodověda**
Období – ročník: **2. období – 4. ročník**

Očekávané výstupy předmětu Přírodověda

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

Tematické okruhy Přírodovědy ve 4. ročníku:

- Země – Země, vesmír, Slunce, planety, družice Země, Měsíc, lety do vesmíru (základní informace)
- Podmínky života na Zemi – sluneční záření (světlo, teplo), voda, vzduch, půda
- Živá příroda – rostliny z různého prostředí, živočichové z různého prostředí, způsob výživy a stavba těla, funkce jednotlivých částí, projevy života,
- Význam živočichů a rostlin v přírodě a pro člověka, péče člověka o živočichy a rostliny
- Člověk – základní ústrojí lidského těla: trávicí, dýchací, oběhové a močopohlavní, jejich funkce v závislosti na nezbytných podmínkách života, péče o zdraví (prevence), první pomoc při úrazech
- Technika – elektrické přístroje a dětské hračky, bezpečnost při manipulaci s přístroji
- Ekologie – (nejde o ekologii jako vědu) ekosystémy v okolí školy, potravní řetězce, chráněná území, chráněné rostliny a živočichové, obecné zásady ochrany přírody a životního prostředí člověka
- Měření a vážení – délka, hmotnost, objem, čas, teplota

MÍSTO, KDE ŽIJEME

1. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu

2. *určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
3. *rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli*
4. *vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického*
5. *zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích*
6. *rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam*

LIDÉ KOLEM NÁS

7. *vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, obci*
8. *rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky*
9. *rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy*
10. *orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích*
11. *poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)*

LIDÉ A ČAS

12. *pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy*
13. *využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek*
14. *rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik*
15. *srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik*
16. *objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů*

ROZMANITOST PŘÍRODY

17. *objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka*
18. *vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období*
19. *zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a*

rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí

20. *porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy*

21. *zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat*

22. *založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

23. *využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života*

24. *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*

25. *účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*

26. *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události*

27. *předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*

28. *uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*

29. *ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc*

30. *uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

Cílové zaměření předmětu Přírodověda ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu Přírodověda ve 4. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
<i>OVO 2: určí světové strany v přírodě i podle mapy, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	<i>DV: zná světové strany</i> <i>DV: rozlišuje světové strany v přírodě podle přírodních jevů (hvězdy, mraveniště, stromy...)</i> <i>DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě</i> <i>DV: zná zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i> <i>DV: zná zásady poskytnutí první pomoci</i>	Okolní krajina: - světové strany - orientační body a linie - mapa - lidské tělo - první pomoc	<i>OSV 1: dovednost zapamatování si</i> <i>OSV 2: moje tělo, moje psychika,</i> <i>OSV 9: řešení konfliktů, dovednost pro kooperaci</i> <i>VDO 1: demokratické vztahy</i>
<i>OVO 3: vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách naší republiky</i>	<i>DV: přiřadí barvy na mapě k přírodním podmínkám</i> <i>DV: srovnává přírodní podmínky v okolí svého bydliště s krajskými (regionálními)</i>	Okolní krajina: Místní oblast :vliv krajiny na život lidí, rostlinstvo a živočišstvo-zvláštnosti Obec: poloha v krajině, význačné přírodní body v okolí	<i>EV 1: lidské sídlo (umělý ekosystém)</i> <i>EV 3: zemědělství a doprava a životní prostředí</i> <i>EV 4: naše obec</i>
<i>OVO 4: vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody</i>	<i>DV: zná chráněné krajinné oblasti, území v okolí obce (v nejbližším regionu)</i>	Okolní krajina: - působení lidí na krajinu - orientační body – nejvyšší hora, vodstvo	<i>EV 4: náš životní styl, životní prostředí a zdraví</i>
<i>OVO 5: zprostředkuje ostatním zkušenosti a zážitky z vlastních cest a porovná přírodu v naší vlasti a v jiných zemích</i>	<i>DV: vypravuje svých prožitcích</i> <i>DV: porovnává přírodu v okolí svého bydliště s širším okolím (region, kraj)</i>	Okolní krajina: - tvary zemského povrchu - rozšíření půd, zemědělství - zajímavosti	<i>ENV 3: zemědělství a životní prostředí</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
LIDÉ KOLEM NÁS			
<i>OVO 8: rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci</i>	<i>DV: zná členy své rodiny a zná jejich role v rodině</i> <i>DV: uvědomuje si mezigenerační vztahy (nejbližší příbuzenstvo)</i> <i>DV: umí vysvětlit jednotlivé zaměstnání členů rodiny</i> <i>DV: popisuje volný čas rodiny, kolik volného času tráví rodina pohromadě, kolik času má každý člen rodiny na své zájmy</i> <i>DV: definuje rodinná pravidla slušného chování</i> <i>DV: pojmenuje svoji pomoc slabším členům rodiny</i>	Rodina: role v rodině, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, zaměstnání a volný čas Chování lidí: vlastnosti lidí, pomoc slabším, pravidla slušného chování	<i>OSV 3: plánování učení a hry, stanovování osobních cílů</i> <i>OSV 7: péče o dobré vztahy v rodině (třídě), respektování, podpora, pomoc</i>
<i>OVO 9: rozpozná ve svém okolí jednání a chování (ve vztahu k přírodě), která se tolerovat nemohou</i>	<i>DV: zná zásady ochrany životního prostředí</i> <i>DV: začíná si uvědomovat důležitost třídění odpadu (informační zdroje)</i> <i>DV: uvědomuje si rozdíl mezi soukromým a státním</i> <i>DV: posuzuje a hodnotí chování lidí ve vztahu k přírodě</i>	Chování lidí: • Ochrana životního prostředí • Třídění odpadu • Právo a spravedlnost ve vztahu k přírodě • Základní globální problémy – problémy životního prostředí, problémy konzumní společnosti	<i>EV 3: odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody,</i> <i>EV 4: ekologický problém a způsoby řešení</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 11: poukáže v nejbližším přírodním a společenském prostředí na změny a problémy, navrhne zlepšení životního prostředí obce</i>	<i>DV: uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu rostlin a živočichů</i> <i>DV: aktivně se zapojuje při ochraně přírody ve svém okolí</i> <i>DV: chová se v chráněných oblastech podle zásad, které ukládá návštěvní řád</i> <i>DV: aplikuje jednoduché třídění odpadu</i> <i>DV: uvědomuje si živelné pohromy a ekologické katastrofy</i> <i>DV: důležitost šetření elektrickou energií a pitnou vodou</i> <i>DV: znečištění ovzduší, vhodné chování v případě zvýšené koncentrace</i> <i>DV: ekologické druhy dopravy</i> <i>DV: opatření prováděná pro zlepšení životního prostředí obce (regionu)</i>	Právo a spravedlnost: • ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody, chování lidí ve vztahu k přírodě Vlastnictví: státní a soukromé (chování lidí k různým druhům vlastnictví)	<i>EV 3: význam ochrany životního prostředí, změny v krajině (krajina dříve a dnes)</i> <i>EV 4: možnosti a způsoby ochrany životního prostředí, naše obec a náš životní styl</i>
LIDÉ A ČAS			
<i>OVO 13: využívá knihoven, sbírek muzeí a archivů jako zdroje informací</i> <i>ke zdůvodnění základního významu chráněných částí přírody</i>	<i>DV: vyhledává informace o přírodních podmínkách regionu</i> <i>DV: navštěvuje vhodné výstavy a expozice</i>	Základní globální problémy	<i>EV 4: prostředí a zdraví</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
ROZMANITOST PŘÍRODY			
<i>OVO 17: objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody</i>	<i>DV: základní projevy života, podmínky života - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin (různé druhy organizmů) DV: zná základní společenstva v okolí školy, obce – rozpozná vzájemné vztahy mezi organismy, některé příčiny porušování rovnováhy</i>	Základní podmínky života: voda, vzduch, půda	<i>ENV 2: voda, ovzduší (čistota ovzduší), půda – zdroj výživy</i>
<i>OVO 18: vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru rozdělení času a střídání ročních období</i>	<i>DV: chápe vztahy mezi planetami, DV: vyjmenuje planety sluneční soustavy DV: vnímá planetu Zemi jako součást vesmíru DV: uvědomuje si nutnost vesmírného bádání – lety do vesmíru</i>	Vesmír a Země: Sluneční soustava, planety, den a noc, roční období	
<i>OVO 19: zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu</i>	<i>DV: popíše základní projevy života na konkrétních organismech, DV: prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i>	Živočichové: • znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života • základní skupiny živočichů, zástupci a jejich poznávání • stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí jejich těla	<i>ENV 4: rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, náš životní styl</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
		• základní rozdíly mezi savci, ptáky, plazy, rybami, obojživelníky, hmyzem • význam přírody pro člověka • význam chovu domácích zvířat • živočichové ve volné přírodě, chov zvířat v zajetí - ZOO • potravní závislosti v přírodě • rostliny – stavba těla, reprodukce, význam pro přírodu i člověka	
<i>OVO 20: porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech</i>	<i>DV: pozoruje základní podmínky života ve vztahu k podnebí a počasí, zakládá jednoduché pokusy (voda, vzduch, půda, světlo – tma)</i>	Voda a vzduch: oběh vody v přírodě, proudění vzduchu Den a noc, roční období Význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi Podnebí a počasí	<i>EV 4: prostředí a zdraví, způsoby ochrany zdraví</i>
<i>OVO 21: zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.</i>	<i>DV: zná konkrétní činnosti člověka v přírodě (těžba nerostů, zemědělská půda, energetické zdroje – elektrárna, průmysl – znečištění ovzduší)</i>	Nerosty a horniny: • hospodářsky významné horniny a nerosty • zvětrávání Půda: vznik půdy a její význam Voda: • výskyt, vlastnosti a formy vody • oběh vody v přírodě Vzduch: • vlastnosti, složení, proudění • význam pro život • hoření látek	<i>ENV 2: přírodní zdroje a vlivy na prostředí</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 22: založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i>	<i>DV: pozoruje a třídí látky, pozoruje a zapisuje vlastnosti látek (lupa), voda, nerosty, horniny, rostliny, zakládá herbář</i>	Látky a jejich vlastnosti: • třídění látek • změny látek a skupenství • vlastnosti porovnání látek • vážení a měření veličin (délka, hmotnost, objem, čas, teplota) Herbář	<i>OSV 1: cvičení pro řešení problému</i> <i>OSV 5: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
ČLOVĚ A JEHO ZDRAVÍ			
<i>OVO 23: využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</i>	<i>DV: zná základní stavbu lidského těla, srovnává s ostatními živočichy (savci, ryby, plazi, ptáci)</i> <i>DV: ví, co je zdravý způsob života (životospráva, denní režim, odpočinek, pitný režim, nemoc - úraz, úrazová zábrana)</i> <i>DV: vnímá reklamní vlivy na zdravý životní styl</i>	Lidské tělo: základní stavba (smyslové vnímání) Péče o zdraví, zdravá výživa	<i>OSV 6: vzájemné poznávání, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem, chyby při poznávání lidí</i> <i>MV 1 – kritický přístup k reklamnímu sdělení</i>
<i>OVO 24: rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i>	<i>DV: uvědomuje si etapy života po narození: předškolák, školák, dospělost</i>	Lidské tělo, vývoj lidského těla	<i>OSV 6: odlišnosti různých věkových skupin</i>
<i>OVO 25: účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob; uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i>	<i>DV: sestavuje svůj denní režim s účelným a efektivním využíváním času s ohledem na oprávněné nároky rodiny a školy</i>	Denní režim, učení a volný čas, pomoc blízkým osobám	<i>OSV 4: dobrá organizace času</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 26: uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví	DV: zná a orientuje se v situacích ohrožujících život DV: uvědomuje si každodenní nebezpečí na silnicích (bezpečná cesta do školy) DV: vnímá každodenní možnosti krizových situací	Dopravní výchova – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty Krizové situace – šikana, týrání Média – brutalita a jiné formy násilí	OSV 7: péče o dobré vztahy, respektování, podpora a pomoc, lidská práva MV 1: rozlišování mediálního sdělení od reality života
OVO 27: předvede v modelových situacích jednoduché způsoby odmítání návykových látek	DV: rozpozná běžná léčiva od lentilek DV: umí rozlišit lék jako pomocníka i nepřítele DV: zahraje různé situace ve kterých je kladen důraz na odmítání DV: uvědomuje si rizika návykových látek a prostředků	Návykové látky a zdraví: tabák, alkohol, počítače (soustavná hra)	OSV 10: dovednosti při řešení problémů, rozhodování z hlediska různých typů problémů VDO 2: přijímat odpovědnost za své postoje a činy, právo říci „Ne“
OVO 28: uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	DV: dodržuje zásady zdravé výživy DV: zná význam otužování DV: rozlišuje a posuzuje brutalitu a jiné formy násilí (televize-realita)	Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, brutalita a jiné formy násilí v médiích	MV 2: různé typy sdělení, rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem
OVO 29: ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	DV: zná rozdíl mezi nemocí a úrazem, v rámci svých možností jim umí předcházet	Nemoc (nachlazení, otužování, zdravá výživa, pitný režim) Úraz (drobná poranění – řezná, tržná rána a jejich ošetření) Služby odborné pomoci	
OVO 30: uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	DV: orientuje se v bezpečném chování v kolektivu třídy a v zájmových skupinách, DV: rozpozná chování jednotlivých členů v rodinném prostředí, mezi vrstevníky	Partnerství, rodina – pozitivní mezilidské vztahy	OSV 7:– péče o dobré vztahy, lidská práva OSV 8: komunikace v různých skupinách

4.6 *Vlastivěda*

Vzdělávací oblast : **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

Vyučovací předmět: **Vlastivěda**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Vlastivěda** je realizován obsah vzdělávací oblasti **ČLOVĚK A JEHO SVĚT** ve vybraných třech okruzích z pěti tematických okruhů: **Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas.**

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi a k evropanství. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají historii a současnost České republiky i v kontextu Evropy.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů

- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu ke kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět

Cíle v oblasti postojů:

- mám rád místo, kde žiji, vážím si tradic rodiště, regionu i celé vlasti
- patřím k svému národu, jsem na něj hrdý
- vážím si tradic a kultury ostatních národů a etnik, respektuji jejich svobodu a nezávislost
- mám úctu k lidským právům a demokracii

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- pomocí jednoduchých měřičských pomůcek nakreslit plán okolí školy, domu, zahrady
- použít kompasu a směrové růžice k orientaci v krajině a na mapě podle světových stran hlavních i vedlejších
- pracovat s mapami jako hlavním zdrojem informací o určitém území
- vyhledávat informace v literatuře, časopisech, novinách, orientovat se v jízdním řádu, telefonním seznamu, poštovních směrovacích číslech
- poskytnout základní informace o místě, ve kterém žijí, a o svém regionu

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Vlastivědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů: Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím vede žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní: Učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů i obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální: Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla, učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat. Učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské: Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Učitel umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím se žák učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní: Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí.

Kompetence digitální: Učitel motivuje žáky ke zkoumání historie s využitím online aplikací, k využívání různých informačních zdrojů pomocí digitálních technologií.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2	<u>Sebepoznání a sebepojetí</u> : moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
OSV 3	<u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : organizace vlastního času, plánování učení
OSV 4	<u>Psychohygienu</u> : dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
OSV 5	<u>Kreativita</u> : nápady, originalita, tvořivost
	Sociální rozvoj
OSV 6	<u>Poznávání lidí</u> : vzájemné poznávání ve třídě
OSV 7	<u>Mezilidské vztahy</u> : chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
OSV 8	<u>Komunikace</u> : řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích
OSV 9	<u>Kooperace</u> : rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci
	Morální rozvoj
OSV 10	<u>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</u> : zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
OSV 11	<u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování
VDO	Výchova demokratického občana
VDO 2	<u>Občan, občanská společnost a stát</u> : přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)
MkV	Multikulturní výchova
MkV 2	<u>Lidské vztahy</u> : právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)
EV	Environmentální výchova
EV 1	<u>Ekosystémy</u> : les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina
EV 2	<u>Základní podmínky života</u> : voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,
EV 3	<u>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</u> : doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině
EV 4	<u>Vztah člověka k prostředí</u> : naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
MV	Mediální výchova
MV 1	<u>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</u> : hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení

- MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot
- MV 3 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v medializovaném sdělení, výrazové prostředky, fungování a vliv médií ve společnosti – vliv a role médií v každodenním životě

3. Učební plán

Člověk a jeho svět	11	Prvouka	2	2	2	-	-	6
		Vlastivěda	-	-	-	0+1	2	2+1
		Přírodověda	-	-	-	2	1+1	3+1

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět: **Vlastivěda**
 Období – ročník: **2. období – 4. ročník**

Očekávané výstupy předmětu Vlastivěda

Tematické okruhy Vlastivědy ve 4. ročníku:

- Světové strany: orientace v místní krajině, plán okolí školy
- Chci být dobrý cyklista: základní pravidla pohybu v silničním provozu, pasivní a aktivní bezpečnost
- Hospodářství: výroby, zboží, obchod, peníze, ceny
- Seznámení s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny
- Mapa České republiky, sousední státy, hlavní město Praha, nejvyšší pohoří, řeky, státní symboly, region ve kterém žijí, kulturní a průmyslové centrum,
- Obyvatelé krajiny, města, průmysl, vesnice, venkov, zemědělství, exkurze do zajímavých míst
- Dějiny vlasti: pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu. Svědectví práce našich předků uchované v památkách

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- 1. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu*
- 2. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- 3. rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli*
- 4. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického*
- 5. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích*
- 6. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam*

LIDÉ KOLEM NÁS

- 7. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, obci*
- 8. rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky*
- 9. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy*
- 10. orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích*
- 11. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)*

LIDÉ A ČAS

- 12. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy*
- 13. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek*
- 14. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik*
- 15. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik*
- 16. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů*

ROZMANITOST PŘÍRODY

- 17. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka*
- 18. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období*
- 19. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí*
- 20. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy*
- 21. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat*
- 22. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- 23. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života*
- 24. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*
- 25. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*
- 26. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události*
- 27. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*
- 28. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*
- 29. ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc*
- 30. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

Cílové zaměření předmětu Vlastivěda ve 4. ročníku

Vzdělávání v předmětu **Vlastivěda** ve 4. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu ke kulturním a společenským výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně

- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
<i>OVO 1: určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i>	<i>DV: zná a uplatňuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě DV: chce být dobrým cyklistou základní pravidla pohybu v silničním provozu, pasivní a aktivní bezpečnost</i>	Obec, město, Česká republika: mapa, orientační body a linie První pomoc BESIP – dopravní značky, křižovatky, pravidla silničního provozu z hlediska chodce a cyklisty	<i>OSV 1: dovednost zapamatování si OSV 9: řešení konfliktů, dovednost pro kooperaci VDO 1: demokratické vztahy</i>
<i>OVO 2: určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>	<i>DV: rozlišuje světové strany na mapě DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě, podle mapy a orientačních bodů se pohybuje v terénu</i>	Mapa ČR – zemský povrch, nížiny, pohoří, vodní toky a plochy Regionální turistická mapa	
<i>OVO 3: rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map naší republiky</i>	<i>DV: pracuje s plánem obce, popíše cestu do školy ze svého bydliště, označí „kritické body“ bezpečné cesty do školy, navrhne řešení DV: seznámí se s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny</i>	Obec, město, místní krajina Zemský povrch a jeho tvary, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu	<i>VMEGS 2: naše vlast a Evropa</i>
<i>OVO 4: vyhledává jednoduché údaje o sídlištích lidí na mapách naší republiky</i>	<i>DV: poznává dějiny vlasti - pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu. DV: svědectví práce našich předků uchované v památkách.</i>	Báje a pověsti regionu, historické zvláštnosti regionu (UNESCO, hrady a zámky, významné památky)	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 4: vyhledává typické regionální zvláštnosti osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska historického, politického, správního a vlastnického	DV: seznámení s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny DV: pozná mapu České republiky, sousední státy, nejvyšší pohoří, řeky, nížiny DV: region ve kterém žijí, kulturní a průmyslové centrum regionu, obyvatelé krajiny, města, průmysl, vesnice, venkov, zemědělství, exkurze do zajímavých míst	Mapa České republiky Regiony ČR – surovinové zdroje, výroby, služby a obchod	VMEGS 1: rodinné příběhy, život dětí v jiných zemích
OVO 5: zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	DV: vypráví a vyhledává na mapě místo svého prázdninového pobytu DV: hovoří, zaznamenává a porovnává místo svého pobytu s místem bydliště	Regiony ČR	
OVO 6: rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	DV: poznává polohu a významné historické postavení hlavního města Prahy DV: rozlišuje státní symboly a jejich význam, DV: zná místní samosprávu a státní správu	Národ, základy státního zřízení a politického systému ČR Státní správa a samospráva (třídní, místní, krajská), státní symboly	VDO 2: základní principy demokratického státu

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
LIDÉ KOLEM NÁS			
<i>OVO 7: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci</i>	<i>DV: vyvozuje, stanovuje a dodržuje pravidla chování ve třídě, ve škole DV: respektuje pravidla soužití v rodině, DV: zná a respektuje pravidla soužití v obci, uvědomuje si možné následky při porušování pravidel DV: zná a respektuje pravidla silničního provozu v obci</i>	Státní správa a samospráva pravidla soužití – třídní, školní, společenská Práce městské a státní policie	VDO 2: základní principy a hodnoty demokratického systému VDO 4: základní kategorie fungování demokracie: zákon spravedlnost, řád, norma, právo, morálka)
<i>OVO 9: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</i>	<i>DV: všimá si, registruje a popisuje nevhodné chování spolužáků a spoluobčanů; navrhne opatření a řešení</i>	Soužití lidí: obchod, firmy, zájmová sdružení a spolky, pomoc nemocným a sociálně slabším Právo a spravedlnost: základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní chování	VDO 2: Listina základních práv a svobod, přijímání odpovědnosti za své postoje a činy VDO 4: základní kategorie fungování demokracie
<i>OVO 10: orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích</i>	<i>DV: vnímá a popisuje různé druhy vlastnictví a hospodářství - výroby, zboží, obchod, peníze, ceny</i>	Vlastnictví: soukromé, veřejné, osobní, společné Hmotný a nehmotný majetek, peníze	
<i>OVO 12: pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</i>	<i>DV: orientuje se v čase, rozumí dějinám jako časovému sledu událostí DV: orientuje se v kalendáři a na jeho základě je schopen určit roční období</i>	Orientace v čase a časový řád: určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendář, letopočet Dějiny jako časový sled událostí	

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 13: využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</i>	<i>DV: umí vyhledávat regionální památky, zajímá se o možnosti péče o památky DV: seznamuje se s minulostí kraje a předků</i>	Regionální památky, péče o památky (UNESCO), lidé pečující o památky	<i>VMEGS 3: kořeny a zdroje evropské civilizace</i>
<i>OVO 14: rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i>	<i>DV: uvědomuje si proměny způsobu života z historického hlediska (na základě vyprávění pamětníků či jiných zdrojů informací) DV: vnímá rozdílné způsoby bydlení, předměty denní potřeby</i>	Současnost a minulost v našem životě Proměny způsobu života, bydlení, Předměty denní potřeby	<i>VMEGS 3: klíčové mezníky evropské historie</i>
<i>OVO 15: srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</i>	<i>DV: seznamuje se s pověstmi regionu i ČR</i>	Minulost v našem životě, svědectví našich předků	
<i>OVO 16: objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i>	<i>DV: poznává současnost a minulost v našem životě z hlediska významných dnů a státních svátků</i>	Současnost a minulost v našem životě – významné dny a státní svátky	<i>VMEGS 3: klíčové mezníky evropské historie</i>

4.7 Hudební výchova

Vzdělávací oblast : **UMĚNÍ A KULTURA**

Vyučovací předmět : **Hudební výchova**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Hudební výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti **UMĚNÍ A KULTURA**, oboru **Hudební výchova**

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako svébytného prostředku komunikace.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Ve vzdělávacím předmětu hudební výchova směřujeme výuku specificky s ohledem na vrozené hudební vlohy každého žáka k :

- rozvoji hudebního sluchu
- rozvoji hudebního a emocionálního cítění
- objevování souvislostí mezi slovním a hudebním rytmem a pohybovým vyjádřením (pohyb je prostředkem pro rozvíjení všech hudebních činností)
- práci s hudebně nerozvinutými žáky

- postupnému vytváření a upevňování základních pěveckých návyků

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka hudební výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Umění a kultura přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto

Kompetence k učení: žák poznává smysl a cíl učení, vytváří si pozitivní vztah k učení tím, že: učitel žáka seznamuje se základními návyky a dovednostmi v jednotlivých oblastech hudebních činností (hlasové, rytmické, instrumentální, poslechové, pohybové) a vše podpoří osobním příkladem

Kompetence k řešení problémů: žák se nenechá odradit počátečním nezdarem tím, že: učitel se snaží najít příčiny neúspěchu a citlivým přístupem za pomoci dětského kolektivu je pomáhá odstraňovat a následně rozvíjet kvalitu hlasových, pohybových dovedností jedince. Podpoří ho důvěrou.

Kompetence komunikativní: žák se učí dialogu se spolužáky, s učitelem, učí se rozumět a používat komunikační prostředky hudby tím, že: učitel učí žáka porozumět a pracovat s notovým záznamem, vysvětlí a na konkrétních příkladech ukáže, že skladba nebo píseň může být i osobním sdělením, poselstvím pro druhé.

Kompetence sociální a personální: žák si začíná uvědomovat osobní zodpovědnost v rámci kolektivu, aktivně se zapojuje do kolektivních činností tím, že: učitel vybírá vhodné hudebně pohybové hry s rytmicko-melodickým doprovodem, připravuje různé soutěže, kvízy, které vyžadují práci ve skupině, pomáhá žákovi získat pocit potřeby, důležitosti, sebedůvěry.

Kompetence občanské: žák si začíná uvědomovat své povinnosti i svá práva, začíná si vytvářet svůj osobní vztah k instituci, kterou je škola, obec tím, že: učitel navštěvuje se žáky hudební besedy, divadelní představení, zajistí návštěvu koncertu v ZUŠ, připravuje se žáky veřejná vystoupení pro rodiče, pro děti z mateřské školky, pro staré lidi v domech s pečovatelskou službou apod.

Kompetence pracovní: žák si osvojuje základní hygienické, pracovní návyky, tím, že: učitel ho seznamuje se základy hlasové hygieny, učí správnému držení těla při zpěvu, demonstruje mu možnosti práce s lidským hlasem.

Kompetence digitální: vést žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční i produkční počiny.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopností poznávání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování

OSV 2 *Sebepoznání a sebepojetí:* moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne

OSV 5 *Kreativita:* cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

OSV 6 *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

OSV 7 *Mezilidské vztahy:* empatie a pohled na svět očima druhého

OSV 8 *Komunikace:* řeč těla, řeč zvuků a slov

UČEBNÍ PLÁN

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Umění a kultura	12	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Hudební výchova**

Období – ročník : **1. období – 1. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
2. rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
3. využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
4. reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
5. rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
6. rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 1.ročníku směřuje k:

- žák se učí hravou formou pracovat s dechem, hlasem, učí se tvořit hlavový tón
- žák je veden k čistému a rytmicky přesnému zpěvu intonačně jednoduchých písní
- učí se sluchem postihnout správné znění svého hlasu i svých spolužáků
- rytmitizace a melodizace textu vede k pochopení, že se dá lidská řeč zapsat i v jiné podobě než slovní
- učí se poznávat rytmicko-melodické nástroje Orffova instrumentáře a seznámí se s nejjednoduššími technikami doprovodu, učí se jednoduchými pohybovými prvky vyjádřit průběh melodie, zaznamenat rytmické a tempové změny

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 1: zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů		Vokální činnosti: • Zásady hlasové hygieny. • Hlasová, dechová, artikulační cvičení (tvoření hlavového tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, měkké nasazení tónu) • Zpěv intonačně jednoduchých písní v rozsahu jednočárkované oktávy. • Intonace: model ge, gage. • Melodizace říkadel. • Individuální práce s „nezpěváky“	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV 6 <u>Poznávání lidí</u>: vzájemné poznávání se ve skupině/trídě OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov
OVO 2: rytmitizuje jednoduché texty OVO 3: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře		Rytmické činnosti: • Rytmus, metrum, pulsace písně. • Rytmizace slov, slovních spojení, říkadel.. • Jednoduchý rytmický doprovod • (Orffovy hudební nástroje)	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov
OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby		Poslechové činnosti: • Tón – zvuk. • Rozlišení změny výšky tónu. • Analýza průběhu melodie (stoupá, klesá, opakované tóny). • Učitelův vzorový přednes písně. • Hudební pohádky	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace
OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů		Hudebně teoretické znalosti: • Pojmy: notová osnova, houslový klíč. • Vlastnosti tónu (délka, výška, síla, barva). • Grafický zápis melodie.	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 4: reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo</i>		Hudebně pohybové činnosti: • Správné držení těla. • Rytmická chůze, běh. • Přísunný krok. • Dětské lidové hry. • Lidový tanec (mazurka).	<i>OSV 2 Sebepoznání a sebezpojetí: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne</i> <i>OSV 7 Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého,</i> <i>OSV 8 Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov</i>
<i>OVO 2: melodizuje jednoduché texty</i> <i>OVO 3: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</i>		Instrumentální činnosti: • Hra na dětské zvonkohry. • Jednoduché ostinátní doprovody na Orffovy hudební nástroje	<i>OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích</i>

Písň z MŠ

Říkadla:

Byla jedna babka, U potoka roste kvítí, Žába skáče po blátě, Šnečku, šnečku, Foukej, foukej

Dechová cvičení:

hra Na větřík, hra Prší, hra Sfouknutí peříčka

Další doporučené písň:

Holka modrooká, Kočka leze dírou, Halí, belí, Maličká su, Rybička maličká, Tluče bubeníček, Já husárek malý, Pod naším okýnkem, Šel tudy, měl dudy, Skákal pes, Prší, prší, Běží liška k Táboru, Když jsem husy pásala, Na tý louce zelený, Chytil táta sojku, Pásla ovečky, Travička zelená, Pochod dřevěných vojáčků, Zlatá brána, Čížečku, čížečku, Víte-li pak, jak sedláček

Vánoční říkadla

Vánoční koledy

Hudební hry:

Na muzikanty, Na ozvěnu, Na ztracenou melodii, Na štafetu

Nabídka poslechových skladeb: Hymna ČR
ukolébavky, vánoční koledy a písň
A. Vivaldi: Čtvero ročních období
O hluchém bubnu
Jak se kontrabas zamiloval

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Hudební výchova**
Období – ročník : **1. období – 2. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. *zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase*
2. *rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem*
3. *využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře*
4. *reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie*
5. *rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby*
6. *rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální*

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 2. ročníku směřuje k:

- získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
- k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu písně
- schopnosti převádět lidskou řeč do rytmu a melodie, graficky ji zapsat (rytmizace a melodizace říkadel)
- rozvíjení tvořivosti, rytmického a harmonického citění pomocí hry na dětské rytmicko-melodické nástroje Orffovského instrumentáře
- schopnosti pohybem reagovat na hudbu, osvojují si základní pohybové dovednosti
- seznámení s výrazovými prostředky hudby pomocí hudebních pohádek

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 1: zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů		Vokální činnosti: • Zásady hlasové hygieny • Dechová, hlasová, artikulační cvičení (tvoření hlavového tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, měkké nasazení tónu) • Lidová píseň • Umělá píseň • Melodizace říkadel pomocí intonačních modelů • Intonace: durový trojzvuk • Individuální práce s „nezpěváky“	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV 6 <u>Poznávání lidí</u>: vzájemné poznávání se ve skupině/trídě OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov
OVO 2: rytmitizuje jednoduché texty OVO 3: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře		Rytmické činnosti: • Rytmus, metrum, pulsace • Rytmizace slov, slovních spojení, říkadel • Jednoduché ostinátní doprovody • (Orffovy hudební nástroje)	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov
OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby OVO 6: rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje		Poslechové činnosti: • Sluchová analýza průběhu melodie • Rozlišení vzdáleností mezi tóny • Výrazové prostředky hudby • (krátké poslechové skladby) • Pojmy: smutně - vesele, rychle - pomalu, krátce - dlouze • Poznávání nejběžnějších hudebních nástrojů	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</i>		Hudebně teoretické znalosti: • Takt, taktová čára, označení taktu • 2/4, 3/4 • Taktování 2/4 taktu • Dynamická znaménka p - f • Grafický zápis melodie	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování</i>
<i>OVO 4: reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo</i>		Hudebně pohybové činnosti: • Správné držení těla • Hudebně pohybové a taneční hry • Poskok, cval	<i>OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne</i> <i>OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace</i> <i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: empatie a pohled na svět očima druhého,</i> <i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč těla, řeč zvuků a slov</i>
<i>OVO 2: rytmizuje jednoduché texty</i> <i>OVO 3: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</i>		Instrumentální činnosti: • Jednoduché ostinátní doprovody na dětské nástroje Orffovského instrumentáře	<i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích</i>

Říkadla:

Foukej, foukej větříčku
Otloukej se, písťalko

Dechová cvičení:

hra Na vítr, hra Sfoukávání svíček, hra Přivoníme ke květině

Další doporučené písně:

Adámku náš, Když jsem jel do Prahy, Nepořádný krtek, Bude zima, bude mráz, Ptala se Zuzana Kubý, Beskyde, Beskyde

Poslechové činnosti:

Černé oči, Kalamajka, Krokodýl, Mach a Šebestová

Ukolébavky:

Chovejte mě, má matičko
Spi, Janíčku, spi

Pochodové písně:

Tluče bubeníček
Já jsem z Kutné Hory

Nabídka pro poslechové skladby: I. Hurník – Nedokončená pohádka, Kukačka

B. Smetana – Pochod komediantů

V. Trojan – Žabák

P. I. Čajkovskij – Skřivánek

Nabídka pro zpěv s tancem: Marjánko, Marjánko, Ach, synku, synku, Na tý louce zelený

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Hudební výchova**

Období – ročník : **1. období – 3. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. *zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase*
2. *rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem*
3. *využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře*
4. *reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie*
5. *rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby*
6. *rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální*

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 3. ročníku směřuje k:

- získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
- dovednosti intonovat píseň s melodickou oporou hudebního nástroje na základě individuálních schopností
- získání zkušeností se čtením notového zápisu, učí se základním prvkům notopisu
- poznávání výrazových prostředků hudby (tempové, dynamické změny)
- nácviku jednoduché, nenáročné techniky hry na dětské nástroje Orffovského instrumentáře
- seznámení s lidovým tancem a s jednoduchými tanečními kroky

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 1: zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů		Vokální činnosti: • Zásady hlasové hygieny • Dechová, hlasová, artikulační cvičení • (upevňování hlavového tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, měkké nasazení tónu, vázání tónů, vyrovnávání vokálů, hudební dělení slov) • Lidová píseň • Umělá píseň • Populární píseň pro děti • Melodizace říkadel pomocí intonačních modelů • Intonace: pětitónová stupnicová durová řada, opakované tóny • Individuální práce s „nezpěváky“	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV 6 <u>Poznávání lidí</u>: vzájemné poznávání se ve skupině/třídě OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov
OVO 2: rytmitizuje jednoduché texty OVO 3: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře		Rytmické činnosti: • Rytmus, metrum, doprovod písně • Hra otázka – odpověď (příprava pro pochopení písňové hudební formy) • Rytmizace říkadel • Ostinátní rytmičné doprovody • (Orffovy hudební nástroje)	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov
OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby		Poslechové činnosti: • Sluchová analýza průběhu melodie písně, skladby • Rozlišení tempových, dynamických změn, barvy hudebního nástroje	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 6: rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje</i>		• Sluchové rozlišení dur - moll tóniny • Skladba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální • Hudební forma: rondo	<i>OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace</i>
<i>OVO 5: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</i>		Hudebně teoretické znalosti: • Takt 4/4 = C • Taktování ¾ taktu • Hodnoty not a pomlk (čtvrt'ová, půlová, celá, osminová) • Psaní not na linky, do mezer • Pojmy: repetice, legato, zesilovat, zeslabovat	<i>OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování</i>
<i>OVO 4: reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo</i>		Hudebně pohybové činnosti: • Hudebně pohybové a taneční hry • Orientace v prostoru, pohyb ve dvojicích • Krokové, běhové etudy	<i>OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne</i> <i>OSV 4 <u>Psychohygiena</u>: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace</i> <i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích</i> <i>OSV 7 <u>Mezilidské vztahy</u>: empatie a pohled na svět očima druhého</i> <i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov</i>

Nabídka pro nácvik písní: Slunéčko zachází za hory, Slunce za hory, Na shledanou, vlaštovičko, Koulelo se, koulelo, Až já pojedu přes ten les, Zub, Komáři se ženili, Když jsem jel do Prahy, Pásla husy, Bum, Já nechci žádného, Červený šátečku, Kdes, kukačko, kdes, Okolo Třeboně, A já su synek, Kdybys měla má panenko, Černé oči jděte spát, Voděnky studená, Ráda ráda, Žezuličko, Bejvávalo, vánoční koledy a další
nácvik hymny ČR

Nabídka pro zpěv s tancem: polkový, valčíkový krok
Měla babka čtyři jabka - mazurka

Nabídka pro poslechové skladby: W. A. Mozart – Menuet
I. Hurník – U ohníčku
B. Smetana – Luisina polka, Má vlast (Vltava)
A. Dvořák – Humoreska, Slovanský tanec č. 7
Korsakov – Let čmeláka
varhanní hudba, různé hudební nástroje

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Hudební výchova**

Období – ročník : **2. období – 4. ročník**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

1. *zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti*
2. *orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje*
3. *využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní*
4. *rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby*
5. *vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace*
6. *rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny*
7. *ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace*

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu ve 4. ročníku směřuje k:

- upevňování návyků správné hlasové hygieny
- intonačně čisté a rytmicky přesné interpretaci písně
- vytváření základů dvojhlasého zpěvu (kánón, držené prodlevové tóny), i s oporou melodického nástroje
- dalšímu prohloubení znalostí o hudbě českých i světových skladatelů
- k seznámení se základy hudební teorie, k dovednosti orientovat se v notovém zápise
- ke schopnosti pohybem sdělovat své pocity, nálady

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
VOKÁLNÍ ČINNOSTI			
<i>OVO 1: zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti</i> <i>OVO 2: orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje</i>		Hlasová hygiena Dechová, hlasová, artikulační cvičení (rozšiřování hlasového rozsahu, vyrovnávání vokálů, hudební dělení slov, frázování) Lidová píseň (jednohlas, dvojhlas – kánon) Umělá píseň Populární píseň pro děti Melodizace textu Intonace: model EDEC, čtyřzvuk, spodní 5. stupeň	OSV 1: <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smysl. vnímání, pozornosti soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení OSV 8: <u>Komunikace</u>: řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči a vokálního projevu, výraz). MEGS 1: <u>Evropa a svět nás zajímá</u>: naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy ENV 4: <u>Vztah člověka k prostředí</u>: prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví)
RYTMICKÉ ČINNOSTI			
<i>OVO 3: využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</i> <i>OVO 5: vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</i>		Rytmus, metrum, doprovod písně Předvětí závětí Rytmizace říkadel Rytmické doprovody písní (Orffovy hudební nástroje)	OSV 1: <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smysl. vnímání, pozornosti soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti poučení OSV 5: <u>Kreativita</u>: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality), tvořivost v mezilidských vztazích OSV 8: <u>Komunikace</u>: řeč zvuků a slov; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz).

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
POSLECHOVÉ ČINNOSTI			
<i>OVO 6: rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické změny</i>		Sluchové rozlišení melodické, rytmické tempové, dynamické změny Výrazové prostředky hudby Hudební nástroje Kratší skladby českých i světových skladatelů	OSV 1: <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smysl. vnímání, pozornosti soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti poučení OSV 4: <u>Psychohygiena</u> : dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace MV 5: <u>Fungování a vliv médií ve společnosti</u> : vliv médií na kulturu (role filmu, televize, Internetu v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)
HUDEBNĚ TEORETICKÉ ZNALOSTI			
<i>OVO 2: orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje</i>		Nota čtvrt'ová s tečkou Předtaktí Taktování 4/4 = C taktu Hudební abeceda Rytmičtý zápis čtyřtaktí jednoduché lidové písně	OSV 1: <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smysl. vnímání, pozornosti soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI			
OVO 4: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby OVO 7: ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků		Pohybové ztvárnění rytmu, melodie, dynamiky(hudební motiv, perioda, hudební věta) Taneční hry Lidový tanec (polka) Poskočný krok	OSV 2: <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: <i>moje tělo, moje psychika</i> (temperament, postoje, hodnoty); <i>co o sobě vím a co ne</i>. OSV 4: <u>Psychohygienu</u>: <i>dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace</i> OSV 5: <u>Kreativita</u>: <i>cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity(pružnosti nápadů, originality),Tvořivost</i>, OSV 7: <u>Mezilidské vztahy</u>: <i>empatie, a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc, vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)</i> OSV 8: <u>Komunikace</u>: <i>řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (pohybová technika, výraz).</i> OSV 9: <u>Kooperace a kompetice</u>: <i>dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky.</i>
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI			
OVO 2: orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje OVO 3: využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře		Hra na dětské hudební nástroje Orffovského instrumentáře, vytváření přede hry, jednoduchého ostinátního doprovodu písně, dohry	OSV 5: <u>Kreativita</u>: <i>cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality), tvořivost v mezilidských vztazích</i> OSV 9: <u>Kooperace a kompetice</u>: <i>dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky.</i>

<i>i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</i> <i>OVO 5: vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry</i>			
--	--	--	--

4.8 Výtvarná výchova

Vzdělávací oblast : **UMĚNÍ A KULTURA**

Vyučovací předmět : **Výtvarná výchova**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Výtvarná výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti **UMĚNÍ A KULTURA**, oboru **Výtvarná výchova**

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. Tvůrčími činnostmi *Rozvíjení smyslové citlivosti*, *Uplatňování subjektivity a Ověřování komunikačních účinků* založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

1. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení - učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti, prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat ve svém životě. Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti. Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.

Kompetence k řešení problémů - učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru. Na modelových příkladech učíme žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů. Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.

Kompetence komunikativní - vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace. Učíme žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace. Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.

Kompetence sociální a personální - vedeme žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince. Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života. Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury. Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.

Kompetence občanská - učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě. Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům.

Kompetence pracovní - vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. Učíme žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky. Učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály a nástroji. Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky. Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi.

Kompetence digitální: motivovat žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení, poskytovat žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; řešení problémů

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje vztahy k druhým lidem

OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality)

Sociální rozvoj

OSV 8	<u>Komunikace</u> : řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)
OSV 9	<u>Kooperace a kompetice</u> : rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky
OSV 11	Morální rozvoj <u>Hodnoty, postoje, praktická etika</u> : analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
VEGS VEGS 3	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <u>Jsme Evropané</u> : kořeny a zdroje evropské civilizace
MUV MUV 1 MUV 2	Multikulturní výchova <u>Kulturní difference</u> : jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik <u>Lidské vztahy</u> : vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
MEV MEV 1 MEV 2 MEV 4 MEV 5	Mediální výchova Tematické okruhy receptivních činností <u>Kritické vnímání mediálních sdělení</u> : pěstování kritického přístupu k reklamě; hodnotící prvky ve sdělení (výběr záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením <u>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</u> : hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje <u>Vnímání autora mediálních sdělení</u> : identifikování postojů a názorů autora v medializovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu <u>Fungování a vliv médií ve společnosti</u> : role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tematické okruhy produktivních činností:

- MEV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu komunikačně (společensky a situačně)vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- MEV 7 Práce v realizačním týmu: redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média

3. UČEBNÍ PLÁN

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Umění a kultura	12							
		Výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	2	2	7+3

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Výtvarná výchova**
Období – ročník : **1. období (1. – 3. ročník)**

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- 1. rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ*
- 2. v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace*
- 3. vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky*
- 4. interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností*
- 5. na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

Cílové zaměření předmětu v 1. 2. a 3. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 1. období směřuje k:

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi
- účinné spolupráci ve skupině
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
1. OBDOBÍ – 1.,2. A 3. ROČNÍK			
OVO 1: Rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z vlastních zkušeností, vjemů, zážitků a představ	DV: Rozeznává barvy v základní škále, kterou má k dispozici; vnímá odlišné odstíny, pojmenuje je v přirovnání DV: Rozezná základní plošné a prostorové tvary, dovede je pojmenovat a použít ve vlastním obrazném vyjádření DV: Pomocí přiřazení a přirovnání dovede charakterizovat základní prvky vizuálně obrazného vyjádření (barva, linie, tvar, povrch, objem, objekt) DV: Dovede pojmenovat a charakterizovat prvky použité ve vlastním vyjádření a jednoduše zdůvodnit jejich užití DV: Charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dovede je převést do vlastního vizuálně obrazného vyjádření	Barevný svět kolem nás, barvy, které známe Má to barvu jako.... Barvy, které patří k sobě, stejné a podobné barvy a odstíny Moje nejmilejší barevné oblečení, hračky, knižní ilustrace Veselé barvy; malujeme jednou, dvěma, všemi barvami Jak šla barva na výlet; setkávání a mísení příbuzných a odlišných barev Linie, plochy, tvary- kolem nás Najdi, ukaž, namaluj, nakresli, vytvoř nejdelší čáru, největší čtverec, trojúhelník, kouli, krychli... Kde jsou (barvy, linie, tvary, textury povrchu...) kolem nás a kde jsou v obrazech, sochách, v architektuře: pozoruj a vyprávěj Co je nejtmaší, nejsvětlejší, nejbarevnější, kolem nás, ve škole, doma, v přírodě Malujeme, kreslíme, modelujeme, tvoříme objekty a instalace a tím vyprávíme o světě kolem nás a o sobě v něm Sbírký a instalace z drobných předmětů, přírodnin a materiálů, tvůrčí zpracování a reflexe těchto předmětů	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u>: cvičení smyslového vnímání OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: poznávání osobitých rysů vlastního vnímání a vyjádření skutečnosti, porovnávání s ostatními, rozvoj sebehodnocení

<i>OVO 2: V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje přitom v plošném a prostorovém uspořádání linie, tvary, objem, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</i> <i>OVO 3: Vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</i>	<i>DV: Vyjádří podle zadání vlastní zkušenost prožitku reálného světa</i> <i>DV: Dovede využít vlastní zkušenost s reálným trojrozměrným světem v různých druzích vizuálního vyjádření</i> <i>DV: Využívá rozličné nabídnuté materiály, techniky a formáty</i> <i>DV: Dovede se vyjádřit i slovy, pohybem, zvukem, přemístěním nebo proměnou objektu</i> <i>DV: Vnímá pohyb vlastního těla, jeho umístění a přemístění v prostoru a využívá je jako svébytný vyjadřovací prostředek</i> <i>DV: Dovede prostřednictvím VOV vyjádřit vjem sluchový, hmatový, dotykový, chuťový či pohybový</i> <i>DV: Uvědomuje si specifika vnímání různými smysly, vyhledává nejpřesvědčivější způsoby vyjádření</i> <i>DV: Uvědomuje si a dovede vyjádřit vjemy interiéru i exteriéru budov a krajiny. Vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci</i>	Zážitky z každodenního života, cesta do školy, výlet, škola v přírodě, s využitím všech prostředků vizuálního vyjadřování Malba štětcem, houbou, prsty..., kresba dřívkem, tužkou, rozličnými materiály a nástroji zanechávajícími různou stopu Největší a nejmenší obraz, který znám a který dovedu vytvořit Proměna běžné učebny přemístěním nábytku a instalací, pohádkový hrad, jeskyně, džungle... Stopy ve sněhu nebo v písku jako záznam vlastního pohybu Místo jenom pro mne, vyhledání a označení svého místa v přírodě Namaluj, nakresli, vymodeluj, jak zpívají ptáci, jak chutná čokoláda, jak voní mateřídouška, jak pohladíš kotě, jak navlékáš korálky...; vizuální vyjádření vjemů ostatních smyslů Moje nejmilejší místo, kam si přivedu kamarády	<i>OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: vytváření si vlastního světa představ, vzpomínek, obrazů</i> <i>OSV 5 <u>Kreativita</u>: rozvíjení tvůrčí zvědavosti při práci se základními vyjadřovacími prostředky</i> <i>OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>: další poznávání a rozvíjení osobitých rysů vlastního prožívání a vyjadřování skutečnosti</i> <i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: poznávání komunikačních účinků vlastního vyjádření, rozvíjení dovednosti citlivě vnímat vyjádření a nálady vlastní i druhých</i>
--	--	--	---

	<i>DV: Vnímá a vlastním VOV vyjadřuje proměny prostředí (počasí, světlo, teplo, den, noc) a nálady (radost, smutek, přátelství, osamělost)</i> <i>DV: K situaci, vyjádřené vlastním VOV dovede vyprávět příběh. Citlivě a pozorně naslouchá příběhům ostatních</i>	Kam půjdu, když mám radost, když je mi smutno? Veselá, klidná a smutná místa okolo nás Denní a roční doby, proměny počasí a nálad vyjádřené všemi dostupnými prostředky Vyprávíme obrazem – všední i nevšední situace, příhody a události	
<i>OVO 4: Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností</i> <i>OVO 5: Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje</i>	<i>DV: Rozpozná a slovně vyjádří námět a základní náladu díla; dovede odlišit výraz a náladu zobrazených postav; vnímá a pojmenuje odlišné působení barevného ladění díla. Jednoduše zdůvodní svůj názor</i> <i>DV: Vnímá zásadní odlišnosti v charakteru konkrétních vizuálních produktů určených dětem, rozpozná typický autorský rukopis</i> <i>DV: Dovede jednoduše odůvodnit a svoji oblibu konkrétních ilustrací, animovaných filmů, hraček, počítačových her a jejich hrdinů</i> <i>DV: Dovede vyslechnout a respektovat odlišný názor na své i cizí dílo</i> <i>DV: Dovede spolupracovat na společném díle ve dvojici i ve skupině, vnímá vlastní přínos pro společnou práci</i> <i>DV: Aktivně spolupracuje na vytváření společného prostředí ve třídě</i>	Veselé a smutné tvary, barvy a linie, veselé a smutné tváře a postavy, veselý a smutný den... Mohli by si spolu hrát? Rozuměli by si? Nové příběhy známých postaviček, kolektivní instalace nebo koláž Moje oblíbené pohádkové knížky, večerníčky, animované filmy; vyprávění, dramatizace či vlastní obrazové vyjádření příběhu Svět našich hraček; společná instalace ve třídě Společné sbírky předmětů, materiálů, přírodnin, společná práce na instalaci výtvarných prací	<i>OSV 8 <u>Komunikace</u>: rozvíjení dovednosti vnímat výrazové možnosti a účinky různých VOV</i> <i>OSV 4 <u>Kooperace a kompetice</u>: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci</i>

Vzdělávací oblast: Člověk a umění - Výtvarná výchova

Ročník: 2.

[illegible]

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
- rozvíjí svůj cit pro barvu, proporce a prostor, - dále též rozvíjí svá praktické znalosti a zkušenosti při modelování, - prohlubuje cit pro výtvarný rytmus s využitím znalostí o barvách, - dokáže si již sám vybrat jednoduchý výtvarný nástroj podle své potřeby tj. dřívko, špejle, špachtle, štětec - aktivně pracuje s ilustrací, - prohlubuje si znalosti o různých vyjadřovacích prostředcích, - porovnává ilustrace a popisuje obrázky, - z 1. ročníku zná ilustrace J. Lady, Z. Milera, H. Zmatlíkové a dále se seznamuje s obrázky Adolfa Borna a Zdeňka Smetany, - rozumí pojmům hračka, loutka, maňásek, - rozvíjí svůj smysl pro krásu a vkus v umění, kultuře bydlení a odívání, - citlivě vnímá výtvarná díla	Výtvarné umění a životní prostředí		

Vzdělávací oblast: Člověk a umění - Výtvarná výchova

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
- zopakuje si všechny znalosti o barvách a vlastnostech materiálů, - znovu si připomene zásady bezpečnosti a hygieny při práci v hodinách výtvarné výchovy	Úvodem Výtvarné vyjádření skutečnosti Práce dekorativní a prostorové		
- žák dokáže výtvarně ztvárnit své prožitky - pozná základní barvy a dokáže je vhodně použít - umí výtvarně vyjádřit hlavu pohádkové bytosti, seznamuje se s proporcemi lidské postavy - vyhledá a roztřídí přírodniny, výtvarně je dotváří na základě představ - rozpozná lidské výtvary, pozoruje a porovnává jejich tvar			
- poznává vlastnosti barev a jejich výrazové možnosti - poznává různé druhy linie - rozvíjí svůj smysl pro výtvarný rytmus (rytmické řazení prvků) - poznává základní vlastnosti plastických materiálů, objem vytváří modelováním			

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
- seznamuje se s funkcí ilustrace a jejich výrazových prostředků (Pilař, Trnka, Čapek) - poznává výtvarnou hodnotu hračky, loutky - seznamuje se s různými druhy výtvarného umění (malířství, grafika, sochařství)	Výtvarné umění a životní prostředí		

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Výtvarná výchova**
Období – ročník : **2. období (4. – 5. ročník)**

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- *Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)*
- *Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku; v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model*
- *Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinek pro jeho nejbližší sociální vztahy*
- *Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě*
- *Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě, k interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)*
- *Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace*
- *Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje*

Cílové zaměření předmětu ve 4.-5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu VV 4.-5.ročník směřuje k:

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi
- účinné spolupráci ve skupině
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
2. OBDOBÍ – 4.,5. ROČNÍK			
<i>OVO 1: Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</i> <i>OVO 2: Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku; v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.</i>	<i>DV: Rozeznává, pojmenuje a aktivně užívá, barvy v základní škále, kterou má k dispozici; vnímá a pojmenuje odlišné odstíny</i> <i>DV: Porovná, rozliší a pojmenuje světlejší, tmavší, sytější, bledší odstín barvy</i> <i>DV: Rozezná základní plošné a prostorové tvary, dovede je použít ve vlastním vyjádření</i> <i>DV: Porovná a odliší plošné a prostorové tvary podle velikosti a vzájemných vztahů, využije jejich rozdílnosti pro vyjádření vlastního záměru</i> <i>DV: Dovede pojmenovat a charakterizovat základní prvky vizuálně obrazného vyjádření (barva, linie, tvar, povrch, objem, objekt). Intuitivně posuzuje důvod jejich užití a hodnotí je z hlediska výrazu díla.</i> <i>DV: Charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dovede je převést do vlastního vizuálně obrazného vyjádření</i> <i>DV: Využívá rozličné nabídnuté materiály, techniky a formáty</i>	Malba na rozličná témata s využitím nejširší škály barev a odstínů, nástrojů a formátů, individuální i skupinové práce Naše obec; společná trojrozměrná práce, volná parafráze prostorových a objemových vjemů a představ ve vazbě na známé prostředí Co vidíme na obraze, na soše, na fotografii, proč to autor použil, jak na nás dílo působí? Co můžeme změnit a jak se změní výraz díla? Volné variace na současná umělecká Díla Návštěvy galerie, výstav, ateliérů, architektonických děl a jejich tvůrčí reflexe Jak vidíme svět kolem nás; osobité vyjadřování na zadaná témata Malba, kresba všemi dostupnými materiály a nástroji, jednoduché grafické techniky, plastické a skulpturní techniky, tvorba a instalace objektů, práce individuální, ve dvojici, ve skupině	<i>OSV 1: <u>Rozvoj schopností poznávání</u>; rozvoj smyslového vnímání a navazujícího pojmového aparátu</i> <i>OSV 5: <u>Kreativita</u>; rozvíjení dovednosti zabývat se vlastnostmi smyslově poznávané reality, hlouběji je poznávat vyhledávat odpovídající vyjadřovací prostředky pro jejich vyjádření</i>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
OVO 3: Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinek pro jeho/její nejbližší sociální vztahy OVO 4: Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě OVO 5: Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě, k interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	DV: Vyjádří podle zadání vlastní zkušenost DV: Dovede využít vlastní zkušenost s reálným trojrozměrným světem v různých druzích vizuálního vyjádření DV: Vyjadřuje se slovy, pohybem, zvukem, přemístěním nebo proměnou objektu, vědomě kombinuje tyto způsoby vyjádření DV: Vnímá a řídí pohyb vlastního těla, jeho umístění a přemístění v prostoru a využívá je jako svébytný vyjadřovací prostředek DV: Dovede prostřednictvím VOV vyjádřit vjem sluchový, hmatový, dotykový, chuťový či pohybový DV: Uvědomuje si specifika vnímání různými smysly, vyhledává nejpřesvědčivější způsoby vyjádření DV: Uvědomuje si a dovede vyjádřit vjemy interiéru, exteriéru a krajiny. Vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci DV: Dovede vyjádřit situaci, změnu situace, děj, příběh	Vyjádření osobních zážitků a zkušeností běžných i neobvyklých; doma, ve škole, ve městě, v přírodě, v ZOO, v muzeu... Já a moji blízcí; práce na téma vztahů mezi lidmi Tady vládnu já; výrazová proměna okolí Moje stopy, co po mně zůstává; dlouhodobé sledování stop zanechávaných cestou do školy, při hrách Zahrajme si na obrazy; inscenace živých obrazů či scén podle výtvarných děl, filmů, pohádek, komiksů Je voda modrá i pro moje tělo při koupání? Namaluj svoji písničku; rytmus, melodie, zvuky hudebních nástrojů, nálada textu Jak létal míč po hřišti; skupinová práce, různé způsoby záznamu pohybu Kdybychom byli někdo jiný: ptáci, zvířata, hmyz; experimenty s vyjadřováním ostatních vjemů: zvuk, tvar, povrch, chuť, pohyb, vzájemné vztahy a změny polohy v prostoru Záznamy a obrazy stavů a proměn	OSV 2: <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>; další poznávání specifických rysů vlastní osobnosti v interakci s realitou a jejími záznamy MUV 1: <u>Kulturní difference</u>; Jedinečnost každého člověka; rozvíjení tolerance a vstřícnosti k odlišnostem a osobním zvláštnostem OSV 2: <u>Sebepoznání a sebepojetí</u>; Uvědomování si jedinečnosti vlastního osobitého vnímání a vlastní schopnosti vyjádření

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 6: Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</i> <i>OVO 7: Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje</i>	<i>DV: Uvědomuje si možnost různých interpretací téhož díla, dovede formulovat vlastní názor a vyslechnout a přijmout odlišný</i> <i>DV: Dovede vyjádřit a v debatě obhajovat svůj názor na konkrétní VOV vlastní či jiného autora.</i> <i>DV: Vysvětlí a obhajuje svůj názor na konkrétní ilustrace, animované filmy, hračky, počítačové hry. Vyslechne a toleruje odlišný názor, dovede argumentovat v debatě.</i> <i>DV: Použije postavy či charaktery z ilustrací, filmů či her ve vlastním originálním VOV</i> <i>DV: Dovede vyjádřit svou zkušenost ze setkání s uměleckým dílem slovy nebo VOV nebo samostatně vytvoří vlastní originální postavu či příběh</i>	svého okolí v přírodním i člověkem vytvořeném prostředí Vyprávíme obrazem; ilustrace, cyklus, komiksový příběh, obrázkové písmo Jaká díla nás obklopují; rozhovory o konkrétních obrazech, sochách, stavbách z vlastního okolí Galerie ve třídě; proměnlivá společná sbírka pozoruhodných VOV, včetně komentářů a poznámek k dílům Co se mi líbí; hodnocení a úsudky o dílech vlastních i cizích Můj oblíbený ilustrátor, autor animovaných filmů.. Proč se mi líbí Zkusme tam s nimi žít; kolektivní práce s ilustracemi, hračkami, postavami a prostředím z filmů a počítačových her; koláž, instalace Obrazy a sochy, které máme doma, které potkáváme; vlastní tvůrčí vyjádření prožitku z díla	<i>MUV 1: <u>Kulturní difference</u>: jedinečnost každého člověka</i> <i>MUV 2: <u>Lidské vztahy</u>: tolerance, empatie, citlivost vůči jinému</i> <i>OSV 3 <u>Komunikace</u>: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem</i> <i>MEV 2: <u>Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality</u>: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti</i> <i>OSV 5 : <u>Kreativita</u>: tvořivý přístup ke kulturním produktům</i> <i>OSV 8: <u>Komunikace</u>: dovednosti pro neverbální sdělování</i>

4.9 Pracovní činnosti

Vzdělávací oblast : **ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE**

Vyučovací předmět : **Pracovní činnosti**

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Pracovní činnosti je realizován obsah vzdělávací oblasti **ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE**, v oboru **Člověk a svět práce**

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je v RVP ZV rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Pracovních činností přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Žáci plánují, organizují a řídí vlastní práci; chápou důležitost dalšího studia a celoživotního učení; efektivně využívají získané informace v praktickém životě; vytvářejí si pozitivní vztah k práci; tím, že: učitel přesně stanoví postup a výsledek samostatné práce, umožňuje žákům získávat různými způsoby informace o dalším studiu a povoláních.

Kompetence k řešení problémů: Žáci činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit, uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých rozhodnutí zhodnotí, tím, že: učitel poskytuje potřebné informace, vede diskusi žáků při řešení problémů, dává žákům dostatečný prostor pro samostatnou tvořivou práci.

Kompetence komunikativní: Žáci rozumí různým typům textů a záznamů, hlavně schematickým nákresům, technickým výkresům, využívají je pro samostatnou práci i pro aktivní zapojení do práce ve skupině, tím, že: učitel průběžně seznamuje žáky s potřebnými texty a způsobem čtení technických výkresů, práce žáků je závislá na porozumění textům a „přečtení“ technického výkresu.

Kompetence sociální a personální: Žáci účinně spolupracují ve skupině, pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce přijetím role ve skupině, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají, chápou potřebu efektivně spolupracovat při plnění daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých, respektují různé postupy a hlediska a dokáží si z nich vzít poučení, vytvářejí si pozitivní představu o sobě samých, tím, že: učitel přesně vymezí rozsah práce pro skupinu žáků, pomáhá rozdělit pracovní role ve skupině, poskytne pomoc, pokud o ni žáci požádají, výstižně a objektivně zhodnotí práci skupiny i jednotlivých členů.

Kompetence občanské: Žáci chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje, tím, že: učitel při vhodných příležitostech seznamuje žáky s problémy životního prostředí, vštěpuje žákům principy chování vedoucí k trvale udržitelnému rozvoji.

Kompetence pracovní: Žáci používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, při pracovní činnosti chrání své zdraví a zdraví druhých, využívají získané znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji i k přípravě na budoucnost, činí uvážlivá rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření, orientují se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápou podstatu, riziko a cíl podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení, tím, že: učitel seznámí žáky s bezpečností práce, s řádem odborných pracoven, dílen i pozemků, učitel dbá na to, aby používané nástroje a vybavení nebyly poškozené nebo nebezpečné, žáci jsou informováni o dalších možnostech studia, jsou seznámeni se základy podnikání.

Kompetence digitální: seznamovat žáky s výhodami využívání video návodů při tvorbě vlastních výrobků, vést žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích, motivovat žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu pracovní činnosti

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV1 Rozvoj schopnosti poznávání: Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

OSV4 Psychohygienu: Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

OSV6 Poznávání lidí: Vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

OSV7 Mezilidské vztahy: Péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

OSV9 Kooperace a kompetice: Rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

EV Environmentální výchova

EV2 Základní podmínky života: Voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás);

energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

EV3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: Zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

EV4 Vztah člověka k prostředí: Naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

MV Mediální výchova

MV1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

UČEBNÍ PLÁN

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Člověk a svět práce	5	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Pracovní činnosti**
Období – ročník : **1. období (1. – 3. ročník)**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno především v jiném postupném ročníku

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

1. *vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů*
2. *pracuje podle slovního návodu a předlohy*

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

3. *zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

4. *provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování*
5. *pečuje o nenáročné rostliny*

PŘÍPRAVA POKRMŮ

6. *připraví tabuli pro jednoduché stolování*
7. *chová se vhodně při stolování*

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
1. OBDOBÍ – 1.,2. A 3. ROČNÍK			
OVO: ☐ vytváří jednoduchými postupy různé předměty z rozličných materiálů ☐ pracuje podle slovního návodu a předlohy ☐ zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi ☐ provádí pozorování přírody ☐ zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování ☐ pečuje o nenáročné rostliny ☐ připraví tabuli pro jednoduché stolování ☐ chová se vhodně při stolování ☐ dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, chrání své zdraví ☐ seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, některé si vyzkouší ☐ zná historii českých svátků a zvyklostí ☐ podílí se na ochraně a tvorbě životního prostředí ☐ na PC poznává a využívá základní potřebné funkce, vyhledává informace	DV: ☐ vystřihuje, lepí skládá, vytrhává papír ☐ sbírá, třídí, suší rostliny, listy, semena ☐ vyhledává a dotváří přírodniny na základě představ ☐ opracovává a aranžuje přírodniny ☐ udržuje pořádek a čistotu na svém pracovišti ☐ pracuje podle slovního návodu ☐ zvládá jednoduché pracovní postupy ☐ získává pracovní dovednosti a návyky při pracích s různým materiálem ☐ citlivě přistupuje ke své práci a okolí ☐ umí pracovat se šablonou ☐ sám volí např. barvy papíru, trhání v ohybu ☐ učí se zacházet s různými nástroji ☐ zvládá jednoduché opracování dřeva ☐ spolupracuje ve dvojicích a větších skupinách ☐ učí se respektovat požadavky bezpečnosti a hygieny práce ☐ umí zhodnotit výsledek své pracovní činnosti ☐ modeluje tvary podle předlohy ☐ zvládá různé druhy stehů,	PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM ☐ chápe vlastnosti materiálu ☐ s papírem – mačkání, trhání, lepení, stříhání, vystřihování, překládání, skládání, konstruování, řezání ☐ s kovem – tvarování, proplétání drátu, práce s kovovou fólií ☐ s přírodninami – sbírání, dotváření, aranžování, opracovávání ☐ s textilem – navlékání jehly, uzel, stříhání, šití - různé druhy stehů, našívání knoflíků a hadříků, lepení ☐ s jiným materiálem - se dřevem, modelovací hmotou, keramickou hlinou KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI ☐ se stavebnicemi – sestavování stavebnicových prvků, kolektivní práce, montáž, demontáž, práce s jednoduchým návodem, předlohou nebo náčrtem podle pokynů i samostatně PĚSTITELSKÉ PRÁCE ☐ jednoduché pěstitelské činnosti přiměřené věku dětí – pěstování pokojových rostlin, výživa rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání:</u> cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí:</u> moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace:</u> organizace vlastního času, plánování učení OSV 4 <u>Psychohygiena:</u> dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích OSV 5 <u>Kreativita:</u> nápady, originalita, tvořivost EV 3 <u>Lidské aktivity a problémy životního prostředí:</u> doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině EV 4 <u>Vztah člověka k prostředí:</u> naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	<i>našívání knoflíků</i> ☐ <i>poznává různé druhy textilií a získává poznatky o jejich výrobě</i> ☐ <i>pracuje uvědoměle, tvořivě a samostatně</i> ☐ <i>učí se základním pěstitelským činnostem</i> ☐ <i>vytváří si základy pracovních návyků</i>	☐ pozorování přírody – zaznamenávání výsledků pozorování, propojení učiva s prvoukou PŘÍPRAVA POKRMŮ ☐ stolování - chování, příprava stolu, úklid, oslavy narozenin, Vánoce, Velikonoce ☐ pokrmech - zdobení cukroví, vajíček, sestavení jídelníčku, zdravá výživa PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY ☐ seznamování s novou technologií – základy práce na PC formou her odpovídající věku dítěte ☐ seznámení se základními pojmy informační činnosti, s operačními systémy a jejich základními funkcemi, s jednoduchou údržbou počítače, s postupy při běžných problémech, ☐ s metodami a nástroji vyhledávání informací podle pokynů	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce – pracovní činnosti
Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír, vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru dovede navlékat, aranžovat, třídit při sběru přírodní materiál pracuje podle slovního návodu nebo předlohy umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil naučí se různé druhy stehů umí přišít knoflík umí sešít a slepit textilií vyrobí jednoduchý textilní výrobek dovede sestavovat stavebnicové prvky umí montovat a demontovat stavebnici zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, přesazování provádí pozorování připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) chová se vhodně při stolování	práce s drobným materiálem - papír práce s drobným materiálem - přírodniny práce s drobným materiálem - textil konstrukční činnosti pěstitelské činnosti příprava pokrmů	Prvouka Výtvarná výchova Prvouka	Koláž kolektivní práce práce ve skupinách

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce – pracovní činnosti

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, upravovat a třídit při sběru přírodní materiál pracuje podle slovního návodu nebo předlohy umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil naučí se zadní steh umí přišít knoflíky umí slepit textilii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek dovede sestavovat stavebnicové prvky umí montovat a demontovat stavebnici	práce s drobným materiálem - papír, karton práce s drobným materiálem - přírodniny práce s drobným materiálem - textil konstrukční činnosti pěstelské práce		nácvik zadního stehu na čtvrtce textilní koláž kolektivní práce

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, umí zasít semena provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování chová se vhodně při stolování připraví tabuli pro jednoduché stolování připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)	příprava pokrmů		zasetí velikonočního osení vánoční posezení práce ve skupinách

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce – pracovní činnosti

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí mačkat, trhat, lepit, polepovat, stříhat, vystříhovat, překládat a skládat papír	Práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků. - papír a karton		

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, upravovat a třídit při sběru přírodní materiál pracuje podle slovního návodu nebo předlohy umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil naučí se zadní steh umí přišít knoflíky umí slepit textilií, vyrobí jednoduchý textilní výrobek dovede sestavovat stavebnicové prvky umí montovat a demontovat stavebnici zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, umí zasít semena provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování orientuje se v základním vybavení kuchyně chová se vhodně při stolování připraví tabuli pro jednoduché stolování připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	- přírodniny - textil Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi. Pěstitelské práce - základní podmínky pro pěstování rostlin (i pokojových), pěstování ze semen v místnosti. Příprava pokrmů - základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování.	VV , prvouka	nácvik zadního stehu na čtvrtce textilní koláž kolektivní práce zasetí velikonočního osení vánoční besídka práce ve skupinách

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Pracovní činnosti**
Období – ročník : **1. období (1. – 3. ročník), 2. období (4. a 5. ročník)**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno v 1. – 5. postupném ročníku a jsou v souladu s RVP

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

1. vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
2. pracuje podle slovního návodu a předlohy
3. vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
4. využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
5. volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
6. udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

7. zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
8. provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
9. pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
10. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

11. provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
12. pečuje o nenáročné rostliny
13. provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
14. ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
15. volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
16. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

PŘÍPRAVA POKRMŮ

- 17. připraví tabuli pro jednoduché stolování
- 18. chová se vhodně při stolování
- 19. orientuje se v základním vybavení kuchyně
- 20. připraví samostatně jednoduchý pokrm
- 21. dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- 22. udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

- 23. provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- 24. řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- 25. organizuje a plánuje svoji pracovní činnost

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
2. OBDOBÍ – 4. a 5. ROČNÍK			
OVO: ☐ vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu ☐ využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic ☐ volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu ☐ udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce ☐ poskytne první pomoc při úrazu ☐ provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž ☐ pracuje podle slovního návodu, jednoduchého náčrtu ☐ provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ☐ ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	DV: ☐ vystřihuje, lepí skládá, vytrhává papír ☐ sbírá, třídí, suší rostliny, listy, semena ☐ vyhledává a dotváří přírodniny na základě představ opracovává a aranžuje přírodniny ☐ udržuje pořádek a čistotu na svém pracovišti ☐ pracuje podle slovního návodu ☐ zvládá jednoduché pracovní postupy ☐ získává pracovní dovednosti a návyky při pracích s různým materiálem ☐ citlivě přistupuje ke své práci a okolí ☐ umí pracovat se šablonou ☐ učí se zacházet s různými nástroji ☐ zvládá jednoduché opracování dřeva	PRÁCE S PAPIREM A KARTONEM ☐ s papírem a kartonem – vyřezávání, vystřihování, děrování, prostorové konstrukce, polepování, tapetování PRÁCE S KOVEM ☐ tvarování kovových fólií, drátu, rytí, vyhlazování PRÁCE SE DŘEVEM ☐ - zatloukání hřebíků, broušení, pilování, poznávání druhů dřeva, lepení, barvení, vrtání ruční vrtačkou, nebozetzem, opracovávání výrobků PRÁCE S PŘÍRODNINAMI ☐ aranžování ☐ vytváření jednoduchých výrobků z dostupných přírodnin PĚSTITELSKÉ PRÁCE ☐ ošetřování pokojových květin ☐ vegetativní množení rostlin ☐ rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie PRÁCE S TEXTILEM ☐ stehy, sešívání, základní poznatky o tkaní, háčkování, tkaní, batika	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání:</u> cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí:</u> moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace:</u> organizace vlastního času, plánování učení OSV 4 <u>Psychohygiena:</u> dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích OSV 5 <u>Kreativita:</u> nápady, originalita, tvořivost EV 3 <u>Lidské aktivity a problémy životního prostředí:</u> doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině EV 4 <u>Vztah člověka k prostředí:</u> naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví

☐ volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní ☐ orientuje se v základním vybavení kuchyně ☐ připraví samostatně jednoduchý pokrm ☐ dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování ☐ na PC využívá základní standardní funkce a jeho nejběžnější periferie ☐ chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ☐ respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady ☐ při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	☐ spolupracuje ve dvojicích a větších skupinách ☐ učí se respektovat požadavky bezpečnosti a hygieny práce ☐ umí zhodnotit výsledek své pracovní činnosti ☐ seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, některé si vyzkouší ☐ modeluje tvary podle předlohy ☐ zvládá různé druhy stehů, našívání knoflíků, sešívání, látání ☐ poznává různé druhy textilií a získává poznatky o jejich výrobě ☐ pracuje uvědoměle, tvořivě a samostatně ☐ zná historii českých svátků a zvyklostí ☐ učí se základním pěstitelským činnostem podílet se na ochraně a tvorbě životního prostředí ☐ vytváří si základy pracovních návyků	KONSTRUKČNÍ PRÁCE SE STAVEBNÍMI A TECHNICKÝMI PROSTŘEDKY ☐ montáž a demontáž stavebnicových prvků, montáž elektrického obvodu – instalování, různé možnosti zapojení - využívání PC - formáty souborů, multimediální využití počítače se základními způsoby komunikace, s formulacemi požadavku při vyhledávání na internetu ÚPRAVA POKRMŮ ☐ výběr, nákup a skladování potravin ☐ technika v kuchyni – historie a význam ☐ stravování, jídelníček, zdobení cukroví, apod. VÝROBA DOPLŇKŮ ☐ přívěsky, náramky, ozdoby, kultura odívání – péče o svůj vzhled ☐ - lidové zvyky, tradice, řemesla	
---	---	---	--

4.10 Tělesná výchova

Vzdělávací oblast: **ČLOVĚK A ZDRAVÍ**

Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Tělesná výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti **ČLOVĚK A ZDRAVÍ, Tělesná výchova** (1.stupeň) a v oboru **Výchova ke zdraví** (2.stupeň)

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a zdraví je rozdělen na 1. stupni na tři tematické okruhy: *Činnosti ovlivňující zdraví, Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a Činnosti podporující pohybové učení*

Předmět **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Příležitostí pro pozitivní hodnocení bez ohledu na míru pohybového nadání je vyrovnávání žáka s průměrnou zátěží, nutnou k dosažení efektu superkompenzace jako způsobu zvyšování výkonnosti a odolnosti organismu při sportovním i pracovním výkonu.

(Princip „diskomfortem ke komfortu“ přináší rekreační efekt endorfinů)

Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin. Očekávané výstupy je možné splnit již v 1. období 1. stupně. O zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy. Ve výjimečných a odůvodněných případech (zejména nedostupnost bazénu z důvodu jeho rekonstrukce nebo nepřiměřená vzdálenost bazénu) je možné základní plaveckou výuku dočasně přesunout do jiného ročníku, příp. nerealizovat, pokud není možnost ji zajistit v rámci povinné školní docházky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

1. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Motivace:	Zdravé kompetice Získávání endorfinů překonáváním přiměřených překážek Pozitivní vzory a možnost vlastního porovnání při zlepšení
Formy:	Práce ve dvojicích Skupinové vyučování Samostatné plnění kultivačního programu

Příprava na okruh soutěží

Kompetence k učení: Učitel ji vytváří zejména v oblasti motorického učení algoritmizací nácviku pohybových dovedností v rozsahu vybraného učiva. Učitel vede žáky k práci ve dvojicích dle systému „každý žák cvičencem i cvičitelem“.

Kompetence k řešení problémů: Učitel využívá disproporcí mezi okamžitou a očekávanou úrovní R.S.O.V.* a řeší s žáky dle nabídky variant vlastním výběrem možnosti a racionální přizpůsobením pohybového režimu i mimo hodiny TV.

Kompetence komunikativní: Zpětnovazební komunikací mezi žákem a učitelem, která pomáhá vnímat a předávat jednoznačné informace. Komunikace, nutná ke splnění pohybového úkolu žáka či skupiny, vede k výběru použitelných slovních i mimoslovních signálů a sdělení.

Kompetence sociální a personální: Žák střídá různé role ve dvojici i ve skupině v rámci svých možností. Respektuje vazbu mezi úrovní schopností a dovedností a hierarchií skupiny. Je srozuměn s tím, že vynaložené úsilí může znamenat posun pozice v družstvu. Akceptuje roli odpovídající svým možnostem a snaží se ocenit spektrum ostatních členů v jejich rolích za pomoci učitele.

Kompetence občanské: Učitel vede žáky ke schopnosti domluvy a respektováním individuálních odlišností při hledání toho, co lze na sobě i na druhých pozitivně hodnotit. Pocit a smysl týmového ducha i vlastní sebeúcty je přenosný ze sportu do společenské a pracovní sféry.

Kompetence pracovní: Učitel pomáhá žákům k překonávání přiměřené míry psychického i fyzického diskomfortu s ohledem na individuální parametry.

Kompetence digitální: Motivovat žáky k získávání informací v digitálním prostředí o pohybových aktivitách ve škole i v místě bydliště, klást důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií

* „R.S.O.V.“ (Rychlost, Síla, Obratnost, Vytrvalost) jsou schopnosti nutné jak pro sportovní, tak pro pracovní výkon a při psychické zátěži je jejich rozvoj důležitým kompenzačním prvkem. Toto pochopení a „zvnitřnění“ je úspěchem společné práce žáka a učitele.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium
- OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: informace o mé osobě
- OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: regulace vlastního chování
- OSV 4 Psychohygiena: sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích.

Sociální rozvoj

- OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině/ třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech.
- OSV 8 Komunikace: cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), specifické komunikační dovednosti; dialog; komunikace v různých situacích; efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

Morální rozvoj

- OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu, problémy v seberegulaci

VDO Výchova demokratického občana

- VDO 1 *Občanská společnost a škola*

MeV Mediální výchova

- MeV 1 *Kritické předávání a sledování mediálních sdělení.*

3. UČEBNÍ PLÁN

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Tělesná výchova**
Období – ročník : **1. období (1. – 3. ročník)**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu-jsou dosahovány dle možností žáků v průběhu 1.-3.ročníku a učivo se liší pouze mírou nároků a zátěže.
Kopíruje TV výstupy režimově zařazené již v MŠ.

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. *spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*
2. *zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení*
3. *spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích*
4. *uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy*
5. *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci*
6. *adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti*
7. *zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti*

Cílové zaměření předmětu v 1.-3.ročníku ZV:

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- Získání dobrého pocitu na základě řízeného i spontánního pohybu jak ve skupině, tak i v samostatné činnosti.
- Nácviku jednodušších pohybových dovedností.
- Přípravě pro složitější pohybové dovednosti jednotlivce a pro řešení některých herních činností družstva.
- Nácviku rozvoje obratnosti a rychlosti - zejména reakční.
- Poznávání souvislosti mezi zaměřením pohybového režimu a změnou pohybových schopností.
- Přípravě na testování pohybových schopností **R.**(rychlost) **S.**(síla) **O.**(obratnost) **V.**(vytrvalost)
- Sebezáchovným dovednostem jako je zvládnutí vlastní váhy(šplh) a zvládnutí sebezáchrany plaváním.(dtto rychlý i vytrvalý běh a pády)

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
1. OBDOBÍ – 1.,2. A 3. ROČNÍK			
<i>OVO 1: spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</i>	<i>DV: začíná chápat smysl pohybu pro zdraví a dobrý pocit. Nevyhýbá se pohybové zátěži.</i>	Informace o bezpečnosti a hygieně. Vedený pohybový režim ve cvičební jednotce. Vhodné rozcvičení, zátěžové a kompenzační cviky.	OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> : cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání OSV 4 <u>Psychohygiena</u>
<i>OVO 2: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.</i>	<i>DV: žák prochází fázemi motorického učení jednodušších sportovních a pohybových dovedností dle vlastních dispozic.</i>	Hod, běh, skok – atletická příprava Cvičení s náčiním, na přizpůsobeném nářadí (překážky). Akrobatická příprava, závody a soutěže družstev (jako motivace)	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> : cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
<i>OVO 3: spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.</i>	<i>DV: žáci se podle možností podílejí na činnosti skupin a nacházejí svou roli v týmu.</i>	Drobné hry, úpoly, závody družstev, upravená vybíjená, vybrané hry.	VDO 1 <u>Občanská společnost a škola</u>
<i>OVO 4: uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</i>	<i>DV: nosí cvičební úbor a obuv, rozumí smyslu dodržování“ pravidel hry, učí se rozcvičit a používat kompenzační cviky.</i>	Informace o možném ohrožení při porušení pravidel chování v šatně i během cvičení. Přípravné a přímivé cviky.	OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u> VDO 1 <u>Občanská společnost a škola</u>
<i>OVO 5: reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její</i>	<i>DV: učí se vnímat pokyny různých forem, orientuje se dle signálů při</i>	Smluvené signály, povely, názvosloví jednoduchých	OSV 8 <u>Komunikace</u> : specifické komunikační dovednosti, dialog,

<i>organizaci</i>	<i>různých činnostech</i>	cviků. Organizace průpravy a profilových činností.	<i>komunikace v různých situacích</i>
<i>OVO 6: adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti</i>	<i>DV: umí splývat, potápí se dle osnov plavecké školy, částečně ovládá jeden plavecký způsob</i>	Základní plavecká výuka a bezpečnost plavání	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u> OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> OSV 6 <u>Poznávání lidí</u> OSV 8 <u>Komunikace</u>
<i>OVO 7: zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</i>	<i>DV: zvládne techniku dvou plaveckých stylů, provádí skoky do vody</i>	Základní plavecké dovednosti	OSV 1 <u>Rozvoj schopností poznávání</u> OSV 2 <u>Sebepoznání a sebepojetí</u> OSV 3 <u>Seberegulace a sebeorganizace</u> OSV 6 <u>Poznávání lidí</u> OSV 8 <u>Komunikace</u>

Vzdělávací obsah předmětu v 1. - 5. ročníku

Vyučovací předmět : **Tělesná výchova**
Období – ročník : **2. období (4. – 5. ročník)**

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu, se v ročnících neliší. Jejich dosahování závisí na individuálních schopnostech žáků.

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- *podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti*
- *zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením*
- *zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her*
- *uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka*
- *jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti*
- *jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví*
- *užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení*
- *zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy*
- *změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky*
- *orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace*

Cílové zaměření předmětu ve 4.-5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu TV 4.-5.ročník směřuje k:

- Průpravě pro složitější pohybové dovednosti „profilových sportů školy
- Nácviku pohybových dovedností ve školních a mimoškolních soutěžích v netradičních disciplínách(CVČ-motivace)
- Získávání dobrého pocitu na základě (s)plnění motivujících pohybových úkolů.
- Nácviku rozvoje R.O.S-síly(užité k překonávání překážek a šplhu) a běžecké vytrvalosti.
- Pochopení vztahu mezi cílenou zátěží a zlepšením pohybových schopností.
- Wellness - vnitřní motivaci nabídkou a vlastním výběrem pohybových(rekreačních)činností v některých hodinách.
- Nácviku dovedností použitelných v krizových situacích sebeobrany a záchrany včetně plavání.
- Vnímání estetiky a rytmizace pohybu a přípravě na hodnocení vlastního i pozorovaného sportovního výkonu.
- Profil. Činnosti - příklad: Atletický čtyřboj “Zdatné děti“, SG akrobacie: kotouly přeskoky, náradí: překážky, trampolínka, šplh na tyči.
- Vybíjené, přehazované, malé kopané, drobným hram, a to včetně úpolových
- Wellness nabídce.

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
2. OBDOBÍ – 4.,5. ROČNÍK			
<i>OVO 1: podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</i>	<i>DV: začíná chápat nutnost další pohybové zátěže mimo hodiny TV, pokud chce zlepšovat své schopnosti a dovednosti pro radost z pohybu, výkonu a zlepšení.</i>	Průprava SG - akrobatický přeskok, hrazda. Nácvik rozvoje R.S.O.V. Atletika - sprint, skok, hod, vytrvalý běh Rytmická cvičení (případně s hudbou)	<i>OSV 2: <u>Sebepoznání a sebepojetí</u></i>
<i>OVO 2: zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, přede-vším v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i>	<i>DV: rozumí smyslu průpravných a kompenzačních cvičení pro zdraví i techniku sportovní činnosti.</i>	Přímivé cviky, kompenzační a relaxační cvičení pro zahájení činnosti i pro ukončení - uklidnění. Posilovací cykly.	<i>OSV 3: <u>Seberegulace a sebeorganizace</u></i>
<i>OVO 3: Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti;</i>	<i>DV: reaguje na odpor soupeře, zvládá jednoduché herní taktiky</i>	Drobné hry - úpoly Soutěže družstev	<i>OSV 1: <u>Rozvoj schopnosti poznávání</u></i>

vytváří varianty osvojených pohybových her			
<i>OVO 4: uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i>	<i>DV: používá adekvátní cvičební úbor a obuv, dodržuje kázeň a pravidla hry - bezpečnost ve všech částech hodiny i přesunech a převlékání</i>	Informace o bezpečnosti a hygieně Význam pohybu pro zdraví. Příprava organismu před pohybovou činností.	OSV –4: <u>Psychohygiena</u>
<i>OVO 5: Jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i>	<i>DV: učí se rozlišit hodnotu výkonu spolužáků vzhledem k jejich dispozicím a při posuzování sebe se drží reality v míře sebezapření i při prezentaci výkonů.</i>	Sportovní hry - HČJ vybíjené, HČD přehazované Malá kopaná, hod na koš Baterie testů - R.S.O.V.	OSV 6: <u>Poznávání lidí</u>

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
<i>OVO 6: jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i>	<i>DV: rozliší úmyslný a neúmyslný přestupek proti pravidlům a fair play Pomáhá méně disponovaným a sám je schopen přijmout pomoc od disponovanějších</i>	Míčové hry dle výběru Wellnes náplň hodiny Hokejbal, florbal Inline Turnaje “mistrů” Pravidla her, závodů a soutěží.	VDO 1: <u>Občanská společnost a škola</u>
<i>OVO 7: užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i>	<i>DV: rozumí informaci popisující požadovanou činnost</i>	Názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály Organizace prostoru a činnosti ve známém prostředí. „Úkolové“ cvičení	OSV 8: <u>Komunikace</u>
<i>OVO 8: zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy</i>	<i>DV: chápe organizační pokyny při hrách a soutěžích a je schopen je tlumočit ostatním.</i>	Minivybíjená Přehazovaná v prostorech zmenšených hřišť a zjednodušenými pravidly	OSV 10: <u>Řešení problémů a rozhodovací dovednost.</u>

<i>OVO 9: změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i>	<i>DV: dokáže reprodukovat vlastní naměřené výkony a pomáhá měřit výkony spolužáků.</i>	Testy HČJ Atl. testy, měření R.S.O.V. Šplh Kondiční testy	<i>VDO 1: <u>Občanská společnost a škola</u></i>
<i>OVO 10: orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i>	<i>DV: použije informace pro vlastní zlepšování výkonu i pro motivaci třídního družstva při soutěžích,</i>	Vybrané míčové hry jako příprava na reprezentaci třídy a školy Mini sestava SG Šplh na čas Atletický čtyřboj štafeta	<i>MeV 1</i>

4.11 Informatika

Vzdělávací oblast : **INFORMATIKA**

Vyučovací předmět : **INFORMATIKA**

Charakteristika předmětu

V předmětu **Informatika** je realizován vzdělávací obsah vzdělávací oblasti **INFORMATIKA**.

Hlavním cílem předmětu je vést žáky k získání základní úrovně informační gramotnosti, získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využít je při dalším vzdělání i v praktickém životě. Předmět se zaměřuje na získání praktických dovedností a návyků a jejich uplatnění na trhu práce a v zájmové oblasti.

V předmětu **Informatika** se realizují průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce

- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení: Motivujeme žáky k aktivnímu zapojování do vyučovacího procesu. Vytváříme podmínky k poznání smyslu a cíle učení informatiky pro uplatnění na trhu práce. Učíme žáky vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívat v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů: Snažíme se o rozvíjení tvořivosti, vedeme žáky k uplatnění vlastních nápadů. Učíme žáky vyhledávat informace vhodné k řešení problémů a osvojené poznatky prakticky používat. Motivujeme žáky k samostatnému řešení problémů a učíme je uvědomění si své zodpovědnosti za svěřené úkoly. Učíme žáky samostatně promýšlet pracovní postupy při plnění zadaných úkolů.

Kompetence komunikativní: Rozšiřujeme slovní zásobu u žáků v oblasti informačních a komunikačních technologií a počítačové grafiky. Rozvíjíme u žáků schopnost komunikovat s ostatními s využitím informačních a komunikačních technologií. Seznamujeme žáky s významem odborných termínů v oblasti informačních a komunikačních technologií a počítačové grafiky.

Kompetence sociální a personální: Podporujeme žáky v jejich snažení. Učíme je spolupracovat ve dvojici či ve skupině. Podporujeme žákovu sebedůvěru.

Kompetence občanské: Učíme žáky chápání základních principů zákonů vztahujících se k informačním a komunikačním technologiím - např. zákon o duševním vlastnictví, o autorských právech. Dáváme žákům prostor k hodnocení vlivu komunikačních a informačních technologií na postoje a chování člověka.

Kompetence pracovní: Učíme žáky dodržovat pravidla bezpečnosti. Zohledňujeme rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby jim pomáháme. Vysvětlujeme, jak lze získané vědomosti a dovednosti využít na trhu práce a v zájmových oblastech. Pěstujeme u žáků odpovědnost za odvedenou práci.

Kompetence digitální: Žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít. Získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu. Vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků. Využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce. Chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání. Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Učební plán

oblasti		předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	součet
Informatika	2	Informatika	0	0	0	1	1	2

Vzdělávací oblast předmětu ve 4. ročníku

Vyučovací předmět : **Informatika**
Období – ročník : **2. období – 4. ročník**

Očekávané výstupy předmětu	Učivo	Průřezová témata
Žák: pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem edituje digitální text, vytvoří obrázek přehraje zvuk či video uloží svoji práci do souboru, otevře soubor používá krok zpět, zoom řeší úkol použitím schránky dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením	Digitální technologie Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otevírání souborů Přehrávání zvuku Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Práce se soubory Propojení technologií, internet Sdílení dat, cloud	OSV MV EGS

	Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken) Uživatelské jméno a heslo Osobní údaje	
sestaví robota podle návodu sestaví program pro robota oživí robota, otestuje jeho chování najde chybu v programu a opraví ji upraví program pro příbuznou úlohu pomocí programu ovládá světelný výstup a motor pomocí programu ovládá senzor používá opakování, události ke spouštění programu	Algoritmizace a programování Sestavení programu a oživení robota Ovládání světelného výstupu Ovládání motoru Opakování příkazů Ovládání klávesnicí – události Ovládání pomocí senzoru	OSV MV EGS
sdělí informaci obrázkem předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček	Data, informace a modelování Piktogramy, emodži Kód Přenos na dálku, šifra Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce	

4.12 Dopravní výchova

Dopravní výchova

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vyučovací předmět: Prvouka

Učivo dopravní výchovy je na I. stupni realizováno v těchto tematických okruzích:

Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Člověk a jeho zdraví

1. Stručná charakteristika předmětu

Úkolem dopravní výchovy je příprava žáka na správnou orientaci a pohyb v silničním provozu, schopnost bezpečně se chovat jako chodec i jako cyklista. Žáci by měli získat dostatečné vědomosti a zkušenosti o bezpečném chování při cestě do školy, sportu, ale i v běžném životě.

2. Základní cíle předmětu

Základním cílem dopravní výchovy je získání vědomostí, dovedností a návyků pro bezpečné a ohleduplné chování v silničním provozu, rozvoj úcty ke zdraví, odpovědnosti za své zdraví a bezpečnosti i zdraví ostatních účastníků silničního provozu. Dopravní výchova by měla vést ke snížení rizik souvisejících s pohybem v silničním provozu, předcházet situacím vedoucím k dopravním nehodám, rozvíjet vlastnosti ovlivňující reakce žáků při chování v dopravně zátěžových situacích, tj. opatrnost, pozornost, soustředěnost, ukázněnost, ohleduplnost, vštěpování vztahu ke zdravému životnímu stylu.

3. Rozložení učiva a dílčí výstupy

3.1 I. ročník

Učivo:

- co je to silniční provoz a kdo je jeho účastníkem
- znalost pojmů: chodník, vozovka, křižovatka, přechod pro chodce, semafor, stezka pro cyklisty
- rozpoznávání některých dopravních značek
- jak se správně chovat jako chodec (správné přecházení ulice, bezpečný pohyb na vozovce, reflexní prvky)
- jak se správně chovat jako cyklista (bezpečný pohyb na vozovce – reflexní prvky, ochranné pomůcky)
- důležitá telefonní čísla

Prolínající se téma:

cesta do školy (co nás po cestě do školy ohrožuje, konkrétní situace)
nástrahy prázdnin (ohrožení týkající se dopravy – výlety)

Dílčí výstupy:

- žák dokáže v běžných situacích uplatnit pravidla bezpečné chůze po chodníku a po silnici
- žák se dokáže jako cyklista bezpečně pohybovat po silnici
- žák umí přejít silnici

- žák rozpozná pokyny signalizované semaforem
- žák si pamatuje důležitá telefonní čísla integrovaného záchranného systému
- žák umí použít bezpečnou cestu do školy

3.2 II. ročník

Učivo:

- vztahy mezi účastníky silničního provozu
- jak se správně chovat jako chodec (chodník x stezka pro chodce, pravidla bezpečného chování, důležité dopravní značky pro chodce, konkrétní situace nebezpečné pro chodce, používání reflexních prvků)
- jak se správně chovat jako cyklista (bezpečný pohyb na vozovce, používání ochranných prostředků a povinná výbava kola, reflexních prvků, důležité dopravní značky pro cyklisty, konkrétní situace nebezpečné pro cyklisty)
- jak se chovat v hromadných dopravních prostředcích (bezpečné nastupování a vystupování z hromadných dopravních prostředků, ohleduplnost vůči spolucestujícím)
- důležitá telefonní čísla

Prolínající se téma:

cesta do školy (co nás po cestě do školy ohrožuje, konkrétní situace)

nástrahy prázdnin (ohrožení týkající se dopravy – výlety)

Dílčí výstupy:

- žák dodržuje zásady bezpečného pohybu po chodníku i na stezce pro chodce
- žák umí rozpoznat důležité dopravní značky pro chodce i pro cyklisty
- žák správně uplatňuje pravidla chování při cestování hromadnými dopravními prostředky
- žák si pamatuje důležitá telefonní čísla integrovaného záchranného systému
- žák umí použít bezpečnou cestu do školy

3.2 III. ročník

Učivo:

- jak se správně chovat jako chodec (pravidla chůze po chodníku, na stezce pro chodce, důležité značky pro chodce, kdo je to chodec, pravidla a pokyny pro správný pohyb po vozovce, přecházení vozovky po přechodu i mimo něj, možná nebezpečí pro chodce)
- jak se správně chovat jako cyklista (bezpečný pohyb po vozovce, používání ochranných prostředků, značky důležité pro cyklisty, údržba jízdního kola, možná nebezpečí pro cyklisty)
- důležité dopravní značky (rozdělení na výstražné, zákazové, upravující přednost, informativní)
- cestování autem (bezpečnostní pokyny a chování při jízdě autem, pohyb na parkovišti)

- cestování hromadnými dopravními prostředky (bezpečné vystupování a nastupování, ohleduplnost vůči cestujícím)
- důležitá telefonní čísla

Prolínající se téma:

cesta do školy (co nás po cestě do školy ohrožuje, konkrétní situace)
nástrahy prázdnin (ohrožení týkající se dopravy – výlety)

Dílčí výstupy:

- žák dodržuje zásady správné a bezpečné chůze po chodníku
- žák dodržuje zásady správné a bezpečné chůze po chodníku
- žák dokáže pozorováním a vnímáním svého okolí vyhodnotit situace jako bezpečné či nebezpečné
- žák dodržuje zásady správného a bezpečného chování na vozovce při jízdě na kole
- žák umí zkontrolovat své jízdní kolo před vyjetím
- žák dokáže rozpoznat důležité dopravní značky
- žák se chová bezpečně a ohleduplně vůči svému okolí při cestování dopravními prostředky
- žák zná důležitá telefonní čísla integrovaného záchranného systému
- žák umí použít bezpečnou cestu do školy

4. Metody a formy práce

Metody a formy práce volí pedagog na základě cíle výuky. Využívá dostupné učební materiály – učebnice, pracovní listy, formy práce – frontální výuka, skupinová práce, rozhovor, diskuze, modelové problémové situace a jejich dramatizace. Volí různé pomůcky – programy na interaktivní tabuli, vizuální pomůcky, karty s obrázky, modely dopravních značek.

Ten, kdo se umí správně chovat v silničním provozu, může i správně vyhodnotit různé dopravní situace a předejít tak nehodám. Kdo se umí správně chovat jako chodec a cyklista, chová se později stejně i jako řidič.

Bezpečné chování v silničním provozu by se mělo stát základním prvkem osobnosti člověka. Formování tohoto prvku začíná právě ve školním věku.

4.13 Etická výchova

Etická výchova

1. Charakteristika vzdělávacího oboru

Etická výchova je doplňující vzdělávací obor, se kterým se žáci I. stupně seznamují formou integrovaného vzdělávání. Je založen na systematickém osvojování sociálních dovedností žáky, a to především zážitkovou metodou.

Etická výchova zasahuje převážně do vzdělávací oblasti ČLOVĚK A JEHO SVĚT, kde žáci ve vyučovacím předmětu Prvouka poznávají sami sebe a své nejbližší okolí, tím se snaží chápat vztahy a souvislosti ve svém okolí, v rodině i ve společnosti. Učí se tak prosociálnímu chování.

Dále se EtV týká vzdělávací oblasti JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE, kde se žáci ve vzdělávacích předmětech Český jazyk a literatura a Cizí jazyk učí pravidlům správné komunikace, např. omluva a poděkování, vyvarování se hrubým výrazům či důležitost neverbální komunikace. Ve vzdělávací oblasti UMĚNÍ A KULTURA, ČLOVĚK A ZDRAVÍ a ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE se žáci učí tvořivě pracovat při plnění úkolů, radovat se z úspěchu druhých, pravidlům fair play.

2. Obsah vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru EtV je vymezen výchovným programem, který se skládá z deseti témat:

- Komunikace a mezilidské vztahy.
- Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
- Pozitivní hodnocení druhých.
- Kreativita a iniciativa.
- Komunikace citů.
- Interpersonální a sociální empatie.
- Asertivita.
- Reálné a zobrazené vzory.
- Prosociální chování v osobních vztazích.
- Prosociální chování ve veřejném životě.

3. Zásady práce v rámci EtV

Při osvojování hodnotových cílů EtV je důležitý výchovný styl pedagoga či vychovatele, který je určen následujícími zásadami:

- vytvořit z třídy výchovné společenství
- přijímat druhé takové, jací jsou a umět jim vyjadřovat přátelské city
- vyjadřovat pozitivní očekávání od žáků
- stanovit jasná a splnitelná pravidla hry
- klidně poukazovat na důsledky chování žáků
- nabádat a vybízet k pozitivnímu chování
- používat uvážlivě odměny a tresty
- vytvořit radostné prostředí

- zapojit rodiče do výchovného procesu

4. Metody práce

Vzdělávací obor EtV využívá především metody zážitkové pedagogiky. Jsou to:

- rozhovor, interview
- diskuze, besedy
- dramatizace
- didaktické hry
- projektové vyučování
- skupinová práce
- řešení problémových situací

Po každé aktivitě by měla následovat reflexe. Žáci by se měli nad předchozí zkušeností zamyslet. Její následné zevšeobecnění žákem nebo pedagogem může vést ke změně chování žáků, jejich názorů a postojů.

5. Časové vymezení

Výuka bude probíhat integrovaně.

Cílem EtV je morálně vyzrálý člověk, který je schopen vcítit se do druhých, je tvořivý, má zdravé sebevědomí, dokáže pozitivně hodnotit sám sebe i druhé a chová se prosociálně.

4.14 Finanční gramotnost

Finanční gramotnost

Vymezení pojmu finanční gramotnost

Nezbytným krokem pro stanovení standardů finanční gramotnosti, pro zjištění její úrovně u každého člověka a pro tvorbu vzdělávacích programů, je vymezení definice tohoto pojmu. Co to tedy je finanční gramotnost?

Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana, nezbytných k finančnímu zabezpečení sebe a své rodiny v současné společnosti a k aktivnímu vystupování na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní či rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Finanční gramotnost je součástí širší ekonomické gramotnosti, tedy schopnosti zajistit si příjem v přítomnosti i budoucnosti, umět se orientovat na trhu pracovních příležitostí a rozhodnout uváženě o svých výdajích.

1.stupeň ZŠ

Peníze

- hotovostní a bezhotovostní forma peněz
- způsoby placení
- banka jako správce peněz

Hospodaření domácnosti

- rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti
- nárok na reklamaci

Finanční produkty

úspory

- půjčky

Klíčové kompetence rozvíjející finanční gramotnost

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace a využívá je v praktickém životě, porovnává získané výsledky

Kompetence k řešení problémů

- kriticky je posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o jeho příčině a naplánuje způsob jeho řešení, vyhledá informace vhodné k řešení problému

Komunikativní kompetence

- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Sociální a personální kompetence

- posuzuje reálně své možnosti, odhaduje důsledky svého jednání, ověřuje si získané poznatky, adaptuje se na měnící se životní a pracovní podmínky, je připraven řešit své sociální a ekonomické záležitosti, usiluje o dosažení stanovených cílů, rozhoduje se zodpovědně podle dané situace v zájmu trvale udržitelného rozvoje společnosti

Občanské kompetence

- finančně gramotný člověk dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, chápe podstatu

Pracovní kompetence

- chápe cíl a riziko podnikání, orientuje se v realitě tržního prostředí

Je třeba si uvědomit, že výše uvedené klíčové kompetence nejsou izolované, ale navzájem se prolínají a ovlivňují. Jejich úroveň na konci základního vzdělávání tvoří základ finanční gramotnosti, která je dále rozvíjena ve středním školství a postupně se dotváří i po vstupu do života a pracovního procesu.

Učivo a výstupy finanční gramotnosti v předmětu Matematika

1. ročník

Obor čísel do 20 - sčítání, odčítání a porovnávání cen zboží - používá peníze při placení v oboru 0 - 20

Závislosti, vztahy a práce s daty - manipulace s modely peněz - vytváří a řeší jednoduché slovní úlohy s penězi ze života

2. ročník

Obor čísel do 100 - sčítání, odčítání a násobení cen zboží - používá peníze při nákupech v oboru 0 - 100

Závislosti, vztahy a práce s daty - manipulace s mincemi a bankovkami ČR a EU - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze

3. ročník

Obor čísel do 1 000 - násobení a dělení cen zboží - používá peníze při nákupech a placení účtů

Závislosti, vztahy a práce s daty - řešení složitých slovních úloh hotovostní i bezhotovostní formou - provádí předběžný odhad výsledné ceny při nákupu sestávajícím z různých druhů zboží

4. ročník

Obor čísel do 1 000 000 - složitější početní operace s penězi, odhad výsledku a kontrola výpočtu - používá peníze při nákupech a rozpočtu domácnosti

Závislosti, vztahy a práce s daty - tabulky a diagramy - přečte a doplní peněžní údaje v tabulce a diagramu
Aplikační úlohy - způsoby placení - příjmy a výdaje domácnosti - úspory - rozvíjí logické myšlení - realizuje chtěné výdaje - ví, jak spořit

5. ročník

Čísla a početní operace - aritmetický průměr tržby - výpočet zlomku ceny zboží - určí průměrnou tržbu prodejny - vypočítá zlomkem část z původní ceny
Závislosti, vztahy a práce s daty - diagramy, grafy, tabulky - závisle a nezávisle proměnná - čte a sestavuje jednoduché tabulky a grafy závislosti ceny na počtu zboží
Aplikační úlohy - slovní úlohy týkající se podnikání - vypočítá zisk obchodní společnosti - určí její příjmy a výdaje

Učivo a výstupy finanční gramotnosti v předmětu

Člověk a jeho svět

Tato vzdělávací oblast je jedinou oblastí, která je vytvořena pouze pro první stupeň základního vzdělávání. Její vzdělávací obsah se týká především člověka, rodiny a společnosti, a proto je vhodnou oblastí pro začlenění finančního vzdělávání.

V našem školním vzdělávacím programu je obsah učiva této oblasti integrován do tří vyučovacích předmětů,

V 1. až 3. ročníku do Prvouky a ve 4. a 5. ročníku do Přírodovědy a Vlastivědy.

Svým zaměřením se tato oblast vzdělání podílí na budování rozpočtové gramotnosti žáků a příslušných klíčových kompetencí tím, že žáci jsou vedeni k poznání všeho, v čem by mohli v budoucnu uspět, propojují různé typy informací, učí se plánovat a organizovat, pracují samostatně i v týmu, poznávají své možnosti a limity a plní své úkoly a povinnosti. Obsah učiva finanční gramotnosti jsem zařadila do výuky všech tří předmětů.

Prvouka

Ročník 1.

Rodina - role členů rodiny - život a funkce rodiny - podílí se na chodu domácnosti a nákupech - chová se odpovědně k vlastnímu i společnému majetku

Práce a volný čas - různá povolání - rozlišuje různá povolání - orientuje se v profesi rodičů

Ročník 2.

Lidé kolem nás - soužití lidí v rodině - pomáhá při plánování nákupů - umí hospodařit s kapesným

Lidé a čas - orientace v čase - spoří na dárky pro členy rodiny

Ročník 3.

Obec - důležité budovy obce - vysvětlí účel úřadů, pošty, banky a obchodů

Domov - společné činnosti rodiny - podílí se na sestavení rozpočtu domácnosti - ví, jak ušetřit a kde si půjčit peníze

Chování lidí - vzájemná komunikace - problémy v rodině - umí komunikovat v obchodě - umí zacházet se svěřenými penězi - ví, jak vracet dluhy

Přírodověda

Ročník 4.

Člověk a jeho zdraví - krizové situace - chápe zodpovědnost za své peněžní závazky

Ročník 5.

Péče o zdraví - návykové látky a činnosti - uvědomuje si nebezpečí hazardních her a hracích automatů - ví, že není možné realizovat všechny chtěné výdaje

Právo a spravedlnost - právní ochrana občanů a majetku - zná svůj nárok na reklamace zboží

Vlastivěda

Ročník 4.

Regiony ČR - hospodářství v okolí bydliště - zná možnosti trhu a podnikání ve své obci

Ročník 5.

Soužití lidí - vlastnictví, majetek, peníze - rozlišuje vlastnictví soukromé, veřejné, osobní a společné - používá peníze v běžných situacích

Cesta k získání kvalitní úrovně finanční gramotnosti však musí začít již od nejútlejšího věku, a to nejlépe v počátečním vzdělávání, které by mělo vytvořit stabilní základy vybavením každého žáka potřebnými klíčovými kompetencemi.

5. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce základní školy je hodnocení prospěchu žáků (klasifikace) a hodnocení chování žáků (pochvaly a jiná ocenění, kázeňská opatření). V zájmu zachování objektivity při hodnocení je třeba stanovit jasná pravidla.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků vycházejí ze zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

5.1 *Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků*

Hodnocení žáků je chápáno jako součást výchovně vzdělávacího procesu a klasifikace průběžná i celková jako jedna z forem hodnocení, kterou je možno vyjádřit příslušnou stupnicí.

Za první pololetí vydává škola žákovi výpis z vysvědčení, za druhé pololetí vysvědčení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen „klasifikace“), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitelka školy.

Klasifikační stupeň určí vyučující, který vyučuje příslušný předmět. Vyučuje-li daný předmět více vyučujících, určí klasifikační stupeň po vzájemné dohodě.

Chování žáka neovlivňuje klasifikaci v jednotlivých předmětech.

Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci uplatňuje pedagogický pracovník přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákům. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se postupuje rovněž podle školského zákona a navazujících předpisů. Dále se postupuje podle konkrétních doporučení a závěrů školského poradenského zařízení pro konkrétního žáka.

Zákonní zástupci žáka jsou o prospěchu žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:

- průběžně prostřednictvím žákovské knížky,
- před koncem každého čtvrtletí na třídní schůzce nebo v žákovské knížce,
- kdykoliv na požádání zákonných zástupců žáka.

Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách, na které jsou rodiče písemně zváni prostřednictvím žákovských knížek. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

Pro potřeby hodnocení (klasifikace) se předměty dělí: na předměty s převahou teoretického zaměření, předměty s převahou praktických činností a na předměty s převahou výchovného a umělecko-odborného zaměření.

HODNOCENÍ CHOVÁNÍ VE ŠKOLE A NA AKCÍCH POŘÁDANÝCH ŠKOLOU

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují. Rozhodne o ní ředitelka po projednání v pedagogické radě.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování školního řádu během klasifikačního období.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka, k předchozím uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou. Porušil-li však žák dobrou pověst své školy nebo obce závažným a prokazatelným způsobem, lze při stanovení snížené známky z chování přihlídnout i k chování mimo školu.

Zákonní zástupci žáka jsou o chování žáka informováni třídním učitelem průběžně prostřednictvím žákovské knížky, před koncem každého čtvrtletí na třídní schůzce nebo prostřednictvím žákovské knížky nebo ihned, v případě závažného porušení školního řádu.

ZÁSADY A PRAVIDLA PRO SEBEHODNOCENÍ ŽÁKŮ

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.

Sebehodnocení je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku.

Chyba je přirozená součást procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat, hodnocení žákova výkonu nelze provést jen klasifikací, musí být doprovázeno rozбором chyb žáka. Chyba je důležitý prostředek učení.

Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit: co se mu daří, co mu ještě nejde, jaké má rezervy, jak bude pokračovat dál.

Pedagogové vedou žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky.

Sebehodnocení žáků nemá nahradit klasické hodnocení (hodnocení žáka pedagogem), ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více aktivizovat žáka.

5.2 *Stupně hodnocení chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií*

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 - velmi dobré,
- b) 2 - uspokojivé,
- c) 3 - neuspokojivé.

Kritéria hodnocení chování:

Stupeň 1 (velmi dobré): žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé): chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy, ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé): chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti vnitřnímu řádu školy nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy.

a) Zásady pro udělování pochval

Pochvalu uděluje učitel, třídní učitel nebo ředitel školy na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě návrhu ostatních pedagogických a provozních zaměstnanců. O udělení pochval a jiných ocenění informuje třídní učitel prokazatelným způsobem žáka a zákonné zástupce žáka a zajistí zaznamenání pochvaly do dokumentace žáka.

Pochvalou mohou být žáci oceněni například za výborné studijní výsledky žáků, mimořádné zlepšení studijních výsledků, příkladné chování, velmi dobré plnění školních povinností, veškeré práce nad rámec žákovských povinností, reprezentaci školy při vystoupeních, reprezentaci školy při sportovních soutěžích, umístění v soutěžích nebo za jiné mimořádné skutky.

Žáci mohou být oceněni následujícími způsoby:

- ústní pochvalou učitele, třídního učitele nebo ředitele školy
- písemnou pochvalou třídního učitele nebo ředitele školy, která je zaslána zákonným zástupcům žáka (nejčastěji v notýsku nebo v žákovské knížce)

b) Zásady pro udělování kázeňských opatření

Napomenutí třídního učitele:

- menší přestupky proti školnímu řádu, například: pozdní příchody do vyučovacích hodin, soustavné zapomínání učebních pomůcek, sešitů, učebnic, domácích úkolů, žákovské knížky, neprezouvání, nevhodné vyjadřování, vulgární mluva, hrubé chování ke spolužákům, narušování vyučování, nekázeň o přestávkách

Důtka třídního učitele:

- za časté opakování drobných přestupků a za závažnější přestupky, například: agresivní chování vůči spolužákům, nevhodný způsob jednání s pedagogickými a provozními zaměstnanci, vulgární výrazy před učiteli, prokazatelné lhaní a přeručování informací, krádeže (menší hodnoty), záměrné ničení zařízení školy

Důtka ředitele školy:

- je udělována v tom případě, že předcházející kázeňská opatření nemají žádoucí účinek a žák stále nerespektuje ustanovení školního řádu a pravidel chování ve společnosti. Dále i v tom případě, že svým momentálním činem závažně porušil školní řád, například: cílené ubližování či ohrožení spolužáků – přímé i nepřímé projevy šikany, velmi nevhodné chování vůči zaměstnancům školy, opuštění budovy školy bez dovolení, vulgární slovní napadení učitele, větší krádeže, podvody v žákovských knížkách (přepisování známek, falšování podpisů rodičů), prokazatelné záškoláctví, samovolné opuštění školní budovy

Informace o udělení kázeňských opatření se prokazatelně sděluje zákonným zástupcům žáka úředním dopisem.

Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení napomenutí třídního učitele či uložení důtky třídního učitele a zajistí zaznamenání kázeňských opatření do dokumentace žáka.

Důtka ředitele školy a snížená klasifikace chování musí být vždy projednána pedagogickou radou.

5.3 *Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií*

a) Klasifikace v povinných a nepovinných předmětech

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- a) 1 - výborný,
- b) 2 - chvalitebný,
- c) 3 - dobrý,
- d) 4 - dostatečný,
- e) 5 - nedostatečný.

Při hodnocení touto stupnicí jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Z motivačního hlediska je možné vyučujícím při průběžném hodnocení v sešitech nebo žákovské knížce využít i symboly jako např. hvězdička, podtržítka nebo mínus, případně odměnit žáka razítkem či nálepkou.

b) Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) pracoval(a) úspěšně,
- b) pracoval(a).

c) Celková klasifikace žáka na vysvědčení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl (a) s vyznamenáním,
- b) prospěl (a),
- c) neprospěl (a)
- d) nehodnocen (a).

Žák je hodnocen stupněm

- a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré, v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 vyhlášky,
- b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
- c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí,

d) nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

Při hodnocení žáků cizinců, kteří plní v České republice povinnou školní docházku, se úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavců 2 a 4, která ovlivňuje jejich výkon.

Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

d) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnosti, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činnosti,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti,

přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

e) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření

Převahu praktické činnosti mají v základní škole pracovní činnosti.

Při klasifikaci v předmětech uvedených s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce. Dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si

organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie.

f) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova.

Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a

kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přes-ný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje po-moc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou po-mocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Do vyššího ročníku postupuje žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů.

Žák, který na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze dvou povinných předmětů, koná z těchto předmětů opravné zkoušky. V případě, že žák nepostoupí do vyššího ročníku, může ředitel školy povolit opakování ročníku. Opakování ročníku povoluje ředitel po projednání v pedagogické radě.

5.4 Zásady pro používání slovního hodnocení včetně předem stanovených kritérií

O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě.

Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.

U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho

výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení

Prospěch

Ovládnutí učiva

1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá

Myšlení

1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti, samostatný
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení, pouze s nápovědou
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Vyjadřování

1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	nedokáže se samostatně vyjádřit, i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Celková aplikace vědomostí

1 – výborný	užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí

Aktivita, zájem o učení

1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Chování

1 – velmi dobré	Uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se do-pouští ojediněle.
-----------------	---

2 - uspokojivé

Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy. Nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

3 - neuspokojivé

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

5.5 Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.

Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.

U žáka se specifickou vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází ze znalosti příznaků postižení a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení žáka, a na obou stupních základní školy.

Pokud je žák vzděláván podle IVP, je to zřetelně vyznačeno v pedagogické dokumentaci.

Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků pedagogičtí pracovníci zdůrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Vyučující respektuje doporučené způsoby práce a hodnocení žáka, popsané ve zprávě školského poradenského zařízení. Volí takové způsoby prověřování znalostí žáka, ve kterých se co nejméně projevuje zdravotní postižení (např. doplňování jevů místo diktátů, ústní zkoušení místo písemných prací či naopak, zkrácený rozsah písemných prací...).

Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.

Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.

Žák zařazený do tělesné výchovy při částečném osvobození nebo při úlevách doporučených lékařem se klasifikuje v tělesné výchově s přihlédnutím k druhu a stupni postižení i k jeho celkovému zdravotnímu stavu.

5.6 Opravná zkouška

Opravné zkoušky konají:

- žáci, kteří mají nejvýše dvě nedostatečné z povinných předmětů a zároveň dosud neopakovali ročník na daném stupni základní školy.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku, tj. do 31. srpna. Termín opravných zkoušek a konzultací žáků s příslušnými pedagogickými pracovníky stanoví ředitel školy na červnové pedagogické radě. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Žákovi, který konal opravnou zkoušku, se na vysvědčení uvede datum poslední opravné zkoušky v daném pololetí.

Třídní učitel zapíše do katalogového listu žákovi, který konal opravnou zkoušku:

Vykonání opravné zkoušky (KL – poznámka):

Žák vykonal dne opravnou zkoušku z předmětus prospěchem

Nedostavení se k opravné zkoušce (KL – poznámka):

Žák se bez řádné omluvy nedostavil k vykonání opravné zkoušky, čímž jeho prospěch v předmětu..... zůstává nedostatečný.

5.7 Komisionální zkouška

Komisionální zkouška se koná v těchto případech:

- má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí ,
- při konání opravné zkoušky.

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
- b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy. Za řádné vyplnění protokolu odpovídá předseda komise, protokol podepíší všichni členové komise.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Třídní učitel zapíše do třídního výkazu poznámku o vykonaných zkouškách, doplní celkový prospěch a vydá žákovi vysvědčení s datem poslední zkoušky.

Zkoušky při plnění povinné školní docházky v zahraničí nebo zahraniční škole na území ČR

Žák, který plní povinnou školní docházku v zahraniční škole, a koná zkoušku ve spádové škole, koná ji:

- a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
- b) v posledních dvou ročnících prvního stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Žák, který plní povinnou školní docházku formou individuální výuky v zahraničí, koná zkoušku z každého předmětu uvedeného ve školním vzdělávacím programu zkoušející školy.

Obsahem zkoušky je vzdělávací obsah za období, po které žák plnil povinnou školní docházku podle odstavce 1 nebo 2. Konkrétní obsah a rozsah zkoušky stanoví ředitel zkoušející školy v souladu se školním vzdělávacím programem zkoušející školy. Se stanoveným obsahem a rozsahem zkoušky seznámí ředitel zkoušející školy s dostatečným časovým předstihem zákonného zástupce žáka, nejpozději však při stanovení termínu zkoušky.

Zkoušku lze konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků.

Zkouška je komisionální. Komisi jmenuje ředitel zkoušející školy.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- a) předseda, kterým je ředitel zkoušející školy, popřípadě jím pověřený učitel,
- b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Termín konání zkoušky dohodne ředitel zkoušející školy se zákonným zástupcem žáka tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do dvou měsíců po skončení období, za které se zkouška koná. Nedojde-li k dohodě mezi zákonným zástupcem žáka a ředitelem zkoušející školy, stanoví termín zkoušky ředitel zkoušející školy. Není-li možné žáka ze závažných důvodů v dohodnutém termínu přezkoušet, stanoví ředitel zkoušející školy náhradní termín zkoušky tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do čtyř měsíců po skončení období, za které se zkouška koná.

Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli zkoušející školy vysvědčení žáka za příslušný ročník zahraniční školy a jeho překlad do českého jazyka. Pokud toto vysvědčení neobsahuje jednoznačné vyjádření o úspěšnosti ukončení příslušného ročníku základního vzdělávání nebo pololetí školního roku, předloží zástupce žáka potvrzení zahraniční školy o úspěšnosti ukončení příslušného ročníku základního vzdělávání nebo pololetí školního roku a jeho překlad do českého jazyka.

V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel zkoušející školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu.

O zkoušce se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Výsledek zkoušky stanoví komise hlasováním. Výsledek zkoušky se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel zkoušející školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. Po vykonání zkoušek vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení. Na vysvědčení žák není hodnocen z chování. Na vysvědčení se uvede text "Žák(yně) plní povinnou školní docházku podle § 38 školského zákona".

V případě, že zákonný zástupce žáka má pochybnosti o správnosti výsledku zkoušky, může požádat o přezkoušení.

5.8 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků pedagogickými pracovníky je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné, všestranné, pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- kontrolními písemnými pracemi,
- analýzou různých činností žáka,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby s dalšími odborníky (PPP),
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací oznámí žákovi nejpozději do 7 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka, a to zejména prostřednictvím zápisů do žakovské knížky - současně se sdělováním známek žákům. Při hodnocení využívá i sebehodnocení žáka.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích. O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné...).

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost. Do katalogu jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:

- neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,
- před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva,
- prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů na pedagogické radě.

5.9 *Vyplňování vysvědčení*

Vyplňování vysvědčení se řídí metodickým pokynem MŠMT čj. MSMT-4830/2019.

Za první pololetí vydává škola žákovi výpis z vysvědčení, za druhé pololetí vysvědčení.